

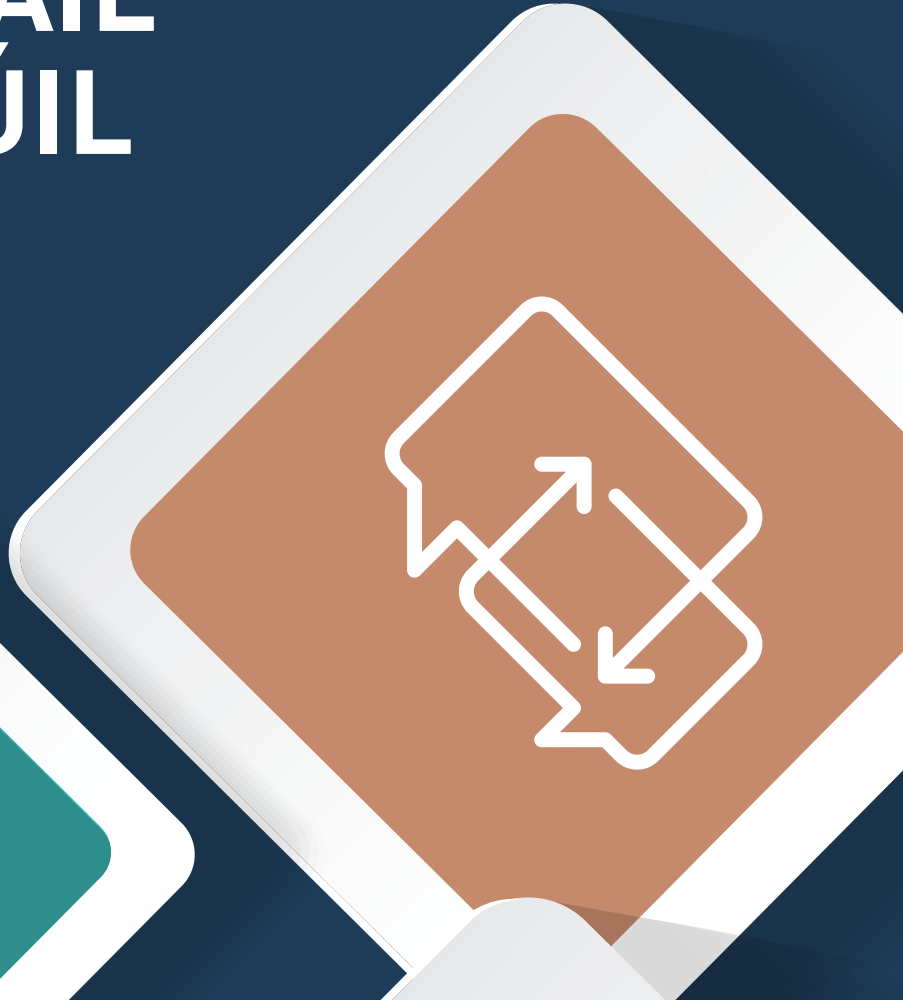

An Coimisinéir Faisnéise
Information Commissioner

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL

Tacú leis an gCeart
chun Faisnéise

2025

2026 ©Rialtas na hÉireann

Oifig an Choimisinéara Faisnéise
6 Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2
D02 W773
Guthán: (01) 639 5689

Ríomhphost: info@oic.ie
Suíomh Gréasáin: www.oic.ie

ISSN: 1649-0479
Deartha ag:

An Coimisinéir Faisnéise
Information Commissioner

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL

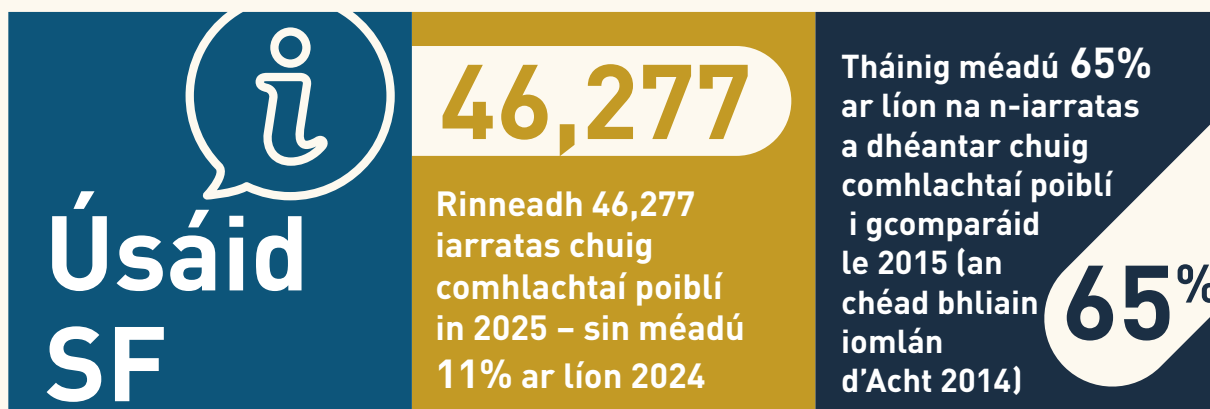
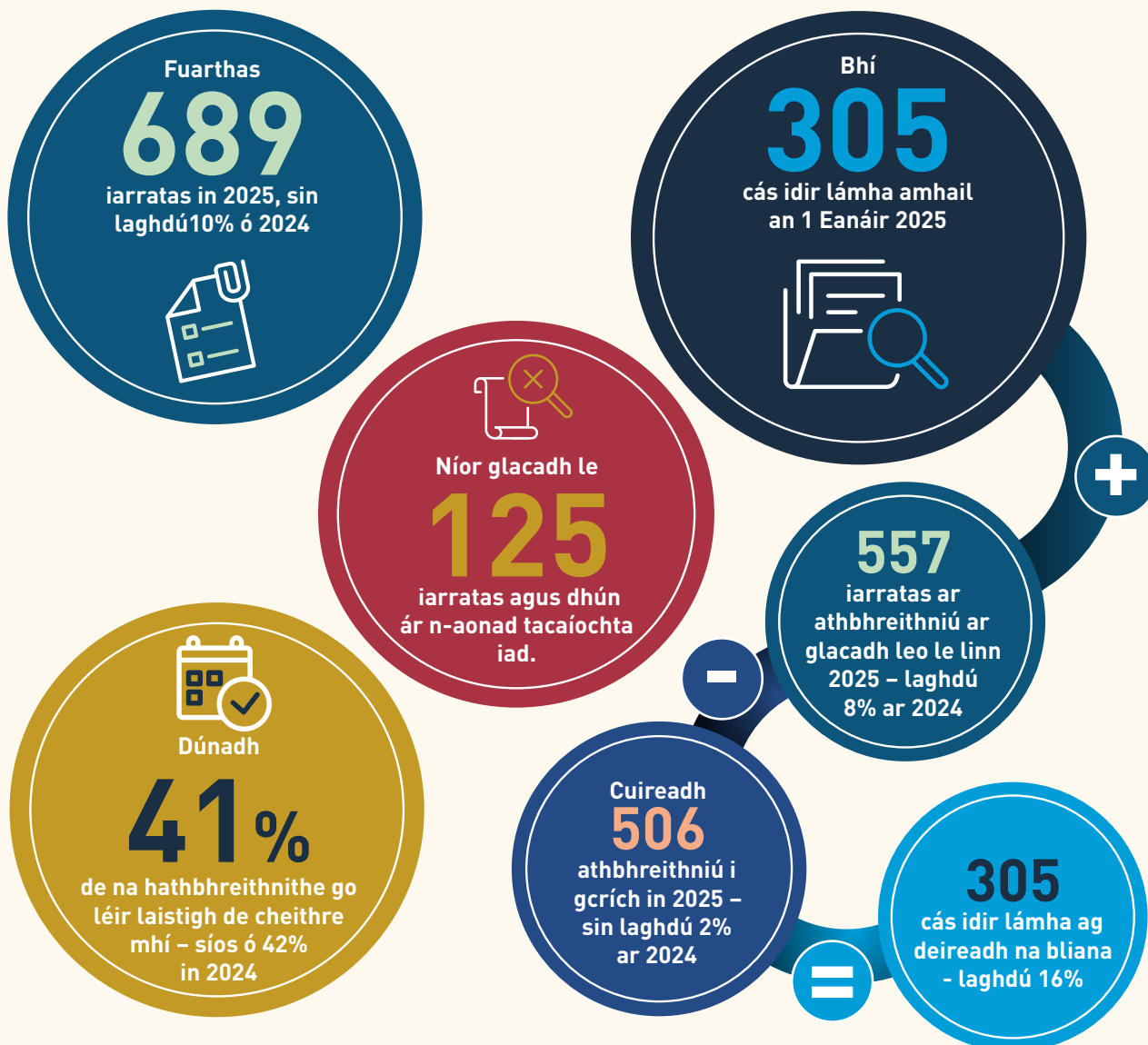
Tacú leis an gCeart chun Faisnéise
2025

Clár Ábhair

Achoimre ar Fheidhmíocht	4
Réamhrá	5
Nuashonrú ón Ard-Stiúrthóir	7
Caibidil 1 : An bhliain faoi athbhreithniú	8
Príomhstaidreamh Saorála Faisnéise don bhliain	9
Obair ár nOifige in 2025	14
Clár for-rochtana agus rannpháirtíochta OCF	18
Fógraí reachtúla arna n-eisiúint chuig comhlachtaí poiblí	20
Deimhnithe Reachtúla arna n-eisiúint ag Airí	20
Cinntí faoi alt 6 den Acht um Shaoráil Faisnéise	21
Athúsáid Fhaisnéis na hEarnála Poiblí	21
Rialachas	22
Caibidil 2: Cinntí	23
Cinntí Foirmiúla	24
Cinntí Leasa	24
Cinntí a bhaineann le beatha nó sábháilteacht duine a chur i mbaol	24
Cinntí a bhaineann le cathain agus cibé an bhfuil nó nach bhfuil sé oiriúnach faisnéis phearsanta daoine aonair a scaoileadh	30
Cinntí maidir le cibé an bhfuil iarratais ar Shaoráil Faisnéise suaibhreasach, cráiteach nó ina gcuid de phatrún d'iarratais atá míréasúnta go follasach	36
Cinntí eile maidir le diúltú riaracháin iarrataí um Shaoráil Faisnéise faoi alt 15(1) den Acht um Shaoráil Faisnéise	44
Cinntí maidir le céannacht daoine aonair a thug faisnéis rúnda do chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise a nochtadh i ndáil le forfheidhmiú nó riaradh an dlí	49
Cinntí maidir le cibé an féidir nó nach féidir faisnéis a chruthaíonn foireann comhlachtaí um Shaoráil Faisnéise a mheas mar fhaisnéis rúnda chun críocha um Shaoráil Faisnéise	53

Caibidil 3: Cúrsaí Dlí	57
Achomhairc chun na Cúirte	58
Breithiúnais na Cúirte Achomhairc agus na Cúirte Uachtaraí – Oisín Quin McDonagh agus an Coimisinéir Faisnéise agus Coimisinéir an Gharda Síochána	58
Imeachtaí Dlí eile a bhaineann leis an gCoimisinéir Faisnéise	59
Breithiúnas na hArd-Chúirte – Edel McAndrew-Bergson agus an Coimisinéir Faisnéise agus Eile	59
Caibidil 4 : Staidreamh	60
Cuid I – Comhlachtaí poiblí – 2025	62
Cuid II - Oifig an Choimisinéara Faisnéise – 2025	71
Aguisíní	74
Aguisín 1: Deimhnithe Reachtúla arna n-eisiúint ag Airí 2024	75
Aguisín II: Athbhreithniú faoi alt 34(7) de Dheimhnithe ón Aire Eisithe	76

Achoimre ar Fheidhmíocht

* Mar gheall ar an gcibirionsaí a d'fhulaing Oifig an Ombudsman agus comhlachtaí gaolmhara i mí na Nollag 2025, Oifig an Choimisinéara Faisnéise san áireamh, tá staitisticí maidir le cásanna a fuair agus a phróiseáil ár nOifig ar fáil suas go dtí deireadh mhí na Samhna 2025 amháin. Cé go bhfuarthas cásanna agus gur críochnaíodh cásanna i mí na Nollag, níl sonraí mhí na Nollag iontaofa ná inghnóthaithe, agus dá bhrí sin níor cuireadh san áireamh iad.

Réamhrá

Tréimhse thar a bheith gnóthach ab ea 2025 dár nOifig. Ó thaobh éilimh ar sheirbhísí de, chonaiceamar gur leanadh leis an treocht a bhí ann le blianta beaga anuas ina raibh an t-éileamh ar sheirbhísí um Shaoráil Faisnéise ag dul i méid i gcónaí. Tá méadú bliain i ndiaidh bliana tagtha ar líon na n-iarratas ar Shaoráil Faisnéise a fuair comhlachtaí poiblí le roinnt bliana anuas agus baineadh amach ardphointe eile in 2025. D’fhan an t-éileamh ar ár seirbhísí athbhreithnithe ard ar feadh na bliana freisin.

Cuirim fáilte roimh an méadú a taifeadh i líon na n-iarratas Shaoráil Faisnéise a láimhseáladh ag comhlachtaí Shaoráil Faisnéise lasmuigh den phróiseas reachtúil. Is forbairt fháilteach í seo, ós rud é go bhfuil ár nOifig ag cur chun cinn láimhseáil iarratas Shaoráil Faisnéise lasmuigh den phróiseas foirmiúil le fada an lá, ag tabhairt le fios go bhféadfadh cur chuige den sórt sin, nuair is cuí agus is indéanta, tairbhe a bheith aige do an comhlacht atá ag próiseáil an iarratais agus don iarratasóir araon. Tugaim tuairisc níos mine ar na hábhair seo níos déanaí i gCaibidil 1.

In 2025, ní bhfuair muid ach dhá achomharc chuig an Ard-Chúirt i gcoinne ár gcinntí, agus bhí an dá cheann fós ar siúl tráth scríofa na tuarascála seo. Dhiúltaigh an Chúirt Uachtarach chomh maith d’iarratas a rinne achomharcóir ar chead chun breithiúnas ón Ard-Chúirt a achomharc, ag díbhe a achomhairc níos luaithe fad is a scriosadh amach a achomharc chuig an gCúirt Achomhairc ina dhiaidh sin chomh maith. Go neamhghnách, bhí ár nOifig ina freagróir chomh maith ar imeachtaí clúmhillte in 2025, imeachtaí ar dhíbhe an Ard-Chúirt

iad ní ba luaithe i mbliana. Ba fhorbairt í an ghníomhaíocht chúirte laghdaithe don bhliain a raibh fáilte roimpi agus chiallaigh sí go raibh ár n-acmhainní dírithe den chuid is mó ar an líon mór athbhreithnithe a bhí idir lámha againn. Tugaim tuairisc bhreise ar ár ngníomhaíocht chúirte i gCaibidil 3.

Rud a chuireann an-díomá ormsa is ea an easpa leanúnach dul chun cinn maidir le críochnú an athbhreithnithe ar Shaoráil Faisnéise a d’fhógair an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ag an am den chéad uair cúig bliana ó shin. Ní féidir liom a thuiscint cén fáth nach bhfuil an t-athbhreithniú curtha i gcrích faoin am seo. Tá sé fós ina ábhar frustrachais shuntasaigh dár nOifig nár éirigh linn an iliomad moltaí maidir le hathrú a leagamar amach inár n-aighneachtaí chuig an Roinn mar fhreagairt ar an gcleachtadh comhairliúcháin poiblí a rinneadh in 2022 a chur chun cinn. Leanaimid ar aghaidh ag moladh go gcríochnófaí an t-athbhreithniú agus go n-oibreodís go dlúth leis an Roinn sa chás go moltar, mar a bhím ag súil leis, go leasófaí an tAcht um Shaoráil Faisnéise.

Chuir ár bhfoireann clár for-rochtana fairsing agus táirgiúil ar fáil in 2025. Bhí sé mar aidhm ag an gclár ár rannpháirtíocht le comhlachtaí Saorála Faisnéise a mhéadú chun tacú leo agus cúnamh a thabhairt dóibh a gcinnteoireacht Saorála Faisnéise a fheabhsú. Tá tuilleadh sonraí faoin obair seo leagtha amach ar leathanach 18 den tuarascáil seo.

Táim i gcónaí ag spreagadh comhlachtaí poiblí chun acmhainní agus tacaíocht chuí a sholáthar dá bhfeidhmeanna um Shaoráil Faisnéise, go háirithe i dtéarmaí foirne, oiliúna agus tacaíochta dóibh siúd atá ag obair go díreach ar iarratais um Shaoráil Faisnéise. Chomh maith leis sin, spreag mé comhlachtaí poiblí chun an oiread eolais agus is féidir a fhoilsiú agus a scaipeadh go réamhghníomhach ionas gur féidir leis an bpobal rochtain a fháil ar fhaisnéis gan dul tríd an bpróiseas um Shaoráil Faisnéise. Creidim go láidir gurb é an scaipeadh réamhghníomhach, gan gá le hiarratais fhoirmiúla, an bealach is fearr le déileáil le hiarratais ar fhaisnéis agus go bhféadfadh sé an t-ualach riaracháin ar comhlachtaí poiblí agus an costas don cháiníocóir a laghdú. Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt don dul chun cinn atá déanta ina leith seo agus iarraidh ar chomhlachtaí poiblí leanúint orthu ag cur faisnéise ar fáil a mhéid is féidir.

Iarrfainn freisin ar iarratasóirí atá ag lorg faisnéise comhoibriú an próiseas a úsáid chun

na críche a beartaíodh dó, agus comhoibriú leis an gcomhlacht poiblí agus a bheith réasúnta ina n-iarratais, ina n-iompar, agus ina n-idirghníomhaíochtaí le baill foirne in údarais phoiblí, agus gan dul i mbun iompair arb ionann é agus mí-úsáid ar an gceart rochtana.

Ar deireadh, ba mhaith liom buíochas a ghabháil le foireann uile Oifig an Choimisinéara Faisnéise, faoi cheannaireacht an Imscrúdaitheora Shinsearaigh Stephen Rafferty, as a gcuid oibre crua, a ndiongbháilteacht agus a dtiomantas maidir le seirbhís ar ardchaighdeán a sholáthar i mbliain eile atá an-ghnóthach, dúshlánach, éilíteach agus táirgiúil.

Tá áthas orm an Tuarascáil seo, an 27ú Tuarascáil Bhliantúil ón gCoimisinéir Faisnéise ó bunaíodh an Oifig i 1998, a chlúdaíonn an tréimhse ón 1 Eanáir 2025 go dtí an 31 Nollaig 2025, a chur faoi bhráid na Dála agus an tSeanaid de bhun alt 47(2) den Acht um Shaoráil Faisnéise 2014.

Ger Deering

*An Coimisinéir Faisnéise
Meitheamh 2026*

Eolas chun Dáta ón Ard-Stiúrthóir

Ba mhaith liom ár bhfoireann a mholadh as a gcuid oibre crua i rith na bliana chun ár bpríomhchuspóirí straitéiseacha a chomhlíonadh maidir le cinntí cruinne, soiléire agus dea-bhunaithe a sheachadadh ar athbhreithnithe ar chinntí um Shaoráil Faisnéise agus clár cuimsitheach for-rochtana saincheaptha a sheachadadh do chomhlachtaí poiblí chun feabhsuithe ar sheachadadh seirbhísí um Shaoráil Faisnéise a chur chun cinn.

Ba é an sprioc a bhí againn maidir lenár bhfor-rochtain a sheachadadh ná na huirlisí agus an t-eolas a thabhairt do chinnteoirí SF chun freagairt go héifeachtach agus go cruinn ar iarratais SF agus chun béim a chur ar na buntáistí a d'fhéadfadh a bheith ag baint le hiarrataí a láimhseáil lasmuigh den chreat reachtach um Shaoráil Faisnéise. Léirítear buntáistí na for-rochtana seo sa mhéadú ar líon na n-iarratas um Shaoráil Faisnéise a tharraing comhlachtaí poiblí siar nó a láimhseáil siad in 2025 lasmuigh den chreat reachtach um Shaoráil Faisnéise.

I mí na Nollag 2025, bhí ár nOifig faoi réir ionsaí randamach cibearshlándála ar chuid dá córais TF, lena n-áirítear an córas bainistíochta cásanna leictreonacha Oifig an Choimisinéara Faisnéise a úsáideadh chun a chuid oibre a dhéanamh. Baineadh amach ár dtosaíochtaí láithreacha chun sonraí pearsanta a chosaint agus ár seirbhísí a athbhunú go sábháilte agus táim bródúil as athléimneacht ár bhfoirne maidir le freastal ar na dúshláin agus ár seirbhísí a athbhunú go tapa.

Mar gheall ar chailliúint rochtana ar ár gcóras bainistithe cásanna, déantar ár gcásobair a thomhas suas go dtí deireadh mhí na Samhna 2025 amháin. In ainneoin na tréimhse taifeadta

níos giorra, d'fhan na figiúirí críochnaithe ard, beagnach mar an gcéanna leis an mbliain iomlán 2024.

Tacaíonn ár “ndromlach corparáideach” le neamhspleáchas Oifig an Choimisinéara Faisnéise agus soláthraíonn sé tacaíochtaí riachtanacha cúloifige amhail AD, TFC, Airgeadas, Soláthar, Áiseanna, Dlí agus Cumarsáid. Cuireann sé seo ar chumas na foirne díriú ar chásobair Oifig an Choimisinéara Faisnéise.

Leagtar amach inár Ráiteas Straitéise nua – “I dTreo 2030”, a sheolamar níos luaithe i mbliana, ár bpríomhchuspóirí amhail cinntí tráthúla cruinne agus dea-bhunaithe; for-rochtain shaincheaptha bhreise; rannpháirtíocht lárnach san athbhreithniú ar an Acht um Shaoráil Faisnéise; agus leas a bhaint as forbairtí teicneolaíochta digití chun tacú le seachadadh ár straitéise. Táim ag súil le dul i mbun oibre le foireann Oifig an Choimisinéara Faisnéise chun an straitéis seo a chur i bhfeidhm.

Elaine Cassidy
An tArd-Stiúrthóir

CAIBIDIL

1

An bhliain faoi athbhreithniú

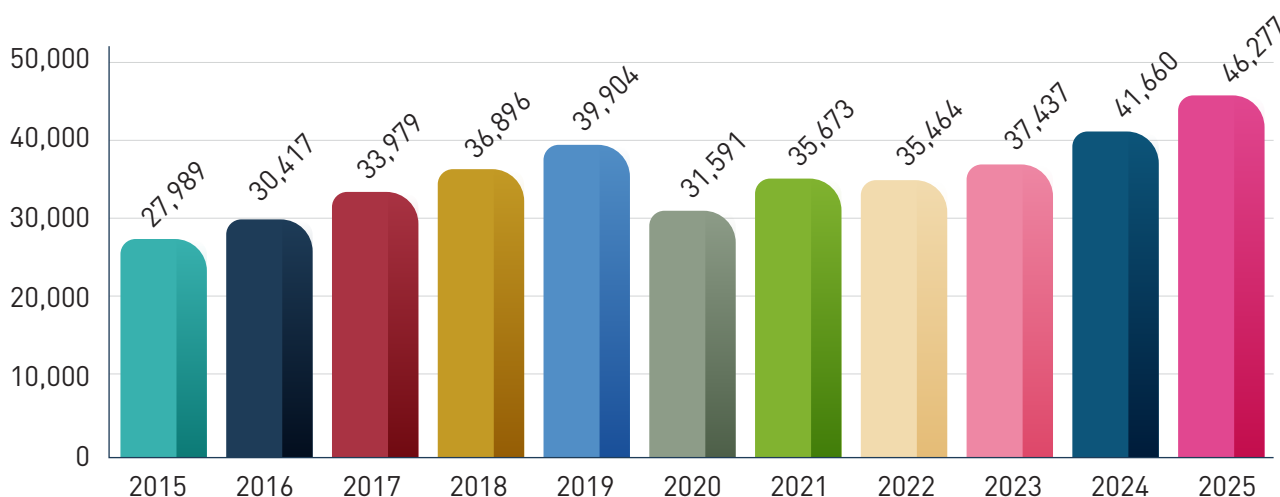

Príomhstaidreamh Saorála Faisnéise don bhliain

Foráiltear leis an Acht um Shaoráil Faisnéise 2014 do cheart ginearálta rochtana ar thaifid atá i seilbh comhlachtaí poiblí, agus foráiltear chomh maith gur chóir taifid a scaoileadh mura bhfaightear amach go bhfuil siad díolmhaithe. Tugann an tAcht an ceart do dhaoine faisnéis phearsanta fúthu atá i seilbh comhlachtaí poiblí a cheartú nó a nuashonrú agus tugann sé an ceart do dhaoine cúiseanna a thabhairt le cinní sin dhéanann comhlachtaí poiblí, sa chás go mbíonn tionchar sainráite ag na cinní sin orthu.

Tugtar tuilleadh sonraí sa chuid seo de Chaibidil 1 maidir le húsáid Shaoráil Faisnéise le linn 2025. Tá tuilleadh faisnéise ar fáil sna táblaí i gCaibidil 4.

Líon na n-iarrataí um Shaoráil Faisnéise chuig comhlachtaí poiblí 2015–2025

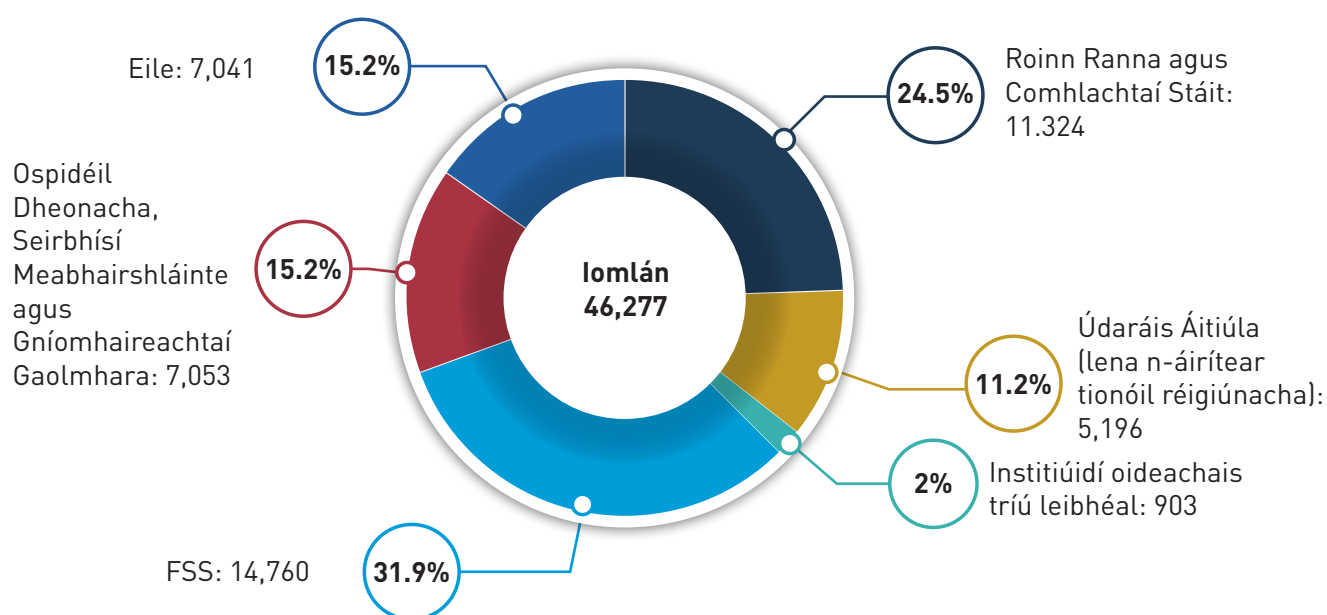
Is iad an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadadh PFN agus Athchóirithe, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS), Grúpa Idirchaidrimh um Shaoráil Faisnéise na nÚdarás Áitiúil, an Roinn Sláinte, Cónaidhm Náisiúnta na gComhlachtaí Deonacha agus an Grúpa Idirchaidrimh don Earnáil Ardoideachais a sholáthraíonn figiúirí maidir le húsáid Shaoráil Faisnéise don bhliain, agus is í ár nOifig a dhéanann na figiúirí sin a thiomsú.

Leanadh d'úsáid mhéadaithe an Achta um Shaoráil Faisnéise gan laghdú in 2025. Thuairiscigh comhlachtaí poiblí go bhfuair

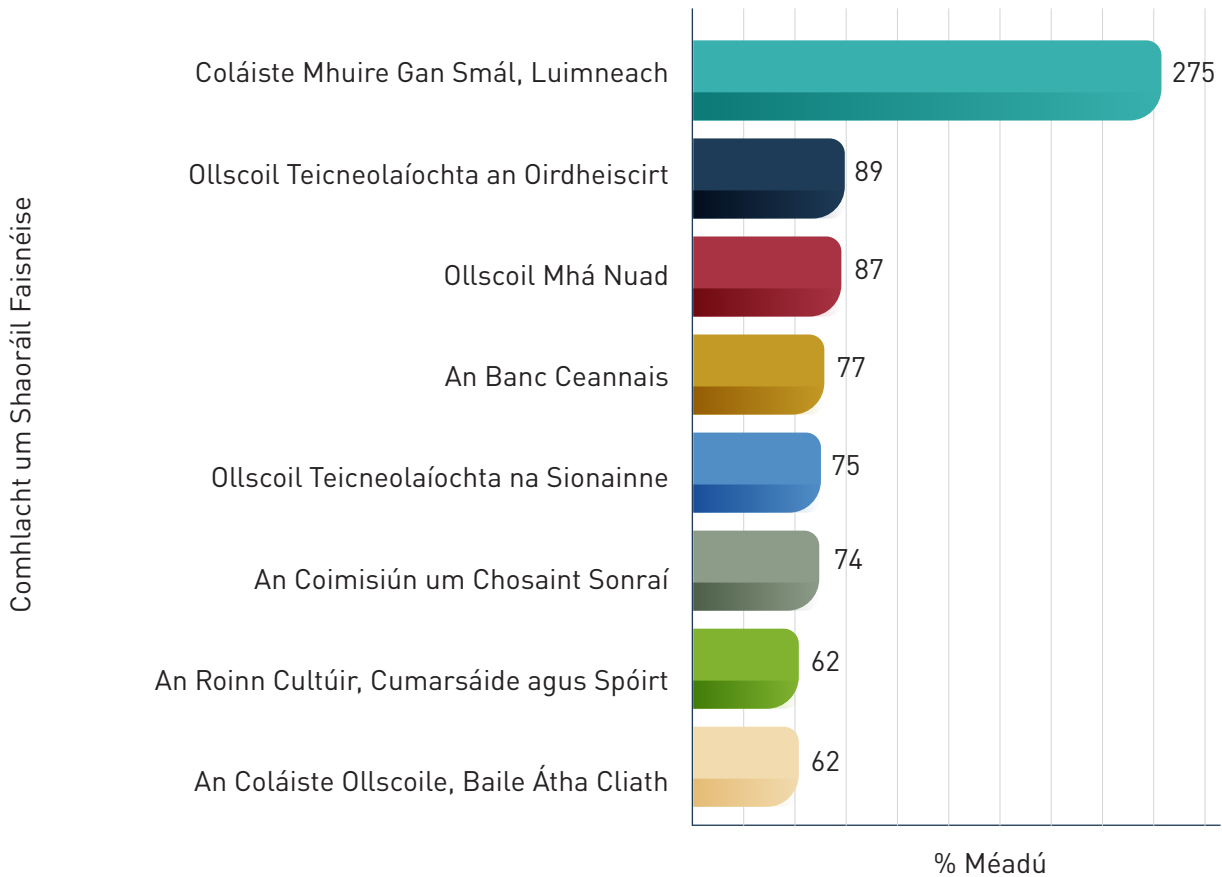
siad 46,277 iarraidh san iomlán in 2025. Is ionann sin agus méadú 11% ar 2024, rud atá ag teacht leis an méadú 11% a taifeadadh in 2024 i gcomparáid le 2023. Is léiriú é méaduithe bliantúla comhleanúnacha os cionn 10% ar líon na n-iarratas um Shaoráil Faisnéise a fhaigheann comhlachtaí poiblí ar thábhacht leanúnach Saorála Faisnéise mar bhealach chun rochtain a fháil ar fhaisnéis atá i seilbh na gcomhlachtaí sin. Go deimhin, don dara bliain as a chéile, bhí líon na n-iarratas um Shaoráil Faisnéise a rinneadh chuig comhlachtaí poiblí in 2025 ar an líon is airde a taifeadadh ó tugadh isteach an tAcht um Shaoráil Faisnéise 2014.

Na deich gcomhlacht is mó a fuair formhór na n-iarrataí le linn 2025

Comhlacht Saorála Faisnéise	2025	2024	+-%
FSS	14,760	13,310	+11
FSS an Deiscirt	6,076	5,353	+14
FSS an Iarthair	4,049	3,360	+21
FSS Bhaile Átha Cliath agus Laighin Láir	2,179	1,791	+22
FSS Bhaile Átha Cliath Thoir Thuaidh	1,639	2,141	-23
Iarrataí Náisiúnta FSS -Corparáideacha	817	665	+23
An Roinn Coimirce Sóisialaí	2,610	2,618	-0.3
Tusla - An Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach	1,639	1,401	+17
An Roinn Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus Imirce	1,522	1,216	+25
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	825	719	+15
Ospidéal Beaumont	822	671	+23
Ospidéal an Choim	753	692	+9
An Garda Síochána	736	497	+48
An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta	715	522	+37
Ospidéal San Séamas	609	612	-0.5

Miondealú earnála ar iarrataí SF chuig comhlachtaí poiblí in 2025

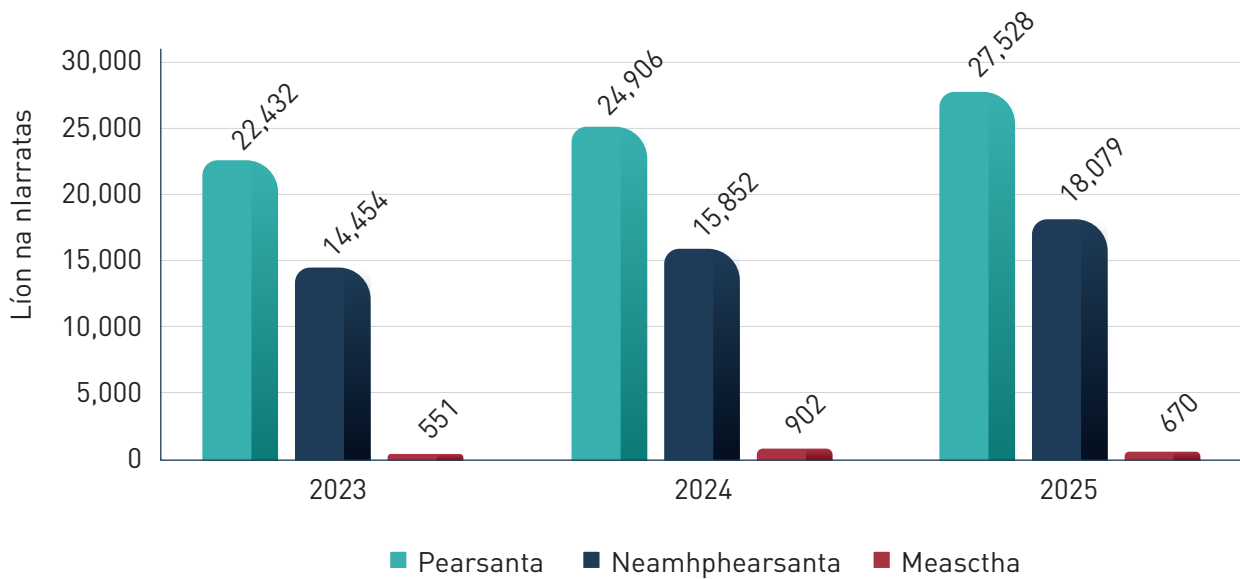
Thuairiscigh roinnt comhlachtaí poiblí méaduithe suntasacha ar iarratais um Shaoráil Faisnéise a fuarthas le linn 2025:

Bhain roinnt de na méaduithe céatadán níos mó le roinnt iarratas um Shaoráil Faisnéise a bhí fós sách beag ar an iomlán (mar shampla, tháinig méadú ar líon na n-iarratas a fuair Coláiste Mhuire gan Smál, Luimneach, ó 4 in 2024 go 15 anuraidh – méadú 275%, cé gur fhan líon foriomlán na n-iarratas sách íseal). Chonaic comhlachtaí eile méadú mór ó thaobh na gcéatadán agus na n-uimhreacha amha araon – mar shampla, léiríonn an méadú 62% ar iarratais a thaifead an Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, méadú ó 99 iarratas um Shaoráil Faisnéise a fuarthas in 2024 go 160 anuraidh.

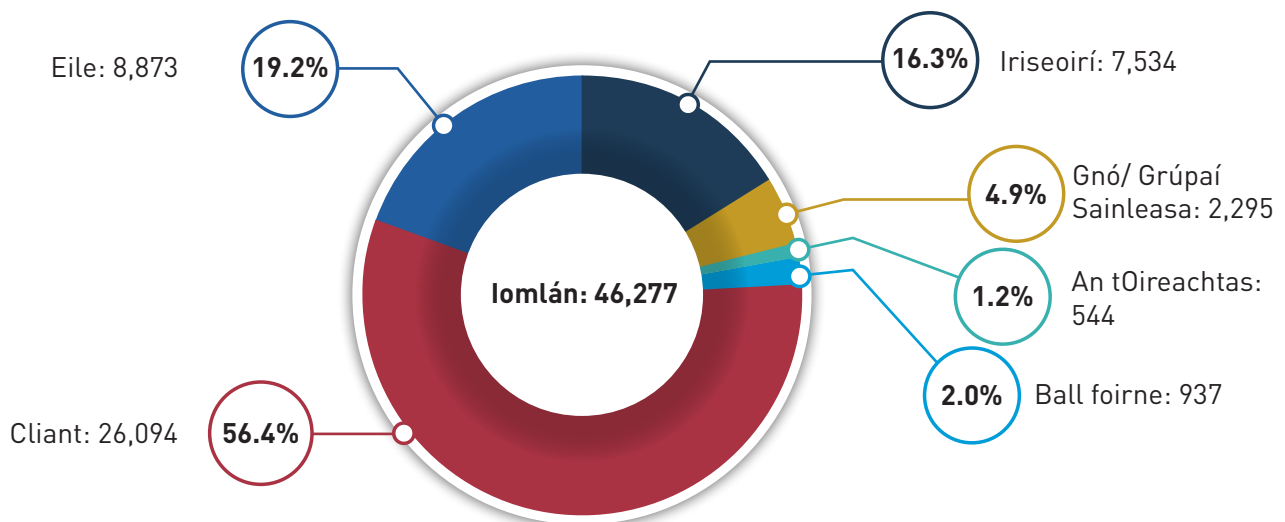
Thaifead roinnt eagraíochtaí eile laghdú suntasach ar iarratais a fuarthas. Mar shampla, thaifead an Roinn Leanaí, Míchumais agus Comhionannais laghdú beagnach 63%, agus tháinig laghdú 35% agus 36% faoi seach ar líon na n-iarratas a fuair an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara agus an Roinn Cosanta.

Bhí roinnt treochtaí suntasacha i líon na n-iarratas a fuarthas ar fud na n-earnálacha éagsúla i gcomparáid le 2024. Ní bhfuair ranna rialtais agus comhlachtaí stáit, a fuair 37.6% de na hiarratais go léir in 2024, ach 24.5% de na hiarratais go léir in 2025. Chonaic ospidéal dheonacha, seirbhísí meabhairshláinte agus gníomhaireachtaí gaolmhara méadú beag díreach faoi bhun 3.5% (15.2% de na hiarratais um Shaoráil Faisnéise go léir a fuarthas in 2025, i gcomparáid le 11.8% an bhliain roimhe sin). D'fhan na huimhreacha a thaifead earnálacha na n-údarás áitiúil, FSS agus na n-institiúidí tríú leibhéal go léir réasúnta cobhsaí. Tháinig an méadú earnála is mó ó gach comhlacht ilghnéitheach eile um Shaoráil Faisnéise, ag ardú beagnach 10% (15.2% in 2025 i gcomparáid le 5.1% in 2024).

Cineálacha iarrata chuig Comhlachtaí Poiblí

- ✦ Bhain níos mó ná 72% de na hiarrataí a rinneadh ar údaráis áitiúla rochtain ar fhaisnéis neamhphearsanta.
- ✦ Bhain 63% de na hiarrataí a rinneadh ar Ranna Rialtais le rochtain ar fhaisnéis neamhphearsanta.
- ✦ As na hiarrataí a fuair an FSS, bhain os cionn 88% le rochtain ar fhaisnéis phearsanta.
- ✦ Léiríodh an figiúr a tuairiscíodh don FSS ar fud na hearnála sláinte i gcoitinne freisin. Ba iarrataí ar fhaisnéis phearsanta iad beagnach 87% de na hiarrataí ar fad chuig an earnáil sláinte i gcoitinne (lena n-áirítear FSS agus ospidéal dheonacha).

Féach Caibidil 4, Táblaí 6-11, le haghaidh tuilleadh sonraí.

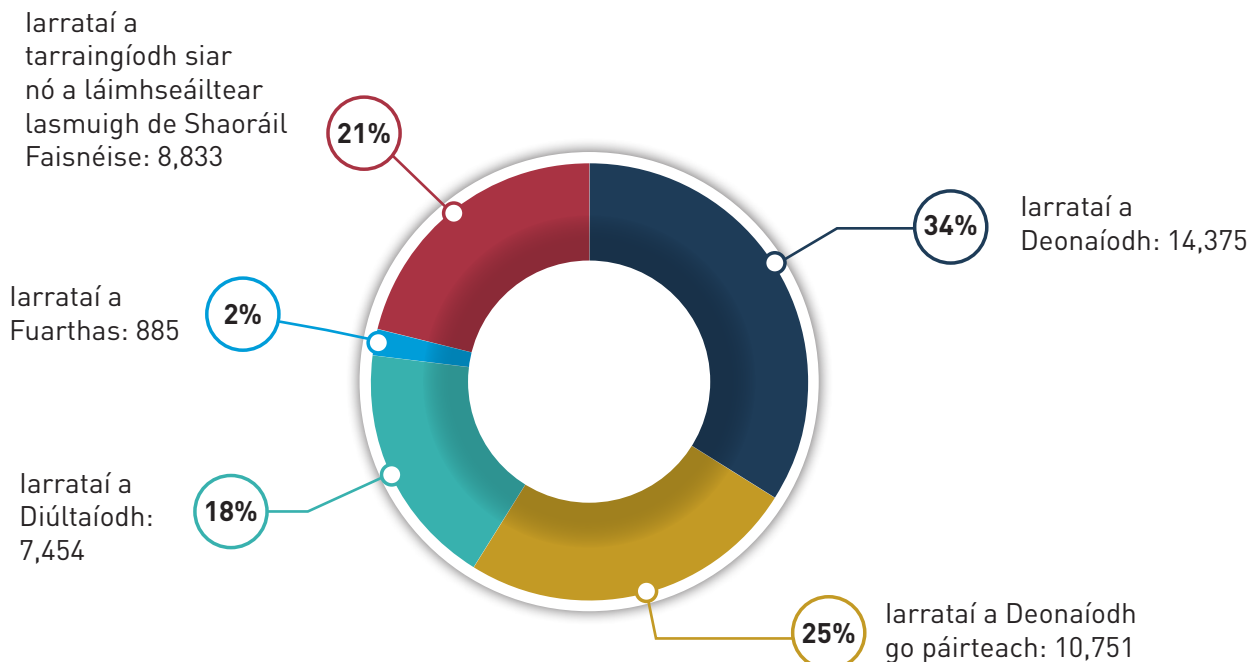
Catagóir an iarrthóra chuig comhlachtaí poiblí in 2025

Bhí céatadán na n-iarratas a rinne gach catagóir iarrthóra in 2025 ar aon dul le 2024 ar an iomlán. Mar sin féin, bhí difríochtaí beaga i gcomhdhéanamh na n-iarrthóirí éagsúla chuig comhlachtaí poiblí. Tháinig méadú ar chéatadán na n-iarratas a rinne iriseoirí ó 14% in 2024 go 16.3% in 2025. Tháinig laghdú 1.6% ar iarratais a rinne grúpaí gnó/sainleasa, ó 6.5% in 2024 go 4.9% in 2025. B'ionann cliaint comhlachtaí Saorála Faisnéise agus 56.4% d'iarratais, méadú ó 58% in 2024. Tháinig méadú ar iarrataí ó pháirtithe seachas cliaint nó foireann comhlachtaí poiblí, iriseoirí, grúpaí gnó, nó comhaltaí den Oireachtas ó 18.6% in 2024 go 19.2% in 2025.

Bhí roinnt difríochtaí suntasacha i rátaí scaoilte in 2025 i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Tháinig laghdú 7% ar chéatadán na n-iarratas a deonaíodh ina n-íomláine, ó 41% in 2024 go 34% anuraidh. Thit céatadán na n-iarratas a deonaíodh i

bpáirt chomh maith ó 30% in 2024 go 25% in 2025. Níor tháinig aon athrú ar chéatadán na n-iarratas a diúltaíodh nó a aistríodh, ag fanacht ag 18% agus 2% faoi seach. Tháinig an méadú ba dhrámatúla ar iarratais um Shaoráil Faisnéise a tarraingíodh siar nó a láimhseáladh lasmuigh den chreat reachtach um Shaoráil Faisnéise, a d'ardaigh ó 9% in 2024 go 21% anuraidh. I gcuir i láthair seachtracha éagsúla a thug ár nOifig le roinnt blianta anuas (lena n-áirítear mar chuid dár gclár For-rochtana), chuireamar béim ar na buntáistí a d'fhéadfadh a bheith ann do chomhlachtaí poiblí agus d'iarrthóirí maidir le hiarrataí a láimhseáil lasmuigh den chreat reachtach um Shaoráil Faisnéise, i gcás ina bhfuil sé sin indéanta agus praiticiúil, agus mar sin tá sé beagán sásta é sin a thabhairt faoi deara sa mhéadú ar chásanna a láimhseáiltear lasmuigh de Shaoráil Faisnéise. Féach Caibidil 4, Tábla 5, le haghaidh tuilleadh sonraí.

Rátaí eisiúna ag comhlachtaí poiblí in 2025

Obair ár n-Oifige in 2025

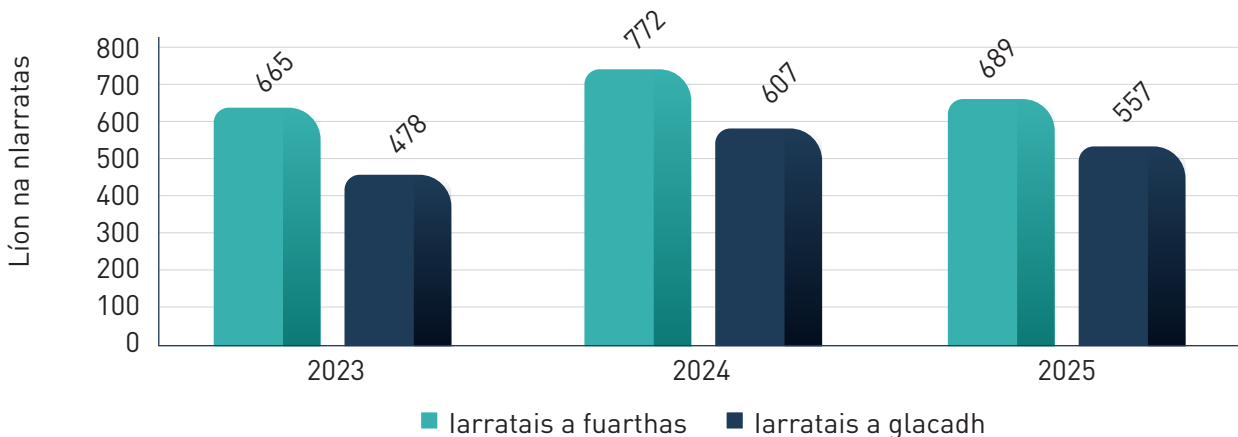
Is iad iarrthóirí (agus, i gcásanna áirithe, tríú páirtithe) nach bhfuil sásta le cinneadh ó chomhlacht SF a dhéanann iarratais chuig ár nOifig ar athbhreithniú. Tá cinntí a dhéanann ár nOifig tar éis athbhreithniú ceangailteach ó thaobh dlí de agus is féidir achomharc a dhéanamh chuig an Ard-Chúirt, de ghnáth ach ar phointe dlí. Mar atá leagtha amach agam thuas, ní bhaineann sonraí faoinár ngníomhaíocht in 2025 leis an tréimhse suas go dtí deireadh mhí na Samhna 2025 ach amháin mar gheall ar an gcibirionsaí a bhain dúinn i mí na Nollag 2025.

Inár dTuarascáil Bhliantúil 2024, thugamar faoi deara gur ghlac ár nOifig le líon ba mhó iarratas ar athbhreithniú sa bhliain ná in aon bhliain eile ó tugadh isteach Acht 2014.

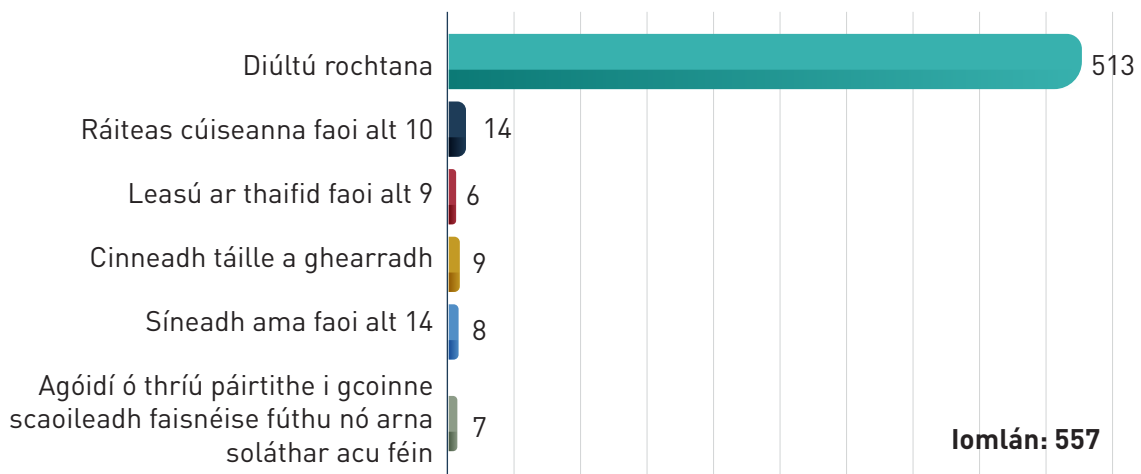
Cé gur thaifeadamar go bhfuarthas 689 iarratas go dtí deireadh mhí na Samhna 2025, bhíomar ar an mbealach go bhfuarthas líon comhchosúil iarratas in 2025 leis an líon a fuarthas in 2024

Ba chóir a thabhairt faoi deara, cé go nglacaimid le formhór na n-iarratas, diúltaítear do roinnt iarratas neamhbhailí gach bliain. Tagann iarratais neamhbhailí chun cinn go príomha mar gheall ar theip ar iarratasóirí leas a bhaint as athbhreithniú inmheánach ar an gcinneadh tosaigh sula ndéanann siad iarratas ar athbhreithniú chuig ár nOifig. Dhúnamar 125 cás in 2025 (i gcomparáid le 189 in 2024) nár glacadh leo le haghaidh athbhreithnithe.

Iarratais ar Oifig an Choimisinéara Faisnéise 2023–2025

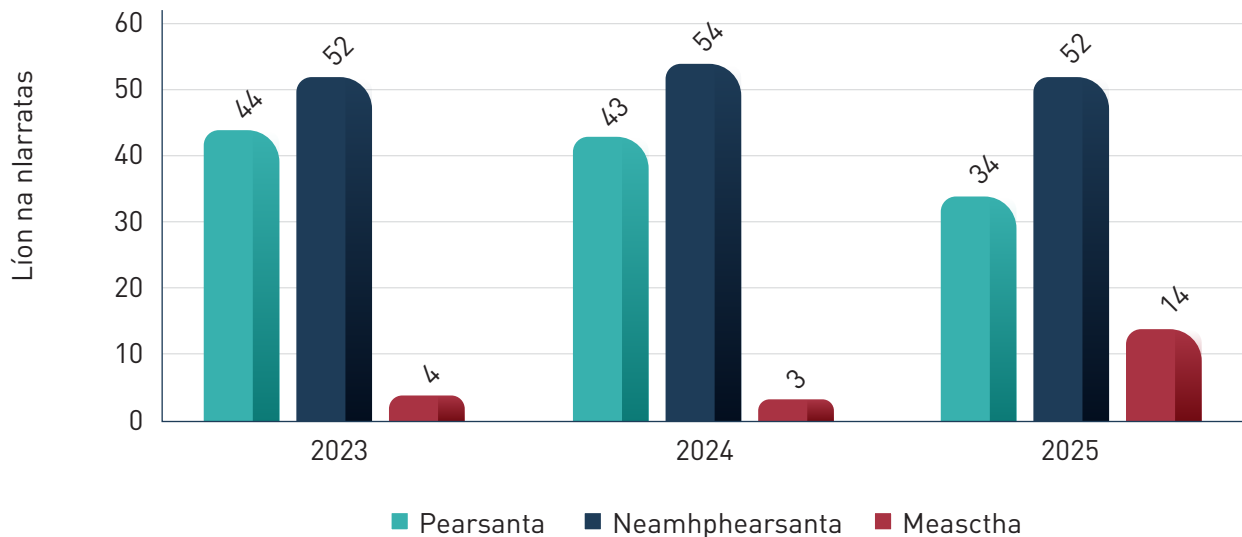

Iarratais ar glacadh leo in 2025 – ábhar

Céatadán na n-iarratas ar glacadh leo de réir cineáil, 2023–2025

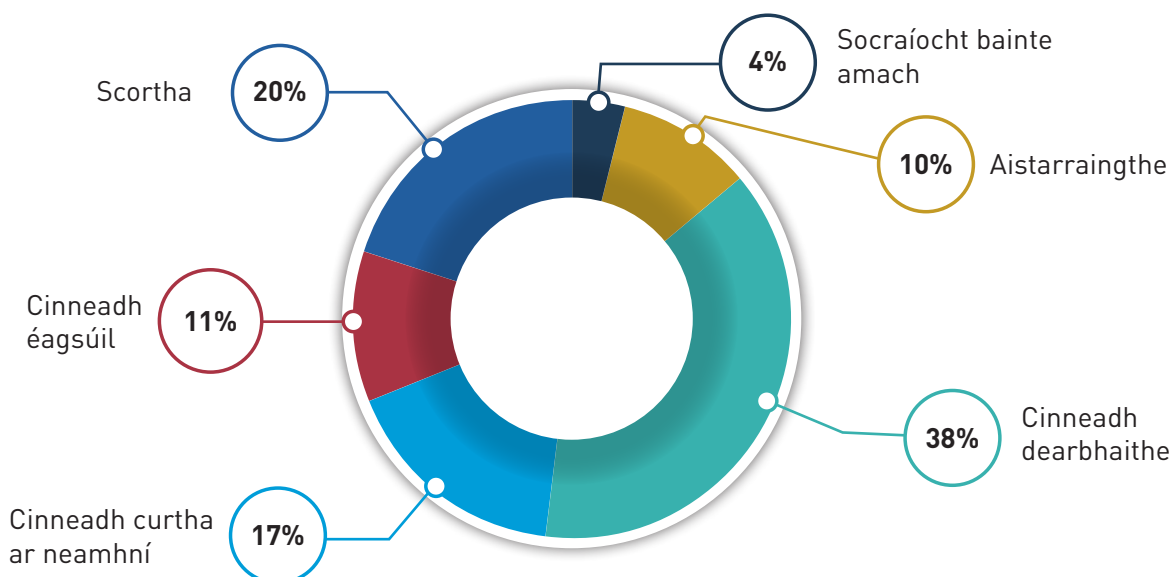
Léiríonn iarratas a thaifeadtar de réir ‘cineál’ an bhfuil an t-iarratasóir ag lorg rochtana ar thaifid de chineál pearsanta nó neamhphearsanta, nó meascán den dá rud.

Toradh na n-athbhreithnithe a rinne OIC in 2025

Rinneamar athbhreithniú ar 506 cinneadh ó chomhlachtaí poiblí in 2025. As na hathbhreithnithe a cuireadh i gcrích, cuireadh deireadh le 66% trí chinneadh ceangailteach. Tá sé sin go háirithe níos airde ná an figiúr céanna do 2024, nuair a tugadh 57% de na hathbhreithnithe i gcrích trí chinneadh ceangailteach, agus nuair a thagann sé ar ais chuig an treocht a breathnaíodh sna blianta roimh 2024 (b'ionann na figiúirí comparáideacha do 2023 agus 2022 agus 66% agus 65% faoi seach). Bhí laghdú comhfhreagrach in 2025 ar líon na n-athbhreithnithe a cuireadh ar ceal (20% i rith na bliana, i gcomparáid le 27% in 2024).

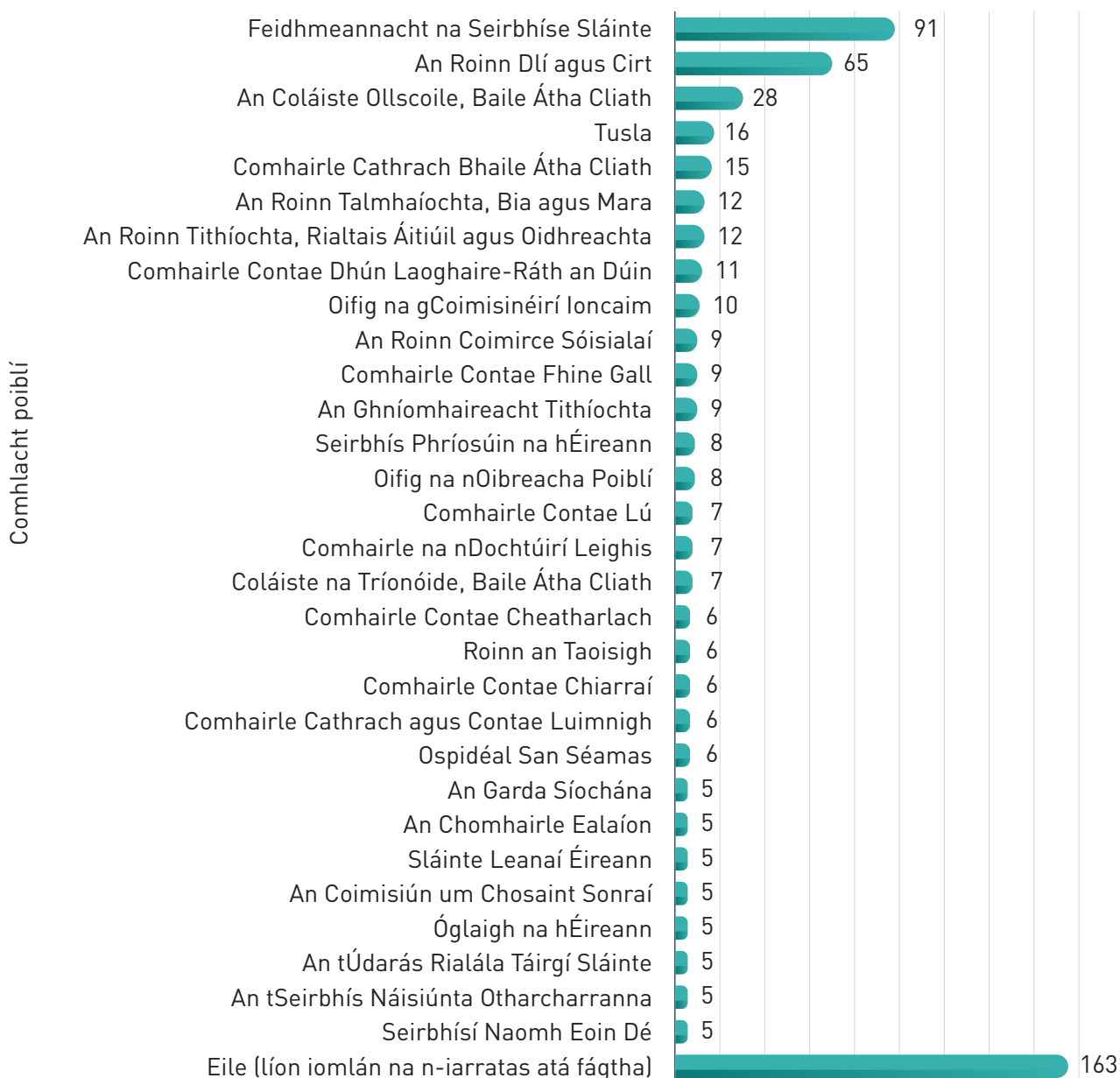
Bhí méadú 5% ar chéatadán na gcinntí ó chomhlachtaí poiblí a dhearbhaíomar tar éis athbhreithniú a dhéanamh orthu in 2025 (méadú ó 33% ar gach críochnú in 2024 go 38% in 2025) agus a chuireamar ar neamhní (méadú ó 12% in 2024 go 17% anuraidh).

Tá roinnt bealaí ann, seachas cinneadh foirmiúil a eisítear ónár nOifig, inar féidir le hiarratasóir tairbhe a bhaint as athbhreithniú a lorg. Meastar cásanna a bheith socraithe más rud é, ag céim éigin le linn an athbhreithnithe, go raibh faisnéis bhreise curtha ar fáil ag an gcomhlacht poiblí i gceist don iarratasóir agus nach raibh cinneadh foirmiúil ag teastáil a thuilleadh ón iarratasóir. Mar sin féin, is amhlaidh atá freisin i gcás go leor de na hathbhreithnithe a tharraingíonn iarratasóirí siar tar éis don chomhlacht poiblí atá i gceist faisnéis bhreise a sholáthar tar éis teagmháil a dhéanamh

lenár nOifig (mar shampla, trí thaifid bhreise a scaoileadh nó trí mhíniú níos mionsonraithe a thabhairt ar na cuardaigh a rinneadh ar thaifid ábhartha). Ina theannta sin, i gcásanna áirithe ina bhfuil cinneadh comhlachta poiblí dearbhaithe againn, d'fhéadfadh go mbeadh taifid bhreise eisithe ag an gcomhlacht don iarratasóir le linn ár n-athbhreithnithe. Dá bhrí sin, is minic a bhaintear toradh dearfach amach d'iarratasóirí fiú i gcúinsí nach dtéann an t-athbhreithniú ar aghaidh chuig cinneadh foirmiúil, nó nuair a dhearbhaítear cinneadh an chomhlachta poiblí.

Iarratais a nglactar leo – ag comhlacht poiblí

Chlúdaigh na 557 iarratas ar athbhreithniú ar ghlacamar leo in 2025 125 comhlacht poiblí ar leith (in 2024 ghlacamar le 607 athbhreithniú a chlúdaigh 132 comhlacht poiblí). Mar a tharla sna blianta roimhe seo, ba í Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) an eagraíocht leis an líon is mó iarratas a glacadh le haghaidh athbhreithnithe ag ár nOifig.

Thugamar faoi deara go raibh ardú suntasach ar líon na n-iarratas a ghlacamar leo maidir le comhlachtaí áirithe in 2025 i gcomparáid le 2024. Ghlacamar le 65 iarratas a raibh an Roinn Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus Imirce páirteach iontu in 2025, i gcomparáid le 36 in 2024. I gcás an Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, tháinig méadú ar an líon ó 9 in 2024 go 28 in 2025.

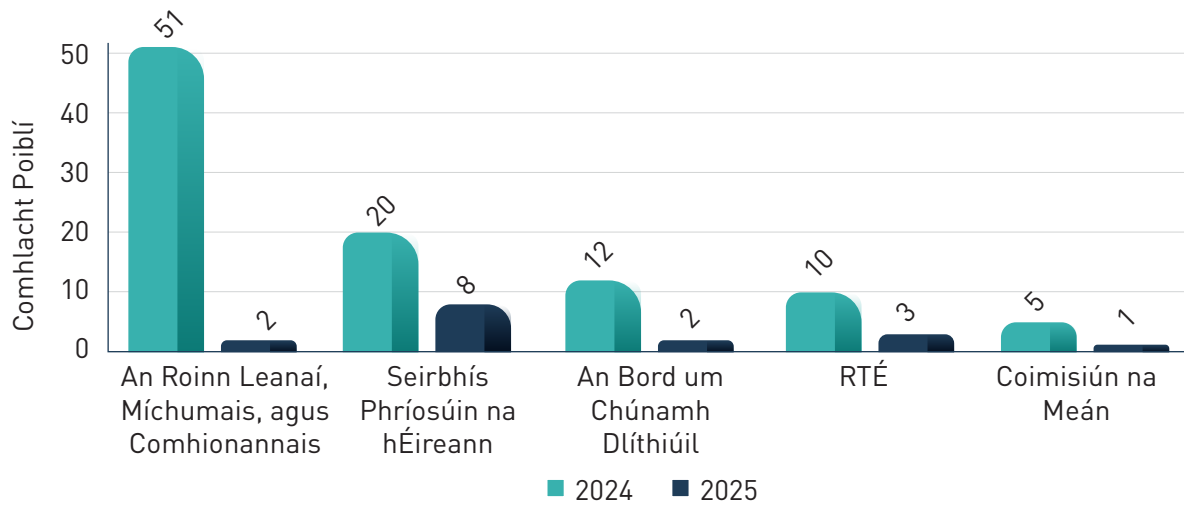
Mhínigh an Roinn Dlí agus Cirt gur dhócha go raibh baint ag an méadú ar iarratais ar athbhreithniú chuig ár nOifig leis an bhfíric gur ghlac sí freagracht as an tSeirbhís Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta (Seirbhís Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta) ón 1 Bealtaine 2025, rud a d'fhág go raibh méadú 30% ar iarratais a fuair an réimse seo den Roinn in 2025.

Dúirt COBÁC go raibh an méadú substaintiúil ar athbhreithnithe inchurtha den chuid is mó i leith ardú suntasach ar iarratais ó chohórt beag agus ar leith daoine a rinne, a dúirt sé, iarratais agus iarratais shrathacha faoin Acht um Shaoráil Faisnéise maidir le gach cineál taifead atá i seilbh COBÁC, agus cúiseanna le cinntí a rinne COBÁC, maidir lena seasamh acadúil, dul chun cinn, roghanna, agus mar sin de, agus trína bhfuil siad míshásta. Dúirt COBÁC gur minic a bhí na hiarratais seo (a bhfuil patrúin agus tréithe comhchosúla acu agus a thugann le fios go raibh comhoibriú idir na hiarrthóirí) ó bhéal agus thar a bheith casta, agus nach raibh soiléireacht ag baint leo chomh maith, agus dá bhrí sin gur theastaigh anailís, léirmhíniú agus obair leantach bhreise ó aonad um Shaoráil Faisnéise na hollscoile uathu, agus gur minic a bhí siad ina n-ábhar d'iarratais bhreise nó iarratais eile ó na hiarrthóirí céanna, agus d'iarratais ar athbhreithnithe inmheánacha

agus seachtracha. Dúirt COBÁC go raibh an líon níos airde athbhreithnithe a taifeadadh le linn na tréimhse mar thoradh ar iarratais go díreach. Ina theannta sin, dúirt sé go raibh patrún comhchruinnithe rannpháirtíochta mar thoradh ar mhéid, ar mhinicíocht agus ar chineál na n-iarrataí agus na n-iarratas sin, rud a chuir brú suntasach ar a chuid acmhainní, rud a chuaigh i bhfeidhm go díreach ar chumas an aonaid iarratais a phróiseáil go héifeachtúil agus in am (rud a d'fhág, uaireanta, go raibh iarratais ar athbhreithniú seachtrach ar chinntí athbhreithnithe inmheánacha measta). Dúirt COBÁC go raibh méid agus nádúr truamhéalach na n-iarratas chomh mór sin go raibh air a aturnaetha seachtracha a fhostú chun cabhrú leis an iliomad iarratas a phróiseáil. Mar achoimre, dúirt COBÁC go raibh an méadú a thaifead sé in 2025 spreagtha den chuid is mó ag patrún comhchruinnithe rannpháirtíochta ag cohórt ar leith seachas ag aon treocht níos leithne nó níos ginearálta ar fud na hollscoile. Thug sí dá haire gur seasadh le go leor dá cinntí a bhreithnigh ár nOifig ina dhiaidh sin.

Ar an láimh eile, rinneamar laghdú suntasach a thaifeadadh ar líon na n-iarratas a nglactar leo a raibh comhlachtaí poiblí ar leith bainteach leo. Tá suntas ar leith ag baint leis an titim ar iarratais a raibh baint ag an Roinn Leanaí, Míchumais agus Comhionannais leo – laghdú ó 51 iarratas in 2024 go 2 iarratas in 2025. Ní raibh aon amhras air sin mar gheall ar aistriú feidhmeanna na Seirbhíse Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta chuig an Roinn Dlí agus Cirt i mí na Bealtaine 2025.

I measc cuid de na laghduithe is suntasaí tá an méid seo a leanas:

Clár for-rochtana agus rannpháirtíochta OIC

Tá ár gcuid oibre for-rochtana dírithe ar ár rannpháirtíocht le comhlachtaí SF a mhéadú chun tacú leo agus cabhrú leo feabhas a chur ar a gcinnteoireacht um Shaoráil Faisnéise. Inár dtuarascáil 2024, thuairiscíomar ar shraith de sheimineáir ghréasáin a sheachadamar d'earnálacha na sláinte agus na n-údarás áitiúil, a raibh freastal an-mhaith orthu agus a raibh glacadh maith leo. In 2025, reáchtáladar clár nua agus leathnaithe seimineáir gréasáin, a seachadadh thar dhá thréimhse sé seachtaine, i mí Aibreáin agus i mí Mheán Fómhair 2025 faoi seach, do chinnteoirí um Shaoráil Faisnéise in Údarás Áitiúla agus san earnáil sláinte. Roghnaíodh na hearnálacha seo don chéad dá chlár, mar go bhfaigheann agus go bpróiseálann siad méideanna suntasacha d'iarratais ar Shaoráil Faisnéise, agus is í an earnáil cúraim sláinte an earnáil aonair is mó. Chuir ár bhfoireann na seimineáir ghréasáin ar fáil trí Zoom agus ceapadh iad agus é mar aidhm forléargas a thabhairt do chinnteoirí ar an Acht um Shaoráil Faisnéise chomh maith le faisnéis faoi na príomhrannóga agus forálacha a úsáidtear go coitianta sa reachtaíocht. Áiríodh sna cuir i láthair a chuimsigh na seimineáir ghréasáin forbhreathnú ar an Acht um Shaoráil Faisnéise, cás-staidéir, agus nótaí maidir le hinfheidhmeacht gach forála

ábhartha. Ba é an sprioc a bhí againn maidir leis na seimineáir ghréasáin a sheachadadh ná na huirlisí agus an t-eolas a thabhairt do chinnteoirí Saorála Faisnéise chun freagairt go héifeachtach agus go cruinn ar na hiarratais SF a fhaigheann siad.

Chun a chinntiú go raibh an tsraith For-rochtana chomh tairbheach agus is féidir dár spriocghrúpa, bhí suirbhé roimh na seimineáir ghréasáin a sheolamar chuig gach ceann de na 31 Údarás Áitiúil agus chuig 45 Oifig um Shaoráil Faisnéise de chuid na hEarnála Sláinte, chun faisnéis a bhailiú maidir leis an gcineál cinnteoirí ineachair is mó a mheas siad a bheadh infheidhme maidir lena ról, chomh maith le haon rannóga ar leith den Acht is mó a mheas siad a bhí ábhartha. D'fhéach an suirbhé seo chomh maith le tuiscint a fháil ar cé acu an bhfuair nó nach bhfuair na cinnteoirí a d'fhreastail oiliúint ar an Acht um Shaoráil Faisnéise roimhe seo, agus má fuair, cad é cineál na hoiliúna a bhí i gceist. Glacadh go han-mhaith leis an suirbhé, le 63 freagra ó na hOifigigh SF ábhartha, a chuir ar chumas ár bhfoireann For-rochtana torthaí an tsuirbhé a úsáid chun na seimineáir ghréasáin a struchtúrú chun a chinntiú go raibh na codanna agus na saincheisteanna a ndearna freagróirí bratach

a chur leo san áireamh in ábhar an mhodúil, nuair is féidir.

I measc an dá chlár sé seachtaine de sheimineáir ghréasáin, bhí modúil ar Shaoráil Faisnéise i gcoinne Cosaint Sonraí agus obair ár nAonad Tacaíochta; ailt 15 agus 17(4); ailt 35 agus 36; ailt 37 agus 38; ailt 29 agus 30; agus ailt 9, 10, agus 31. Is éard a bhí i ngach modúil ná cur i láthair 75 nóiméad ar shainiúlachtaí gach ailt den Acht, chomh maith le rannóg tiomnaithe Ceisteanna & Freagraí 15 nóiméad ag deireadh gach modúil.

San iomlán, chláraigh níos mó ná 250 rannpháirtí le freastal ar shraith na nÚdarás Áitiúil, agus d'fhreastail os cionn 100 cinnteoir ar gach modúil ar an meán. Bhí os cionn 400 rannpháirtí cláraithe i sraith na hEarnála Sláinte, agus bhí os cionn 250 cinnteoir i láthair ar an meán in aghaidh an mhodúil. Bhí an t-aiseolas a fuarthas le linn an dá shraith an-dearfach, agus thug go leor cinnteoirí faoi deara go raibh na cuir i láthair an-úsáideach chun castachtaí an Achta um Shaoráil Faisnéise a thuiscint. Le linn an dara sraith de sheimineáir ghréasáin, chuir an fhoireann For-rochtana suirbhé maidir le haiseolas modúil isteach ag deireadh gach modúil, agus as na 235 freagróir a thug faoi na sé mhodúil luaigh os cionn 95% gur dóchúil nó an-dóchúil go molfaidís an tsraith do chomhghleacaí eile. Bhí an t-aiseolas maidir leis an gclár seimineáir ghréasáin an-dearfach agus tá súil againn go leanfaidh seimineáir ghréasáin amach anseo ag cabhrú le cinnteoirí agus ag tacú leo sna comhlachtaí ábhartha um Shaoráil Faisnéise cinntí ar chaighdeán níos airde a eisiúint, agus buntáistí comhfheagracha a thabhairt d'iarrthóirí.

Chomh maith lenár sraith de sheimineáir ghréasáin, chuir ár bhfoireann le roinnt imeachtaí cainte eile i rith na bliana. I measc na n-imeachtaí inar thug foireann Oifig an Choimisinéara Faisnéise cur i láthair in 2025, bhí na cinn seo a leanas:

- ✦ Seisiún Oiliúna um Shaoráil Faisnéise le Cinnteoirí um Shaoráil Faisnéise i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath i mí an Mhárta 2025 a chlúdaigh na hábhair seo a leanas –

- ✦ tástálacha díobhála agus leasa
- ✦ faisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de agus/nó rúnda
- ✦ faisnéis phearsanta
- ✦ ceanglais maidir le fógra a thabhairt/teagmháil a dhéanamh le tríú páirtithe
- ✦ nochtadh tairiscintí, imeachtaí próiseas meastóireachta, agus taifid ghaolmhara
- ✦ aighneachtaí agus gealltanais le hOifig an Choimisinéara Faisnéise i ndáil le hachomhairc.

- ✦ Dhá chur i láthair i mí na Nollag 2025 do chruinnithe de chuid Líonra Úsáideoirí na Seirbhíse Poiblí agus de chuid an Ghrúpa Oibre Idir-rannach arna óstáil ag Láraonad Beartais na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, a chlúdaigh –

- ✦ Faisnéis phearsanta agus alt 37 den Acht um Shaoráil Faisnéise
- ✦ diúltú riaracháin iarrataí um Shaoráil Faisnéise faoi alt 15(1)(a), (c) agus (g) den Acht
- ✦ Seisiún Ceisteanna & Freagraí

- ✦ Imeacht Líonra Príobháideachta agus Saorála Faisnéise Tusla i mí na Nollag 2025, áit ar labhair foireann Oifig an Choimisinéara Faisnéise ar –

- ✦ alt 37(1) den Acht um Shaoráil Faisnéise agus na rialacháin alt 37(8) lena gceadaítear faisnéis phearsanta tríú páirtithe a scaoileadh chuig earnálacha speisialta iarrthóra
- ✦ diúltú riaracháin iarrataí um Shaoráil Faisnéise faoi alt 15(1) den Acht
- ✦ faisnéis a scaoileadh lasmuigh de Shaoráil Faisnéise.

Bhí an t-aiseolas a fuarthas ó na himeachtaí seo ar na cuir i láthair a thug foireann Oifig an Choimisinéara Faisnéise thar a bheith dearfach agus is ábhar mór misnigh é a thabhairt faoi deara a mhéid a bhfuil fonn ar chomhlachtaí den sórt sin dul i dteagmháil lenár nOifig. Mholfaimis do chomhlachtaí poiblí teagmháil a dhéanamh linn i gcónaí chun cainteoirí a fháil d'ócáidí a bhaineann le Saoráil Faisnéise mar bíonn ár bhfoireann i gcónaí sásta a dtaithí agus a saineolas a roinnt ar na hócáidí seo.

Fógraí reachtúla arna n-eisiúint chuig comhlachtaí poiblí

Foráiltear leis an Acht um Shaoráil Faisnéise gur féidir leis an gCoimisinéir fógraí reachtúla a eisiúint chuig comhlachtaí poiblí in imthosca áirithe. Féadfaimid fógra a eisiúint faoi alt 23 den Acht sa chás nach bhfuilimid sásta le leordhóthanacht na gcúiseanna a thug comhlacht SF lena chinneadh ar iarratas. Faoi alt 45 den Acht, is féidir linn fógra a eisiúint chun a cheangal go dtabharfar ar aird faisnéis a mheasaim a bheith ábhartha chun críocha athbhreithnithe.

In 2025, d'eisiomar seacht bhfógra faoi alt 23. Tá liosta de na comhlachtaí ar eisiomar fógraí alt 23 dóibh ar fáil ag <https://www.oic.ie/publications/statutory-notice/>. Ar an drochuair, ní féidir linn, mar gheall ar an gcibirionsaí, tuairisc a thabhairt ar líon beacht na bhFógraí alt 45 a d'eisiomar le linn 2025 ach is féidir liom a rá go raibh sé níos lú ná an líon a d'eisiomar in 2024.

Deimhnithe Reachtúla arna n-eisiúint ag Airí

Alt 34 den Acht um Shaoráil Faisnéise

I gcás inar deimhin le hAire den Rialtas gur taifead díolmhaithe taifead, de bhua alt 32 den Acht (forfheidhmiú an dlí agus sábháilteacht phoiblí), nó alt 33 den Acht (slándáil, cosaint agus caidreamh idirnáisiúnta) agus go bhfuil an taifead íogair nó tromchúiseach leordhóthanach chun údar a thabhairt dó nó léi déanamh amhlaidh, féadfaidh an tAire sin a dhearbhu go bhfuil an taifead díolmhaithe ó chur i bhfeidhm an Achta um Shaoráil Faisnéise trí dheimhniú a eisiúint faoi alt 34(1) den Acht.

Gach bliain, ní mór do na hAirí tuarascáil a chur ar fáil dúinn ar líon na ndeimhnithe a eisíodh agus ar fhorálacha alt 32 nó alt 33 a bhain leis an taifead díolmhaithe/na taifid dhíolmhaithe. Ceanglaítear orainn cóip d'aon tuarascáil den sórt sin a chur i gceangal lenár dTuarascáil Bhliantúil don bhliain atá i gceist.

Foráiltear le halt 34(13) den Acht: “Faoi réir fho-ailt (9) agus (10), fanfaidh deimhniú i bhfeidhm go ceann tréimhse 2 bhliain tar éis an dáta a shíneoidh Aire an Rialtais lena mbaineann é agus rachaidh sé in éag ansin, ach féadfaidh Aire den Rialtas, tráth ar bith, deimhniú faoin alt seo a eisiúint i leith taifid a ndearnadh deimhniú ina leith roimhe sin eisithe...”

Tá sé curtha in iúl dúinn go ndearna an tAire Dlí agus Cirt cúig theastas a athnuachan faoi

Alt 34 in 2025, a bhfuil athbhreithniú le déanamh orthu ar fad arís in 2026. Tá cóip den fhógra ceangailte ag Aguisín I a ghabhann leis an Tuarascáil seo.

Athbhreithniú faoi alt 34(7)

Faoi alt 34(7) den Acht, ní mór don Taoiseach agus do na hAirí Rialtais ábhartha athbhreithniú a dhéanamh ar oibriú alt 34(1) gach bliain, agus ina dhiaidh sin cuirtear toradh an athbhreithnithe ar an eolas go ginearálta dár nOifig. Thug Roinn an Taoisigh le fios dúinn go ndearnadh an t-athbhreithniú is déanaí dá leithéid ar an 10 Feabhra 2026. Chlúdaigh an t-athbhreithniú an tréimhse dar críoch an 31 Nollaig 2025, agus ba iad an Taoiseach, an tAire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin agus an tAire Trádála, Fiontar agus Fostaíochta é a chríochnú. Rinneadh athbhreithniú ar sheacht ndeimhniú, a bhí eisithe faoi alt 34(1) ag an Aire Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus Imirce. Bhí an painéal athbhreithnithe sásta nach raibh sé riachtanach cúlghairm a iarraidh ar aon cheann de na deimhnithe a bhí faoi réir an athbhreithnithe. Tá cóip den fhógra ó Roinn an Taoisigh i gceangal le hAguisín II a ghabhann leis an Tuarascáil seo.

Cinntí faoi alt 6 den Acht um Shaoráil Faisnéise

Meastar gur comhlachtaí poiblí iad comhlachtaí chun críocha an Achte um Shaoráil Faisnéise má thagann siad faoi cheann amháin nó níos mó de na hearnálacha a thuairiscítear in alt 6(1) den Acht. Sa chás go dtagann díospóid chun cinn idir comhlacht agus ár n-Oifig maidir le cé acu is comhlacht poiblí é nó nach ea, ní mór don Choimisinéir an díospóid a chur faoi bhráid an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe lena chinneadh ceangailteach (tagraíonn alt 6(7)). D'fhoilsigh an Lár-Aonad Beartais (CPU) doiciméad beartais agus nósanna imeachta in 2016 chun déileáil le díospóidí den sórt sin.

Le roinnt blianta anuas, bhí mé criticiúil go leor ar fheidhmiú praiticiúil an tsoláthair agus ar na moilleanna neamhordúla ar chinntí a fháil maidir le stádas comhlachtaí áirithe. Mar a leagtar amach ar dtús inár dTuarascáil Bhliantúil 2022, agus dá

dtagraítear i ngach Tuarascáil Bhliantúil ó shin, is cosúil go bhfuil sé i gceist ag an Roinn fanacht le toradh a hathbheithnithe ar an Acht um Shaoráil Faisnéise sula ndéileálfadh sí le roinnt cinntí gan íoc. Táim ar an taifead ag rá gur chóir don Aire, i mo thuairimse, a bheith in ann cinntí a eisiúint i leith na gcomhlachtaí atá i gceist agus nár cheart go mbeadh sé riachtanach fanacht le toradh an athbheithnithe reatha ar an Acht. Mar sin féin, cé go bhfuil an Roinn ar an eolas faoi mo sheasamh ar an ábhar, is cosúil nach bhfuil sí toilteanach i gcónaí nó nach bhfuil sí in ann cinntí a dhéanamh i leith na gcomhlachtaí seo a leanas:

- ✦ Oifig Ard-Rúnaí an Uachtaráin (cinneadh gan réiteach ó Bhealtaine 2018)
- ✦ Ionad Ealaíon Cheatharlach Teoranta (Eanáir 2019),
- ✦ agus Forbairt Cheathrú Mhainistir Chill Chainnigh Teoranta (Eanáir 2020).

Athúsáid Fhaisnéis na hEarnála Poiblí

Rinne Rialacháin an Aontais Eorpaigh (Sonraí Oscailte agus Athúsáid Fhaisnéis na hEarnála Poiblí), 2021 (Rialacháin maidir le Sonraí Oscailte) Treoir 2019/1024 an AE maidir le Sonraí Oscailte agus Athúsáid Fhaisnéis na hEarnála Poiblí (an Treoir maidir le Sonraí Oscailte) a thrasú i ndlí na hÉireann. Chuir an Treoir maidir le Sonraí Oscailte leis an gcóras athúsáide agus sonraí oscailte a bunaíodh le Treoracha AE roimhe seo in 2003 agus 2013.

Tá sé beartaithe leis an Treoir maidir le Sonraí Oscailte leanúint de gheilleagar sonraí an AE a neartú trí mhéadú a dhéanamh ar an méid sonraí ón earnáil phoiblí atá ar fáil lena n-athúsáid i bhformáid leictreonach oscailte ar féidir le haon duine iad a úsáid, a athúsáid agus a chomhroinnt gan bhac, chun aon chríche. Clúdaíonn na Rialacháin um Shonraí Oscailte faisnéis a bhailíonn, a tháirgeann agus a scaipeann comhlachtaí earnála poiblí

in Éirinn. Baineann siad le raon leathan faisnéise amhail sonraí meitéareolaíochta, eacnamaíochta, geografacha, gnó, polaitiúla, dlíthiúla, comhshaoil agus oideachais. Ba cheart do chomhlachtaí poiblí agus do ghnóthais phoiblí faisnéis seirbhíse poiblí a chur ar fáil i gcomhréir le prionsabal 'oscailte trí dhearadh agus réamhshocrú', nuair is féidir.

I mí na Nollag 2022, d'fhoilsigh Coimisiún an AE liosta freisin de thacair shonracha ardluacha a chaithfidh comhlachtaí san earnáil phoiblí a chur ar fáil lena n-athúsáid, saor in aisce (tagraíonn [Rialachán Cur Chun Feidhme \(AE\) 2023/138](#) ón gCoimisiún). Is é príomhchuspóir an Choimisiúin agus liosta na dtacair sonraí ardluacha á mbunú aige ná a áirithiú go gcuirtear sonraí poiblí a bhfuil an acmhainneacht shocheacnamaíoch is airde acu ar fáil lena n-athúsáid saor in aisce, le srianta dlíthiúla agus teicniúla

íosta. Is é an aidhm atá ann an nuálaíocht bunaithe ar shonraí trasteorann a fheabhsú agus an nuálaíocht dhigiteach a spreagadh a thuilleadh.

Faoi na Rialacháin Sonraí Oscailte, tá sé de dhualgas ar chomhlachtaí earnála poiblí na hÉireann na sonraí go léir atá ann cheana a chur ar fáil lena n-athúsáid i bhformáidí oscailte mura ndéantar rochtain a shrianadh nó a eisiáimh. Féadfaidh duine aonair nó eintiteas dlíthiúil iarraidh a dhéanamh ar dhoiciméid atá ann cheana atá i seilbh comhlachtaí earnála poiblí a athúsáid. Sainmhíníonn na Rialacháin um Shonraí Oscailte athúsáid, maidir le doiciméid atá i seilbh comhlachtaí earnála poiblí, mar úsáid doiciméid ag duine aonair nó ag eintiteas dlíthiúil chun críocha tráchtála nó neamhthráchtála seachas an cuspóir tosaigh laistigh den chúram poiblí dár táirgeadh

an doiciméad. Faoi Rialachán 15, is féidir achomharc a dhéanamh chuig ár nOifig ar chinntí chomhlachtaí earnála poiblí diúltú athúsáid doiciméad atá ann cheana a cheadú, muirear a ghearradh nó athúsáid eisiach a dhiúltú. In 2025, dhún an Oifig seo 17 gcás, 14 chás díobh trí chinneadh a dhéanamh. Tá dhá cheann de na hachomhairc a fuarthas in 2023 agus ceithre cinn de na hachomhairc a fuarthas in 2024 fós ar siúl, chomh maith le 10 gcinn den 12 achomharc a fuarthas in 2025. Go dtí seo, tá ocht n-achomharc faighte ag an Oifig seo in 2026, agus tá cúig cinn díobh fós ar siúl faoi láthair. In 2026 freisin, taisceadh achomharc Ard-Chúirte maidir le cinneadh amháin a rinneadh in 2025, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath v An Coimisinéir Faisnéise 2026/46 MCA, ar déileáladh leis ó shin ar thoiliú agus a cuireadh ar aghaidh chuig an Oifig seo le haghaidh cinneadh nua.

Rialachas

Cuireann Oifig an Ombudsman tacaíocht do Sheirbhísí Corparáideacha ar fáil d'Oifig an Choimisinéara Faisnéise, agus do roinnt Oifigí reachtúla eile. Cé go ndéanann gach Oifig éagsúil feidhmeanna reachtúla ar leith, feidhmíonn an Oifig mar ghníomhaireacht chónasctha aonair i dtéarmaí eagrúcháin. Maoinítear an Oifig le Vóta amháin agus déanann Oifigeach Cuntasaíochta (Ard-Stiúrthóir) maoirseacht uirthi agus faigheann sé tacaíocht ó Choiste Comhairleach Bainistíochta. Agus a gcuid oibre á déanamh acu, glacann ár bhfoireann leis na hoibleagáidí traidisiúnta príobháideachta agus ionracais i gcomhlíonadh dualgas oifigiúil agus ag an am céanna déanann siad neamhspleáchas agus feidhmeanna reachtúla gach ceann de na comhoifigí ina n-oibríonn siad a chosaint agus a chaomhnú.

Tá nuashonruithe maidir lenár Rialachas Corparáideach leagtha amach ar an leathanach Straitéise agus Rialachais ar shuíomh gréasáin Oifig an Ombudsman. Cuimsíonn an leathanach seo faisnéis agus

nuashonruithe maidir lenár nithe seo a leanas:

- ✦ [Ráiteas Straitéise – “I dTreo 2030”](#)
- ✦ Comhlíonadh na gceanglas faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla
- ✦ Comhlíonadh cheanglais an Achta um Nochtadh Cosanta
- ✦ [Comhlíonadh leis na ceanglais faoi alt 42 den Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas](#)
- ✦ [An Fhoireann Ghlas \(lena n-áirítear ár gcomhlíonadh leis an Acht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin\)](#)
- ✦ Creat Rialachais Chorporáidigh
- ✦ Beartas maidir le Cosc Calaoise agus maidir le Frithéilliú
- ✦ Beartas maidir le bronntanais, fáilteachas agus siamsaíocht
- ✦ Beartas Dorais Imrothlach

Tá ballraíocht in aon eagraíocht liostaithe ar ár suíomh gréasáin féin, ag www.oic.ie.

CAIBIDIL

2

Cinntí

Cinntí Foirmiúla

Rinneamar athbhreithniú ar 506 cás in 2025, agus tugadh 336 (66%) díobh chun críche trí chinneadh foirmiúil a eisiúint san athbhreithniú. Is ionann sin agus méadú ar an mbliain roimhe sin nuair a cuireadh 57% de na cásanna ar ghlacamar leo lena n-athbhreithniú i gcrích trí chinneadh foirmiúil.

Soláthraíonn an tábla thíos comparáid chéatadáin de thorthaí na n-athbhreithnithe a cuireadh i gcrích trí chinneadh foirmiúil in 2023.

	2025	2024	2023	2022
Dearbhaithe	57	57	58	59
Neamhniú	26	22	22	19
Éagsúil	17	21	20	22

Cinntí Leasa

Sa chaibidil seo, leagamar amach achoimrí ar roinnt dár gcinntí. Is sampla beag iad de chásanna a ndearna muid athbhreithniú orthu i rith 2025 a tugadh chun críche trí chinneadh foirmiúil. Foilsítear téacs iomlán na gcinntí foirmiúla go léir arna n-eisiúint ag an Oifig seo ag www.oic.ie.

Cinntí a bhaineann le beatha nó sábháilteacht duine a chur i mbaol

I roinnt cásanna ar dhéileálar leo le linn 2025, d’fhéach comhlachtaí um Shaoráil Faisnéise le brath ar alt 32(1)(b) den Acht um Shaoráil Faisnéise, a dhéanann foráil maidir le hiarraidh um Shaoráil Faisnéise a dhiúltú i gcás ina measann an comhlacht go bhféadfaí a bheith ag súil le réasún go gcuirfeadh rochtain ar an taifead atá á lorg beatha nó sábháilteacht aon duine i mbaol.

Go traidisiúnta, ní raibh alt 32(1)(b) ina dhíolúine a úsáidtear go coitianta (cé gur thugamar faoi deara méadú ar a mhinice a luaitear é le blianta beaga anuas), agus is é seasamh ginearálta ár nOifige nár cheart do chomhlacht um Shaoráil Faisnéise féachaint le brath air gan breithniú cúramach a dhéanamh ar dtús an bhfuil ionchas na díobhála atá leagtha amach san fho-alt ina cheann réasúnta sna cúinsí go léir. Go bunúsach, toisc go mbaineann alt 32(1)(b) le beatha nó sábháilteacht duine a chur i mbaol, níor cheart é a agairt ach amháin i gcúinsí fíorthromchúiseacha. Agus é ag brath ar alt 32(1)(b) ní gá, ná ní féidir go deimhin, do chomhlacht um Shaoráil Faisnéise a dheimhniú go dtarlóidh an díobháil ábhartha go cinnte. Ní mór measúnú a dhéanamh ar ionchas na díobhála, féachaint an bhfuil sé réasúnta sna himthosca go léir.

Cibé an raibh nó nach raibh údar leis an nGníomhaireacht Tithíochta rochtain a dhiúltú ar thaifid a bhaineann le hiarratas faoin Scéim um Bloic Choincréite Lochtacha faoi alt 32(1)(b) den Acht um Shaoráil Faisnéise

– Cás Oifig an Choimisinéara -156399

Baineann “géarchéim na mbloc lochtach” le breis is 5,000 teach i roinnt contaetha in Éirinn (ach go príomha i gCo. Dhún na nGall agus i gCo. Mhaigh Eo) a tógadh le bloic choincréite lochtacha, rud a fhágann go bhfuil damáiste forleathan déanta do na réadmhaoine atá buailte agus go mbunaítear clár sásaimh (Scéim na mBloc Coincréite Lochtach) chun úinéirí tí atá buailte a mhaoiniú chun a dtithe a dheisiú, a scartáil nó a atógáil.

Fuaireamar roinnt iarratas ar athbhreithniú in 2025 ag eascairt as iarratais um Shaoráil Faisnéise a rinne úinéirí tí ar an nGníomhaireacht Tithíochta, ag lorg rochtana ar thaifid a bhaineann leis an rogha feabhsúcháin faoin Scéim um Bloic Choincréite Lochtacha a ceadaíodh maidir lena réadmhaoine. Mar fhreagra ar iarratas an iarratasóra ar Shaoráil Faisnéise sa chás seo, d’eisigh an Gníomhaireacht Tithíochta roinnt taifead ach choinnigh sí cuid eile siar, ag lua alt 32(1)(b) den Acht um Shaoráil Faisnéise go háirithe mar bhunús leis sin a dhéanamh.

Chuir an Gníomhaireacht Tithíochta roinnt argóintí ar aghaidh maidir leis an bhfáth ar chreid sí go raibh alt 32(1)(b) infheidhme sa chás seo. I measc rudaí eile, de réir na Gníomhaireachta, agus an díolúine á chur i bhfeidhm aige bhí sí tar éis na timpeallachta ginearálta ina raibh a foireann agus a comhairleoirí ag feidhmiú a chur san áireamh. Thug an Gníomhaireacht ar aird gur saincheist íogair agus corraitheach í géarchéim na mbloc lochtach agus dúirt sí gur tháinig méadú ar iompar bagrach agus maslach i leith a fostaithe agus na gcomhairleoirí a bhí fostaithe aici chun

tabhairt faoi na measúnuithe teicniúla riachtanacha. Luadh samplaí den iompar seo, lena n-áirítear roinnt eachtraí a tharla lasmuigh de theach fostaí. Bhain eachtra amháin den sórt sin le duine aonair a bhí ag síománaíocht agus ag tógáil grianghraf lasmuigh d’áit chónaithe phríobháideach an fhostaí, rud a tuairiscíodh don Gharda Síochána. Dúirt an Gníomhaireacht Tithíochta, mar thoradh díreach ar an bpatrún iompair seo, go raibh ar dhuine dá gníomhairí prótacail oibríochta a leasú, lena n-áirítear srian a chur ar na baill foirne a raibh cead acu tabhairt faoi fheidhmeanna a bhí riachtanach chun oibleagáidí a chomhlíonadh faoin gcreat ábhartha. Dúirt sé nár cuireadh na hathruithe seo i bhfeidhm ach amháin chun folláine na foirne a chosaint agus chun rioscaí a eascraíonn as an iompar a bhí i gceist a mhaolú.

Dúirt an Gníomhaireacht Tithíochta chomh maith go raibh sí féin agus a gníomhairí tar éis comhfhreagras leanúnach míchuí agus thar a bheith mí-oiriúnach a fháil, idir chomhfhreagras gan ainm agus chomhfhreagras go díreach ó iarratasóirí faoin dá scéim feabhais (cé nach raibh aon rud ann a thug le tuiscint ann go raibh an t-iarratasóir aonair sa chás seo freagrach as aon chomhfhreagras den sórt sin). Dúirt an Gníomhaireacht Tithíochta gur chruthaigh fáil an chomhfhreagrais seo timpeallacht neamhshábháilte agus míréasúnta dá foireann agus dá gníomhairí. Luadh chomh maith, i gcásanna áirithe, gur tháinig méadú ar chomhfhreagras míchuí tar éis taifid a scaoileadh faoi Shaoráil Faisnéise. De réir na Gníomhaireachta, ba chosúil gur cuireadh taifid áirithe a eisíodh roimhe seo faoi

Shaoráil Faisnéise ar fáil don phreas, rud a d'fhág gur foilsíodh ainmneacha fostaithe sa tseirbhís phoiblí i roinnt alt.

D'áitigh an Gníomhaireacht Tithíochta, bunaithe ar gach ceann díobh thuas, go raibh imní dhlísteanach agus bunús maith léi maidir le folláine fhisiciúil agus mheabhrach a foirne, ag aithint a dualgas bunúsach cúraim faoin Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas 2005 ina leith. Luadh go bhfuil na hábhair imní seo fós ina bpríomhthosaíocht i gcomhthéacs a dhualgais timpeallacht oibre shábháilte, thacúil agus inbhuanaithe a chothú. Ina theannta sin, dúirt an Gníomhaireacht Tithíochta go raibh sí thar a bheith feasach ar na dúshláin a bhaineann le coinneáil foirne agus ar an ngá atá ann a chinntiú go bhfuil pearsanra oilte agus taithí i bhfeidhm chun a ról faoin scéim reatha a chur ar fáil agus chun tacú leis. D'áitigh an Gníomhaireacht sa chomhthéacs seo, go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach go mbeadh tuilleadh comhfhreagrais mhíchuí mar thoradh ar scaoileadh na dtaifead atá i gceist, rud a mhéadódh an riosca don fhoireann agus do ghníomhairí. D'áitigh sí go raibh gá leis na taifid a choinneáil siar chun sábháilteacht na foirne a chinntiú agus ionas go bhféadfaí leanúint dá feidhmeanna reachtúla a chur i gcrích ar bhealach slán sábháilte.

Inár gcinneadh, dhiúltaíomar do go leor d'argóintí na Gníomhaireachta Tithíochta maidir le hinfeidhmeacht alt 32(1)(b). Maidir le taifid a eisíodh roimhe seo faoi Shaoráil Faisnéise a dhealraíonn a bheith curtha ar fáil don phreas, thugamar faoi deara nach gcuireann an tAcht um Shaoráil Faisnéise aon srianta ar na húsáidí ar féidir faisnéis a scaoileadh faoi Shaoráil Faisnéise a chur ina dhiaidh sin, agus dá bhrí sin go raibh sé go hiomlán dlisteanach ó thaobh Saorála Faisnéise de go n-úsáidfí faisnéis a scaoileadh faoi Shaoráil Faisnéise mar bhonn do chlúdach na meán ar shaincheisteanna ar leith – go deimhin, tá tábhacht fhollasach ag baint leis an úsáid sin chun cuidiú le trédhearcacht agus cuntasacht a chinntiú i gcomhlachtaí poiblí, rud atá ag teacht go hiomlán le haidhmeanna leathana an Achta um Shaoráil Faisnéise. Thugamar faoi deara chomh maith go fánach nár measadh

go hiondúil gurb ionann ainmneacha na seirbhíseach poiblí a bhíonn le feiceáil i dtaifid i gcomhthéacs chomhlíonadh a bhfeidhmeanna oifigiúla agus a gcuid faisnéise pearsanta, agus dá réir sin, bhí an chuma ar an scéal nach raibh fadhb ar bith ann le foilsíú aon fhaisnéise den sórt sin. Ar an gcaoi chéanna, dhiúltaíomar d'argóint na Gníomhaireachta Tithíochta maidir le cumarsáid "mhíchuí agus thar a bheith mí-oiriúnach" a bhí faighte aici. Cé go n-adhmaímid gan amhras go bhfuil comhfhreagras den sórt sin thar a bheith míthaitneamhach agus corrraitheach do bhaill foirne ar bith a fhaigheann é agus nár cheart aon fhostaí d'eagraíocht ar bith a bheith faoi réir ábhair den sórt sin i gcaitheamh a gcuid oibre, bhíomar den tuairim go bhfuil iompar a d'fhéadfadh a bheith "míchuí agus thar a bheith mí-oiriúnach" i bhfad ó iompar a d'fhéadfadh a bheith ina chúis imní do shaol nó do shábháilteacht duine aonair.

Maidir le hargóintí na Gníomhaireachta Tithíochta maidir leis an tábhacht a bhaineann go ginearálta le folláine a foirne agus a dualgas bunúsach cúraim d'fhostaithe faoin reachtaíocht sláinte agus sábháilteachta, an tábhacht a bhaineann le timpeallacht oibre shábháilte, thacúil agus inbhuanaithe a chothú, agus na dúshláin a bhaineann le coinneáil foirne, mheasamar go raibh an chuma ar argóintí na Gníomhaireachta Tithíochta go bunúsach go mbeadh drochthionchar ag na cúinsí reatha maidir le géarchéim na mbloc lochtach ar a cumas a feidhmeanna a chur i bhfeidhm agus a hoibleagáidí maidir leis na hábhair seo a chomhlíonadh. Arís, cé go n-adhmaímid go bhféadfadh dúshlán shuntasacha a bheith roimh an nGníomhaireacht Tithíochta sna réimsí seo, agus go bhféadfadh cineál conspóideach ghéarchéim na mbloc lochtach na dúshláin seo a dhéanamh níos measa, d'athdhearbhaíomar nár cheart alt 32(1)(b) a agairt ach amháin sna cúinsí is tromchúisí.

Ghlacamar, áfach, le fianaise na Gníomhaireachta Tithíochta a bhain le teagmhais inar fhreastail duine aonair (nó daoine aonair) ar theach fostaí de chuid na Gníomhaireachta Tithíochta agus a ghlac grianghraif agus breithniú á dhéanamh againn ar a spleáchas ar alt 32(1)(b).

Bunaithe ar chineál agus ar inneachar na dtaifead sonrach atá i gceist, fuaireamar amach nach raibh faisnéis áirithe díolmhaithe faoi alt 32(1)(b). Mar shampla, fuaireamar amach nach raibh tuairimí gairmiúla innealtóirí struchtúracha a bhí le feiceáil sna taifid díolmhaithe, toisc nach bhféadfaimis aon nasc a bhunú idir an fhaisnéis seo agus ionchas réasúnach go gcuirfí beatha agus sábháilteacht duine i mbaoil. Rinneamar toradh den chineál céanna maidir le hábhar substaintiúil ríomhphoist na Gníomhaireachta Tithíochta ina bpléitear na hiarratais ábhartha.

Ar an taobh eile den scéal, i bhfianaise chineál an-chorraitheach agus conspóideach ghéarchéim na mbloc lochtach, agus i bhfianaise na dteagmhas a bhain leis an nGníomhaireacht Tithíochta nuair a d'fhreastal daoine chuig áit chónaithe

phríobháideach ball foirne, rud a d'fhág go raibh gá le tuairisciú a dhéanamh chuig an nGarda Síochána, fuaireamar amach go raibh údar ag an nGníomhaireacht Tithíochta faisnéis áirithe a choinneáil siar sna taifid a shainaithin gnólachtaí conarthacha chomh maith le baill foirne aonair de chuid na Gníomhaireachta Tithíochta. Thairis sin, fuaireamar amach nach raibh feidhm ag alt 32(3) den Acht um Shaoráil Faisnéise, a chuireann alt 32(1)(b) faoi réir tástála teoranta ar leas an phobail, sna cúinsí áirithe sin. Ar an mbonn sin, bhíomar sásta go raibh ainm agus sonraí gnólachtaí innealtóireachta, chomh maith le faisnéis a d'aithin fostaithe aonair de chuid na Gníomhaireachta Tithíochta, díolmhaithe faoi alt 32(1)(b) den Acht um Shaoráil Faisnéise.

Is féidir teacht ar théacs iomlán an chinnidh [anseo](#).

Cibé an raibh nó nach raibh údar leis an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige rochtain a dhiúltú, faoi alt 32(1)(b), ar thaifid a bhaineann le haighneachtaí réamhbhuiseid agus leithdháiltí buiseid do na Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta

– Cás Oifig an Choimisinéara Faisnéise -150705

D'éascair an cás seo as iarratas ar Shaoráil Faisnéise chuig an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige (mar a bhí an uair sin) chun rochtain a fháil ar thaifid a bhaineann le haighneachtaí réamhbhuiseid a ullmhaíodh do na Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta, agus do chomhfhreagras idir an Roinn, Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta, agus an Roinn Airgeadais nó an Roinn Caiteachais Phoiblí maidir le leithdháileadh Bhuisead 2024 na Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta.

Ina cinneadh maidir leis an iarraidh, bhí an Roinn ag brath ar roinnt forálacha den Acht

um Shaoráil Faisnéise chun taifid a dhíolmhú ó scaoileadh, lena n-áirítear ailt 28, 29, 30, agus 36, chomh maith le halt 32(1)(b). Maidir le halt 32(1)(b), choinnigh an Roinn ainmneacha agus sonraí bhaill foirne na Roinne siar ó 21 taifead ar chomhfhreagras ríomhphoist. D'áitigh sé go bhféadfaí a bheith ag súil le réasún go gcuirfeadh scaoileadh sonraí na foirne sa rannóg ábhartha ag an am sin a sábháilteacht i mbaoil. Dúirt sé go raibh an tuairim seo bunaithe ar bhreithniú cúramach a dhéanamh ar an timpeallacht ina bhfeidhmíonn sí agus ar threocht eachtraí a tharla a bhaineann lena háiseanna agus lena fostaithe le blianta beaga anuas.

Go háirithe, d'áitigh an Roinn gur ábhar spéise don phobal a bhí san obair a rinne an fhoireann chun seirbhísí cóiríochta a fháil, a fhorbairt agus a sholáthar do dhaoine atá ag cur isteach ar chosaint idirnáisiúnta agus gur spreag sí go leor plé in amanna. Thug sí faoi deara go raibh cásanna suntasacha agus iliomad cásanna agóide agus coiriúlachta a bhaineann le saoráidí Seirbhíse Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta san áireamh chomh maith. Dúirt an Roinn, chomh maith le fáilte a chur roimh dhioscúrsa nó agóidí síochánta a tharla le linn na tréimhse seo, go raibh ar an earnáil cóiríochta cosanta idirnáisiúnta dul i ngleic le hionsaithe dóiteáin, bagairtí do bhaill foirne agus áiseanna lena n-áirítear bagairtí dóiteáin, eachtraí cruálachta ainmhithe, imeagló daoine ag an obair, agus damáiste d'áiseanna agus do mhaoín na foirne. Dúirt an Roinn gur taifeadh 33 ionsaí dóiteáin ar ionaid cóiríochta cosanta idirnáisiúnta reatha, ionchasacha nó go díreach ina ráfla idir Lúnasa 2023 agus Lúnasa 2024. Dúirt sé go raibh daoine eile faoi réir agóide lena n-áirítear damáiste coiriúil.

Thug an Roinn le fios chomh maith go ndearnadh agóidí lasmuigh d'ionaid Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta ina raibh foireann na Roinne agus an tsoláthraí ag obair. Dúirt sé go nglacann sé gach réamhchúram chun céannacht na gcónaitheoirí a chosaint agus gur chreid sé gur chóir na cosantóirí céanna a thabhairt don fhoireann. Thagair an Roinn d'eachtraí le dhá bhliain anuas ina raibh baill foirne sa rannóg faoi bhagairt. Tagraíodh chomh maith d'eachtra inar roinn ball foirne níos sóisearaí a gcuid faisnéise pearsanta ar na meáin shóisialta. D'áitigh an Roinn, i bhfianaise na treochta seo, gurbh é a tuairim go bhféadfadh sábháilteacht a cuid ball foirne a bheith i mbaol dá scaoilfí a n-ainmneacha agus a sonraí teagmhála. Thug an Roinn breac-chuntas ar a tuairim go raibh riosca inláimhsithe ag baint leis na daoine aonair sin má scaoiltear le hainmneacha na mball foirne ag an am seo faoi Shaoráil Faisnéise.

Thug an Roinn dá haire chomh maith gur féidir duine a rianú go héasca ar líne sa lá atá inniu ann trí na meáin shóisialta trí úsáid a bhaint as sonraí amhail ainm agus

gairm, agus thug sí le fios gur tharla roinnt teagmhas inar roinn oifigigh Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta ó chomhlachtaí poiblí éagsúla a n-ainmneacha, a n-íomhánna agus a dteideal poist ar na meáin shóisialta mar gheall ar a gceangal le hobair Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta. Ina theannta sin, thagair an Roinn d'eachtra inar scaoileadh ainm ball foirne de chuid na rannóige um chosaint agus lánpháirtíú idirnáisiúnta go poiblí i gcomhthéacs iarratais um Shaoráil Faisnéise arna próiseáil ag comhlacht poiblí eile. Dúirt an Roinn gur chreid sí, i gcás oifigigh phoiblí sheachtracha, comhghleacaithe ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadadh PFN agus Athchóirithe sa chás seo, gur tháinig riosca chun cinn chomh maith de bhua go raibh na daoine aonair sin ainmnithe sna taifid agus go raibh baint acu le seirbhísí agus cinní Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta. Dúirt an Roinn go raibh roinnt cásanna ann go raibh a n-ainmneacha, a n-íomhánna agus a dteideal poist roinnte ar na meáin shóisialta ag oifigigh ó chomhlachtaí poiblí éagsúla mar gheall ar a gceangal le hobair Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta, ní mar gheall go n-oibríonn siad sa rannóg sin. D'áitigh an Roinn, ós rud é gurb ionann scaoileadh faoi Shaoráil Faisnéise go héifeachtach agus scaoileadh leis an domhan i gcoitinne, agus mar gheall ar chásanna ainmneacha agus sonraí na n-oifigeach poiblí atá á roinnt ar líne trína nasc le Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta, nár mheas sí go raibh sé iomchuí ainmneacha na n-oifigeach a fhoilsiú in aon taifid a cheanglaíonn iad le hobair na rannóige ag an am seo.

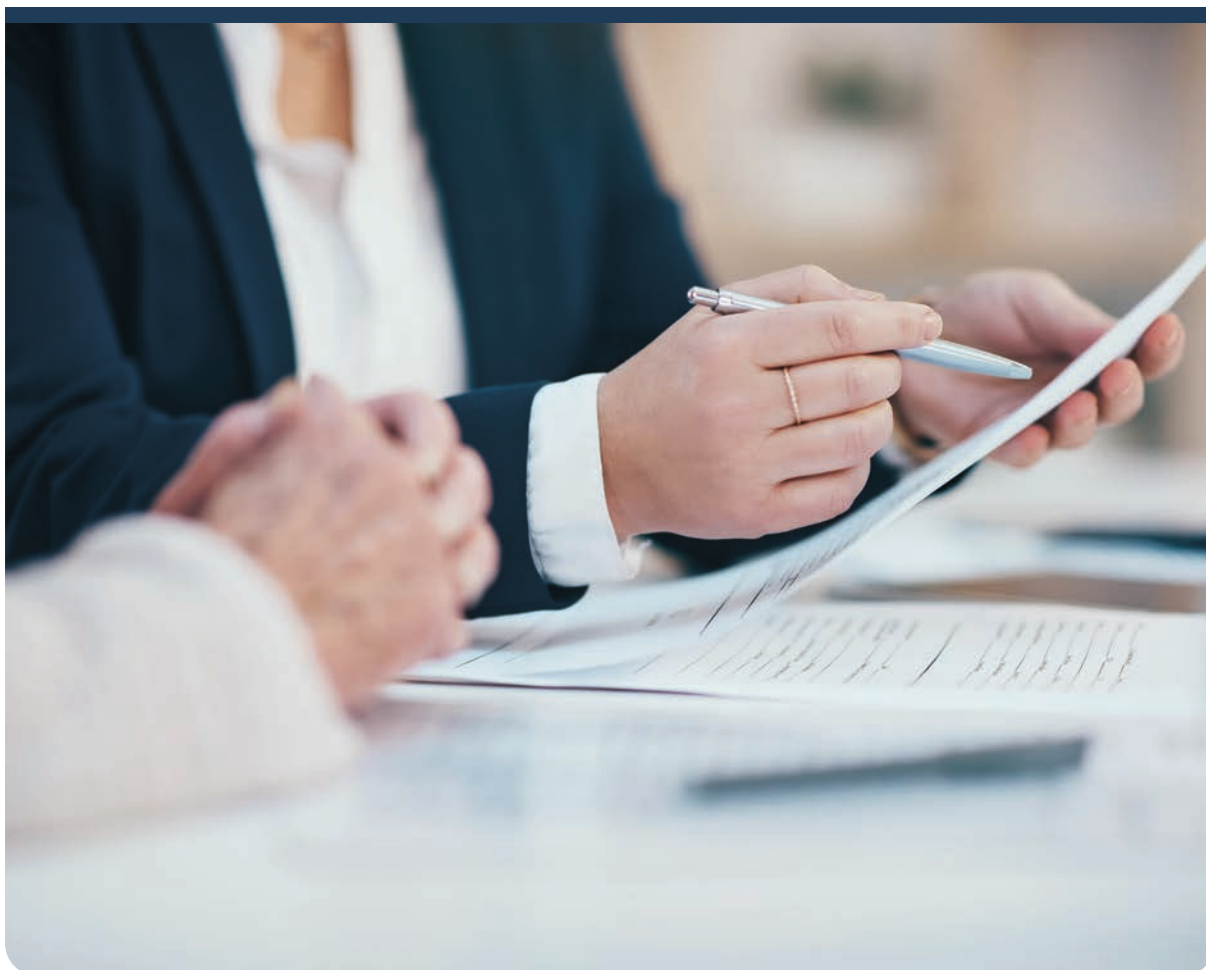
Inár gcinneadh thugamar faoi deara, chun go seasfaí le héileamh ar dhíolúine faoi alt 32(1) (b), gur cheart go bhféadfaí nasc soiléir a dhéanamh idir ionchas na díobhála a thagann chun cinn agus ábhar agus comhthéacs na dtaifead. Thugamar le fios go mbeartaíonn an tAcht um Shaoráil Faisnéise go ginearálta go scaoilfear ainmneacha bhaill foirne chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise sa chás go bhfuil siad le feiceáil i dtaifid ábhartha, toisc nach meastar go hiondúil gur faisnéis phearsanta iad ainmneacha na mball foirne de bhua na heisceachta ar an sainmhíniú ar fhaisnéis den sórt sin in alt 2 den Acht.

Thugamar breac-chuntas ar ár dtuairim go bhfuil sé i gceist ag an eisiámh seo a chinntiú nach n-úsáidfear alt 37 (a bhaineann le faisnéis phearsanta) chun sainaithint ball foirne a dhíolmhú agus a fheidhmeanna nó a feidhmeanna oifigiúla á gcomhlíonadh aige nó aici. Mar sin féin, leanamar ar aghaidh chun é a lua nach raibh sé seo le rá nach féidir le forálacha eile den Acht um Shaoráil Faisnéise feidhm a bheith acu maidir le faisnéis den sórt sin a dhíolmhú. Maidir le hargóintí sonracha na Roinne a bhaineann leis na díobhálacha a chreid sí a d'fhéadfadh teacht as scaoileadh na dtaifead, d'admhaíomar gur ábhar suntasach spéise agus díospóireachta don phobal é an próiseas cosanta idirnáisiúnta sna cúinsí reatha, le tuairimí láidre ar gach taobh. D'admhaíomar chomh maith gur tharla eachtraí de choiriúlacht thromchúiseach le linn agóidí ag saoráidí Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta. Thugamar faoi deara gur thagair an Roinn d'eachtraí inar roinn baill foirne a gcuid faisnéise ar na meáin shóisialta

mar gheall ar a gceangal le hobair Seirbhísí Cóiríochta um Chosaint Idirnáisiúnta. Ghlacamar leis gur tharla eachtraí tromchúiseacha agus gur chuir eachtraí den sórt sin imní ar an Roinn maidir le faisnéis foirne a scaoileadh. Ghlacamar leis go bhfuil ábhair imní bhailí ann faoi láthair maidir le hiompar cohórt daoine aonair atá go mór i gcoinne chur chuige an Stáit i leith iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta agus an dóigh a ndéantar freastal orthu.

Sa chomhthéacs agus sna cúinsí sonracha, ghlacamar leis gur léirigh an Roinn go raibh a hionchas go bhféadfadh scaoileadh faisnéise foirne sábháilteacht daoine aonair den sórt sin a chur i mbaoil réasúnta. Dá réir sin, fuaireamar amach go raibh feidhm ag alt 32(1)(b) maidir le hainmneacha agus sonraí na foirne atá sna taifid a dhíolmhú ó scaoileadh.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cinntí a bhaineann le cathain agus cibé an bhfuil nó nach bhfuil sé oiriúnach faisnéis phearsanta daoine aonair a scaoileadh

Foráiltear le halt 37(1) den Acht um Shaoráil Faisnéise do dhíolúine ghinearálta ó fhaisnéis phearsanta a scaoileadh. Tá sé seo faoi réir fhorálacha eile alt 37, áfach, lena ndéantar foráil maidir le faisnéis phearsanta duine aonair a scaoileadh in imthosca áirithe. Ceanglaítear go rialta

ar ár nOifig a chinneadh an ceart faisnéis phearsanta, a bheadh díolmhaithe de ghnáth ó scaoileadh faoi alt 37(1), a scaoileadh faoi fhorálacha eile alt 37 a bhfuil fo-alt (1) faoina réir. Go háirithe, tá alt 37(1) faoi réir tástála ar leas an phobail in alt 37(5)(a), sa chaoi go gcaithfidh comhlacht um Shaoráil Faisnéise atá ag iarraidh brath ar fho-alt 1 d'alt 37 scrúdú a dhéanamh ar cibé an mó, ar chothromaíocht, leas an phobail maidir le cearta príobháideachais an duine aonair lena mbaineann an fhaisnéis a chosaint.

Cibé an raibh nó nach raibh údar le FSS rochtain a dhiúltú, faoi alt 37(3) den Acht um Shaoráil Faisnéise, ar chóip de chomhad iomlán leighis an iarratasóra

– Cás Oifig an Choimisinéara Faisnéise - 153368

Foráiltear le halt 37(2) den Acht um Shaoráil Faisnéise nach mbeidh feidhm ag an díolúine maidir le faisnéis phearsanta a scaoileadh in alt 37(1) i leith faisnéis a bhaineann leis an iarrthóir (i bhfocail eile, i gcás ina bhfuil iarrthóir um Shaoráil Faisnéise ag iarraidh rochtain a fháil ar a bhfaisnéis phearsanta féin). Mar sin féin, tá alt 37(2) féin faoi réir alt 37(3), a fhorálann, i gcás ina mbaineann an iarraidh ar Shaoráil Faisnéise le taifead de chineál liachta nó síciatrach a bhaineann leis an iarrthóir, nó le taifead a choimeádtar chun críocha, nó a fhaightear i gcúrsa, obair shóisialta a dhéanamh i ndáil leis an iarrthóir, agus i gcás (i dtuairim an chomhlachta um Shaoráil Faisnéise) go bhféadfadh nochtadh na faisnéise dochar a dhéanamh do shláinte fhisiciúil nó mheabhrach an iarrthóra, féadfaidh an comhlacht a chinneadh an iarraidh a dhiúltú. Ina theannta sin, foráiltear le halt 37(4), i gcás go ndiúltaítear iarraidh ar Shaoráil Faisnéise de bhun alt 37(3), go dtairgfídh an comhlacht um Shaoráil Faisnéise rochtain ar an taifead do cibé

gairmí sláinte a shonróidh an t-iarrthóir, má iarrann an t-iarrthóir ar an gcomhlacht é sin a dhéanamh.

Sa chás seo, d'iarr an t-iarratasóir rochtain ar a chomhad leighis ó FSS, trína ionadaithe dlíthiúla. Dhiúltaigh FSS an iarraidh faoi alt 37(3) agus, de bhun alt 37(4), thairg sé deis don iarratasóir gairmí sláinte a ainmniú chun rochtain a fháil ar na taifid ábhartha thar a cheann. Dhiúltaigh an t-iarratasóir gairmí sláinte a ainmniú agus lorg sé athbhreithniú inmheánach ar chinneadh tosaigh FSS. Ag céim an athbhreithnithe inmheánaigh, sheas FSS lena chinneadh bunaidh agus arís thairg sé deis don iarratasóir gairmí sláinte a ainmniú chun rochtain a fháil ar na taifid thar a cheann. Ina dhiaidh sin, lorg an t-iarratasóir athbhreithniú ónár nOifig ar chinneadh FSS.

Mar thaca lena chinneadh, thug FSS le fios go raibh an t-iarratasóir ina othar fadtéarmach ag aonad síciatrach ar leith agus nach raibh aon phleananna ann lena scaoileadh

amach. Luaitear sa chinneadh gurb é tuairim fhoireann chliniciúil an iarratasóra go ndéanfaidh sé dochar dá shláinte fhisiciúil nó mheabhrach, dá fholláine nó dá staid mhothúcháin, rud a d'fhágfaidh go dtiocfaidh meath ar a staid mheabhrach, rud a chuirfeadh isteach ar iarrachtaí díriú ar chobhsú agus ar théarnamh. Chuir FSS litir ar fáil ón Síciatraí Comhairleach cóireála ina dtugtar breac-chuntas ar an tuairim seo.

Maidir le halt 37(4), luaigh FSS gur tugadh cuireadh don iarratasóir gairmí ábhartha leighis a ainmniú chun rochtain a fháil ar na taifid. Dúirt sé go ndearna ionadaithe dlíthiúla an iarratasóra teagmháil le FSS chun a mholadh go scaoilfí na taifid go díreach leo (agus ní go díreach leis an iarratasóir). Luaigh FSS gur mhínigh sé d'ionadaithe dlí an iarratasóra gur caitheadh le haon iarratas ó thríú páirtí thar ceann duine aonair amhail is gur chuir an duine aonair sin isteach go díreach é. Thug FSS faoi deara, de bhun iarratais roimhe seo, gur dheonaigh sé rochtain ar líon áirithe taifead do dhochtúir teaghlaigh a d'ainmnigh an t-iarratasóir chun na críche sin. Luaigh FSS nach raibh a fhios aige an ndearna an t-iarratasóir athbhreithniú ar a thaifid i gcuideachta an ghairmí sláinte sin.

In aighneachtaí a rinne ionadaithe dlíthiúla an iarratasóra, mhínigh siad go raibh rochtain ar na taifid ag teastáil chun a chinneadh an bhfuair an t-iarratasóir cúram cuí agus é ag freastal ar na seirbhísí meabhairshláinte ábhartha agus chun a chinntiú go bhféadfaí comhairle eolasach a thabhairt dó ar an ábhar. Luaigh ionadaithe an iarratasóra nach raibh siad in ann gairmí sláinte ábhartha a ainmniú agus go raibh rochtain ar na taifid ag teastáil uathu chun an cineál gairmí leighis a theastaíonn chun tuarascáil a ullmhú do chás an iarratasóra a fháil amach.

Inár gcinneadh, thugamar faoi deara go raibh sé beartaithe le halt 37(4) deis a thabhairt do ghairmí sláinte cuí a bhfuil saineolas ábhartha aige cinneadh a dhéanamh maidir leis an gcaoi ar cheart faisnéis íogair a chur ar fáil d'iarratasóirí ar bhealach a sheachnódh na díobhálacha a shainaithnítear in alt 37(3). Thugamar faoi deara chomh

maith go bhfuil an tairseach le haghaidh díolúine in alt 37(3) íseal go leor, agus is leor don chomhlacht um Shaoráil Faisnéise a léiriú go bhféadfadh scaoileadh na dtaifead a bheith ina chúis leis an dochar a aithníodh. Mar sin féin, thugamar breac-chuntas chomh maith ar ár seasamh, agus sinn ag iarraidh brath ar alt 37(3) chun rochtain ar thaifead a dhiúltú, go gcaithfidh fianaise a bheith ann chun tacú leis an tuairim go bhfuil fóirfhéidearthacht inláimhsithe ann go bhféadfadh scaoileadh na faisnéise chuig an iarrthóir dochar a dhéanamh dá sláinte choirp nó dá meabhairshláinte, dá bhfollláine nó dá riocht mothúcháin.

Tar éis dúinn scrúdú a dhéanamh ar na taifid, bhíomar sásta ar an gcéad dul síos go raibh faisnéis íogair leighis/shíciatrach iontu a bhaineann leis an iarratasóir. Bhíomar sásta chomh maith go raibh FSS ag brath i gceart agus go réasúnta ar thuairim Shíciatraí Comhairleach cóireála an iarratasóra maidir le teacht ar an tuairim go bhféadfadh scaoileadh na dtaifead chuig an iarratasóir dochar a dhéanamh dá shláinte fhisiciúil nó dá meabhairshláinte, dá fholláine nó dá riocht mothúcháin. Thairis sin, bhíomar sásta gur mheas FSS go ceart gurb ionann scaoileadh taifead chuig ionadaithe dlíthiúla iarrthóra agus scaoileadh chuig an iarrthóir. Cé gur mhínigh ionadaithe dlíthiúla an iarratasóra an chúis ar theastaigh uathu rochtain a fháil ar na taifid, foráiltear in alt 13(4), faoi réir an Achta, agus cinneadh á dhéanamh acu maidir le hiarraidh um Shaoráil Faisnéise a dheonú nó a dhiúltú, go dtabharfar neamhaird ar aon chúis a thugann an t-iarrthóir ar an iarraidh agus ar aon chreideamh nó tuairim ón gcomhlacht um Shaoráil Faisnéise maidir leis na cúiseanna a bhí leis an iarraidh. Dá bhrí sin, cé go bhfágann forálacha áirithe den Acht go bhfuil cúis an iarrthóra ábhartha go hintuigthe, mar riail ghinearálta, ní mór neamhaird a thabhairt ar na cúiseanna iarbhír nó ar na cúiseanna a bhraitear le hiarraidh agus cinneadh á dhéanamh maidir le hiarraidh rochtana faoin Acht um Shaoráil Faisnéise a dheonú nó a dhiúltú.

Níor tháinig deireadh leis an ábhar ansin, áfach, toisc gur thapaíomar an deis aghaidh

a thabhairt ar bharúlacha FSS ina chuid aighneachtaí le linn an athbhreithnithe go raibh na taifid ábhartha ullmhaithe aige, de bhun iarratas roimhe seo an iarratasóra, lena scaoileadh chuig gairmí sláinte ainmnithe an iarratasóra agus go raibh “foluithe agus díolúintí” curtha i bhfeidhm de réir an Achta um Shaoráil Faisnéise. Thug FSS le fios go raibh na taifid a cuireadh ar fáil don Oifig seo le linn an athbhreithnithe ina raibh foluithe á bpróiseáil d’fhonn na cóipeanna folaithe a scaoileadh chuig gairmí sláinte ainmnithe, agus go gcoinneofaí siar ábhar a bhaineann le tríú páirtithe faoi alt 37(1), ar an mbonn gur faisnéis phearsanta tríú páirtí a bhí ann.

Níor ghlacamar leis gur chomhlíon scaoileadh taifead de chóipeanna folaithe an ceanglas faoi alt 37(4) go dtairgfí rochtain ar thaifid a diúltaíodh faoi alt 37(3) do ghairmí sláinte ainmnithe. Bhíomar den tuairim, más rud é go raibh sé ar intinn ag FSS foluithe a dhéanamh ar na taifid a bhí sé sásta a chur ar fáil do ghairmí sláinte ainmnithe an iarratasóra de bhun a thairisceana le déanaí, gur cheart go mbeadh sé tar éis an bonn a shainaithint ar a raibh aon fhaisnéis den sórt sin á coinneáil siar, agus air sin bheadh na gnáthchearta achomhairc ar fáil don iarratasóir.

Sna himthosca go léir, ní rabhamar sásta go raibh údar le FSS ina chinneadh rochtain ar na taifid go léir atá i gceist faoi alt 37(3) a dhiúltú, i gcúinsí nach raibh sé sásta cóipeanna iomlána neamhfholaithe de na taifid sin a sholáthar do ghairmí sláinte ainmnithe. Bhíomar den tuairim chomh maith, áfach, nach mbeadh sé oiriúnach dúinn go simplí scaoileadh na dtaifead ina n-iomláine a ordú. Ina áit sin, chinneamar gurb é an gníomh is oiriúnaí ná cinneadh FSS a neamhniú agus an t-iarratas a tharchur ar ais chuig FSS lena bhreithniú as an nua. Thugamar faoi deara, más mian le FSS rochtain ar aon taifid a dhiúltú, go hiomlán nó i bpáirt, ar fhorais seachas alt 37(3), ba cheart dó a chinneadh maidir leis na taifid sin agus na cúiseanna a bhí lena dhiúltú a sholáthar don iarratasóir. Luamar go mbeadh sé fós oscailte do FSS infheidhmeacht alt 37(3) maidir le taifead ar bith a bhfuil sé sásta rochtain ar ghairmí sláinte ainmnithe a thairiscint dóibh a mheas.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cibé an raibh nó nach raibh údar le FSS rochtain a dhiúltú, faoi alt 37(1), ar thaifid a bhaineann le seanathair éagtha an iarratasóra

– Cás Oifig an Choimisinéara Faisnéise -146551

Foráiltear le halt 37(8) den Acht um Shaoráil Faisnéise do rialacháin a dhéanamh chun iarraidh um Shaoráil Faisnéise a dheonú a bhaineann le faisnéis phearsanta i gcás ina mbaineann an duine aonair lena mbaineann an taifead le haicme a shonraítear sna rialacháin agus gurb é an t-iarrthóir tuismitheoir ná caomhnóir an

duine aonair, nó i gcás ina bhfuil an duine aonair lena mbaineann an taifead marbh agus gur comhalta d’aicme a shonraítear sna rialacháin an t-iarrthóir. Rinneadh rialacháin den sórt sin trí bhíthin Rialacháin na hIonstraime Reachtúla (I.R.) Uimh. 218/2016 - An tAcht um Shaoráil Faisnéise 2014 (Alt 37 (8)) 2016 (“ rialacháin alt 37(8)”).

Go bunúsach, déanann siad foráil maidir le faisnéis phearsanta a scaoileadh chuig tríú páirtithe in dhá chás ar leith: ar an gcéad dul síos, i gcás ina bhaineann an fhaisnéis le mionaoisigh nó le daoine aonair atá faoi réir riocht síciatrach, éagumas meabhrach nó míchumas fisiciúil tromchúiseach a bhfuil siad éagumasach ar a gcearta a fheidhmiú faoin Acht mar gheall air, agus gurb é an t-iarrthóir a dtuismitheoir nó a gcaomhnóir; agus ar an dara dul síos, i gcás ina bhfuil an duine éagtha agus ina bhfuil an t-iarrthóir ina chomhalta de cheann de roinnt catagóirí iarrthóra atá leagtha amach sna rialacháin. Tá an ceart chun rochtain a fháil ar fhaisnéis phearsanta mionaoisigh faoi réir meastóireachta ar cibé acu a bheadh nó nach mbeadh scaoileadh chuig an iarrthóir chun leas an mhionaoisigh, agus an ceart chun rochtain a fháil ar fhaisnéis phearsanta duine éagtha faoi réir tástála leasa phoiblí (cibé acu, ag féachaint do na himthosca go léir, a dhéanfaí freastal níos fearr ar leas an phobail, lena n-áirítear leas an phobail i rúndacht faisnéise pearsanta, trí dheonú ná tríd an iarraidh a dhiúltú).

Sa chás seo, rinne an t-iarratasóir iarratas um Shaoráil Faisnéise chuig FSS ar fhaisnéis ó chomhad meabhairshláinte a sheanathar nach maireann. Thug sé le fios go raibh rochtain ar an eolas seo á lorg aige chun críocha ginealais, agus dúirt sé go gcuirfeadh sé fáilte ar leith roimh ghrianghraf dá sheanathair agus sonraí faoi dháta a ligthe isteach agus a bhail ghinearálta. Tar éis tuilleadh cumarsáide idir na páirtithe, dhiúltaigh FSS an iarraidh faoi alt 37(1) den Acht um Shaoráil Faisnéise. Dúirt FSS gur bhreithnigh sé forálacha rialacháin alt 37(8) chomh maith agus, cé go raibh sé sásta gurbh é an t-iarratasóir neasghaolta an duine éagtha, mheas sé nach ndéanfaí freastal níos fearr ar leas an phobail, ar chothromaíocht, tríd an iarraidh a dheonú. In iarraidh ar athbhreithniú inmheánach ar chinneadh tosaigh FSS, dúirt an t-iarratasóir, i gcúinsí ina bhfuair a sheanathair bás os cionn 50 bliain ó shin agus ina raibh an méid faisnéise a lorgaíodh teoranta, nár ghlac sé leis gur cheart an t-iarratas a dhiúltú ina iomláine. Dúirt sé chomh maith go raibh cineál bhreíoiteacht a sheanathar ábhartha dá theaghlach ó thaobh fachtóirí

riosca géiniteacha féideartha a bhaineann le meabhairshláinte an teaghlaigh a bheith ar eolas aige. Dúirt sé nach raibh aon spéis aige i bhfaisnéis a bhaineann le tríú páirtithe nó le foireann leighis cóireála a sheanathar nó in aon chógas a cuireadh ar fáil. Ina chinneadh athbhreithnithe inmheánaigh, d'athraigh FSS a chinneadh tosaigh trí rochtain pháirteach a dheonú ar leathanach amháin de thaifead 5 leathanach a d'aithin sé a bheith ag teacht faoi raon feidhme an iarratais.

Ina dhiaidh sin, rinne an t-iarratasóir athbhreithniú a lorg ónár nOifig ar chinneadh FSS. D'áitigh sé gur cheart go mbeadh teacht aige ar a dhóthain de thaifid leighis a sheanathar nach maireann chun cineál a bhreíoiteachta a bhunú agus cibé an bhféadfadh gné oidhreachta a bheith ag baint leis an scéal. Cheistigh sé an raibh go leor oiliúna leighis ag an gcinnteoir chun teacht ar an gconclúid nach raibh faisnéis sna taifid maidir le riochtaí oidhrechtúla. Dúirt sé go raibh imní ar leith air faoi fholú focail a chreid sé a bheith intreach don fhoirm a scaoileadh, focal nár bhain go pearsanta lena sheanathair.

Inár gcinneadh, rinneamar breithniú ar an gcéad dul síos alt 37(1) den Acht um Shaoráil Faisnéise, agus bhíomar sásta go mbeadh nochtadh faisnéise pearsanta a bhaineann lena sheanathair i gceist le scaoileadh an taifid a bhí á lorg ag an iarratasóir, agus dá réir sin go raibh feidhm ag alt 37(1). Maidir leis an bhfocal aonair a raibh fiosrú sonrach déanta ag an iarratasóir ina leith, bhíomar sásta go mbeadh scaoileadh faisnéise pearsanta a bhaineann le seanathair an iarratasóra i gceist lena scaoileadh sin chomh maith.

Agus an tástáil ar leas an phobail in alt 37(5) (a) á breithniú againn, thugamar faoi deara argóint an iarratasóra nach raibh aon leas ag an bpobal i gcoinneáil siar oscailte faisnéise a bhaineann le fad ama a sheanathar san ospidéal nó le cineál a bhreíoiteachta. Dúirt sé go raibh spéis ollmhór phearsanta aige féin agus ag a theaghlach i bhfaisnéis a fháil a bhaineann le cineál bhreíoiteacht a sheanathar agus le haon fhachtóirí riosca géiniteacha féideartha a bhaineann lena meabhairshláinte. Chuir an t-iarratasóir

roinnt sonraí de stair an teaghlaigh ar fáil agus cóip d'iontráil ó Chlár na mBásanna a bhí ar fáil go poiblí, ina raibh dímhéabhair na seanaoise luaite mar cheann de na cúiseanna deimhnithe le bás a sheanathar. Mhol sé gur thacaigh sé seo lena thuairim go raibh nasc géiniteach idir sláinte a sheanathar agus duine muinteartha leis, agus dúirt sé go gcabhródh sé lena shláinte féin rochtain a fháil ar an bhfaisnéis a bhí á lorg aige..

Maidir le cothromaíocht leas an phobail, mheasamar, cé gurbh ionann i ndáiríre argóintí an iarratasóra maidir le coinníollacha oidhreachtúla agus leas príobháideach go bunúsach maidir le rochtain a lorg ar an bhfaisnéis ábhartha, ba léiriú é an leas sin ar leas poiblí níos ginearálta maidir lena chinntiú go dtugtar rochtain do dhaoine den phobal ar fhaisnéis atá i seilbh FSS a d'fhéadfadh difear a dhéanamh dá sláinte, faisnéis a bhaineann le coinníollacha oidhreachtúla san áireamh más ann di. Ar an taobh eile, bhíomar den tuairim go raibh sé tábhachtach a thabhairt faoi deara, d'ainneoin aois an taifid, go mbaineann an fhaisnéis atá i gceist le hábhar atá príobháideach agus íogair agus a bhaineann le tríú páirtí. Thairis sin, d'ainneoin na gcúiseanna a thug an t-iarratasóir as rochtain a lorg ar na taifid, thugamar faoi deara go raibh orainn féachaint ar aon scaoileadh de bhun alt 37(5)(a) den Acht um Shaoráil Faisnéise mar scaoileadh, i ndáiríre, nó scaoileadh féideartha ar a laghad, don domhan i gcoitinne. I ndeireadh na dála ní rabhamar sásta gur mó, ar chothromaíocht, an ceart chun príobháideachta atá ag an duine nach maireann dá scaoilfí an fhaisnéis íogair agus phríobháideach sin leis an domhan i gcoitinne. Fuaireamar amach dá bhrí sin nár éirigh le halt 37(5)a) alt 37(1) a dhífheidhmiú sa chás seo.

Maidir leis na rialacháin alt 37(8), thugamar faoi deara nach raibh an fóras gurbh é an t-iarratasóir neasghaolta an duine éagtha (fóras ar ghlac FSS leis) i dteideal go huathoibríoch dó rochtain a fháil ar an taifead. Ina ionad sin, ba é an rud ba ghá a mheas ná cibé acu, sna himthosca go léir, a dhéanfaí freastal níos fearr ar leas an phobail, lena n-áirítear leas an phobail i

rúndacht faisnéise pearsanta, tríd an iarraidh a dheonú ná tríd an iarraidh a dhiúltú.

Thugamar faoi deara go raibh treoir foilsithe ag an Aire Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh PFN agus Athchóirithe (mar a bhí an uair sin) maidir le cur i bhfeidhm na rialachán alt 37(8), agus go n-éilíonn alt 48(3) den Acht um Shaoráil Faisnéise ar chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise aird a thabhairt ar an treoir sin i gcomhlíonadh a bhfeidhmeanna. Tugann an Treoir ón Aire le fios gur cheart tosca áirithe a chur san áireamh agus cinneadh á dhéanamh maidir le scaoileadh do chéile nó do neasghaolta an duine éagtha, lena n-áirítear rúndacht faisnéise pearsanta mar a leagtar amach in alt 37(1), a bheith oiriúnach; an mbeadh an duine éagtha tar éis toiliú leis na taifid a scaoileadh chuig an iarrthóir agus é nó í ina b(h)eathaigh; an raibh socruithe ina uacht nó ina huacht nó ina hionstraim eile leagtha amach i scríbhinn ag toiliú le taifid phearsanta a scaoileadh; an ndéanadh an scaoileadh damáiste do chlú agus do charachtar an duine éagtha; cineál an chaidrimh a bhí ag an iarrthóir leis an duine éagtha agus imthosca a gcaidrimh roimh bhás an duine éagtha; cineál na dtaifead atá le scaoileadh; an féidir leis an iarrthóir an fhaisnéis a theastaíonn uathu a fháil gan rochtain a fháil ar thaifid an duine éagtha; agus aon imthosca ábhartha eile a d'fhéadfadh an t-iarrthóir a leagan amach. Ina theannta sin, agus cineál agus rúndacht na dtaifead atá le scaoileadh á mbreithniú, sonraítear sa Treoir, má tá an taifead príobháideach go bunúsach agus de chineál an-íogair, nach mór cúiseanna láidre a bheith ann lena scaoileadh. Maidir le taifid leighis go háirithe, deir sé gur chóir aird chuig a thabhairt ar rúndacht taifead leighis de réir threoir ábhartha Chomhairle Leighis na hÉireann. Luaitear i dTreoir na Comhairle Leighis is déanaí go bhfanann faisnéis othar faoi rún fiú tar éis bháis agus tugann sé le fios, mura bhfuil sé soiléir ar thoiligh an t-othar le nochthead faisnéise tar éis a bháis, gur cheart breithniú a dhéanamh ar conas a d'fhéadfadh nochthead na faisnéise dul chun tairbhe do theaghlach nó do chúramóirí an duine nach maireann nó imní a chur orthu, mar aon le héifeacht an nochta ar dhea-chlú an duine nach maireann agus ar chuspóir an nochta.

Ina chuid aighneachtaí, dúirt FSS gur bhreithnigh sé rúndacht na faisnéise atá i gceist agus gur bhain sé de thátal as go raibh faisnéis phríobháideach agus íogair sa taifead. Dúirt sé gur mheas sé chomh maith nach ionann an teanga a úsáideadh sa taifead agus cur síos a dhéanamh ar mheabhairshláinte agus caighdeán an lae inniu agus nach dtabharfadh sé tuiscint ar bhreiteacht an duine éagtha. Ag tagairt do roinnt iontrálacha sonracha sa taifead, an teanga a úsáideadh, agus íogaireacht na faisnéise, thug FSS breac-chuntas ar an gcreideamh láidir a bhí aige nach mbeadh an duine nach maireann tar éis toiliú leis an taifead a scaoileadh agus é ina bheathaigh agus go ndéanadh an scaoileadh “dochar gan amhras do dheachlu agus do charachtar an duine nach maireann”. D’áitigh FSS freisin go ndéanadh scaoileadh faisnéise sláinte atá príobháideach agus íogair go bunúsach tar éis bháis nó blianta fada tar éis bháis dochar nó tionchar ar fhaisnéis rúnda íogair phearsanta a thabhairt agus a fháil ag úsáideoirí seirbhíse amach anseo, agus go mbeadh tionchar aige ar mhuinín úsáideoirí seirbhíse i seirbhísí meabhairshláinte. Dúirt sé go raibh comhairliúcháin ó bhéal ag a lucht cinnteoireachta le síciatraí comhairleach maidir le hábhar agus comhthéacs an taifid, agus gurb é tuairim an tSíciatraí Comhairligh nach bhféadfaí diagnóis mhuiníneach a dhéanamh, bunaithe ar thaifid na linne sin, agus dá bhrí sin go mbeadh sé thar a bheith deacair aon cheist faoi oidhreachtúlacht a bhunú. Dúirt sé nár chreid an síciatraí comhairleach go gcothódh ná go maolódh ábhar an taifid údar imní a bhaineann le meabhairghalar i ngaolta an dara glúin

I ndeireadh na dála, cé go raibh comhbhrón againn le seasamh an iarratasóra, bhíomar sásta go raibh údar le FSS cinneadh a dhéanamh, ag féachaint do na himthosca go léir, go ndéanfaí freastal níos fearr ar leas an phobail, ar chothromaíocht, trí iarratas an iarratasóra a dhiúltú. Cé gur ghlacamar go hiomlán leis go raibh an taifead sean go leor, níor cuireadh ina luí orainn gur laghdaigh sé seo íogaireacht bhunúsach na faisnéise a bhí i gceist, agus bhíomar sásta nach mbeadh an duine nach maireann tar

éis toiliú leis an taifead a scaoileadh le linn dó a bheith ina bheathaigh. Ina theannta sin, cé gur admhaíomar leas an phobail maidir lena chinntiú go dtugtar rochtain do dhaoine den phobal ar fhaisnéis atá i seilbh FSS a d’fhéadfadh difear a dhéanamh dá sláinte, lena n-áirítear faisnéis a bhaineann le riochtaí oidhreachtúla, ghlacamar le hargóint FSS nárbh ionann an teanga a úsáideadh sa taifead agus cur síos a dhéanamh ar mheabhairshláinte agus caighdeán an lae inniu agus nach dtabharfadh sé tuiscint ar bhreiteacht an duine éagtha, agus nach gcothódh ná nach maolódh ábhar an taifid údar imní a bhaineann le meabhairghalar i ngaolta an dara glúin

Dá réir sin, fuaireamar amach nár bhronn rialacháin alt 37(8) ceart rochtana ar an taifead atá i gceist sa chás seo, agus go raibh údar le FSS rochtain a dhiúltú ar an bhfaisnéis sa taifead a bhaineann le seanathair an iarratasóra a bhí á choinneáil siar ó scaoileadh.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cinntí maidir le cibé an bhfuil iarratais ar Shaoráil Faisnéise suaibhreosach, cráiteach nó ina gcuid de phatrún d'iarratais atá míréasúnta go follasach

Foráiltear le hAlt 15(1)(g) den Acht d'iarraidh a dhiúltú i gcás ina bhfuil an comhlacht um Shaoráil Faisnéise den tuairim go bhfuil an iarraidh suaibhreosach nó cráiteach, nó go bhfuil sé mar chuid de phatrún d'iarratais atá míréasúnta go follasach ón iarrthóir céanna nó ó iarratasóirí éagsúla a ndearraíonn sé go ndearna siad na hiarratais ag gníomhú de chomhbheart. Aon cheann de na trí ghné in alt 15(1)(g) (suaibhreosach, cráiteach, agus atá ina phatrún d'iarratais atá míréasúnta go follasach), féadfaidh sé, as féin, an bunús a sholáthar le diúltú d'iarraidh. Ní gá, mar shampla, go mbeadh an iarraidh cráiteach “agus” suaibhreosach araon, cé

go bhféadfadh na trí thréith ar leith forluí chomh maith. Is é an seasamh ginearálta atá againn nach rud é diúltú d'iarrataí faoi alt 15(1)(g) ar cheart tabhairt faoi go héadrom, agus nár cheart glacadh leis gur spreagadh é neamhaird a dhéanamh ar chearta na n-iarratasóirí. Is é ár dtuairim go n-éilíonn an tAcht um Shaoráil Faisnéise go gcomhlíonann comhlachtaí caighdeáin an-ard maidir le déileáil le hiarratais; táimid den tuairim chomh maith, áfach, go nglacann an reachtaíocht le hiompar réasúnta ar thaobh na n-iarratasóirí.

I roinnt cásanna a tháinig os comhair ár nOifige in 2025, ceanglaíodh orainn a mheas an raibh údar le comhlachtaí um Shaoráil Faisnéise a bheith ag brath ar alt 15(1)(g) iarratais a dhiúltú ar an bhforas go raibh siad suaibhreosach, cráiteach nó go raibh siad mar phatrún d'iarratais atá míréasúnta go follasach.

Cibé an raibh nó nach raibh údar le hÚdarás na Gaeltachta taifid a bhaineann le casaoid iarratasóra faoi alt 15(1)(g) a dhiúltú ar an bhforas go raibh a chuid iarratas cráiteach agus go raibh sé ina phatrún d'iarratais atá míréasúnta go follasach

– Cás Oifig an Choimisinéara Faisnéise-146595

Is gníomhaireacht stáit réigiúnach é Údarás na Gaeltachta (ÚnaG) atá freagrach as forbairt eacnamaíoch, shóisialta agus chultúrtha réigiúin ina labhraítear Gaeilge in Éirinn. D'éascair an t-athbhreithniú seo as freastal an iarratasóra ar sheoladh saoráide de chuid ÚnaG i mí na Samhna 2022 ina raibh cur i láthair beartaithe. Bhí fadhbanna teicniúla leis an gcóras fuaime ar an lá agus d'ardaigh an t-iarratasóir an t-ábhar leis an mball foirne a bhí ag déanamh maoirseachta ar an ócáid. Bhí an ball foirne míshásta leis an mbealach ar labhair an t-iarratasóir léi

agus ina dhiaidh sin thuairiscigh sé an scéal dá bainisteoir. Am éigin ina dhiaidh sin, iarradh ar an iarratasóir freastal ar chruinniú le bainisteoir an bhaill foirne agus le ball foirne eile de chuid ÚnaG, ach is cosúil nár cuireadh in iúl dó roimh ré gur bhain an cruinniú le líomhain/líomhaintí a rinneadh ina choinne. I ndiaidh an chruinnithe sin, chuaigh an t-iarratasóir i mbun suimeanna suntasacha comhfhreagrais le ÚnaG maidir leis an ócáid, leis an gcruinniú, agus leis an líomhain/na líomhaintí a rinneadh ina choinne.

Ina dhiaidh sin, thar thréimhse cúig lá ón 26 Meitheamh 2023 go dtí an 30 Meitheamh 2023, chuir an t-iarratasóir 11 iarratas ar Shaoráil Faisnéise ar leith faoi bhráid ÚnaG le haghaidh taifead a bhaineann leis an ócáid, a idirghníomhaíochtaí leis an mball foirne, na líomhaintí a rinneadh ina choinne, an cruinniú ar fhreastail sé air agus cumarsáid ina dhiaidh sin, úsáid agus costais na saoráide, agus taifid éagsúla atá i seilbh bhaill foirne ainmnithe ÚnaG. D'eisigh ÚnaG cinneadh comhdhlúite ag diúltú gach ceann de na 11 iarratas um Shaoráil Faisnéise faoi alt 15(1)(g) den Acht um Shaoráil Faisnéise ar an bhforas go raibh siad cráiteach agus go raibh siad mar chuid de phatrún d'iarratais atá míréasúnta go follasach arb ionann iad agus mí-úsáid próisis nó ceart rochtana. Ina chinneadh, dúirt sé go raibh sé ag fáil go leor comhfhreagras ón iarratasóir le míonna beaga anuas freisin agus mheas sé go raibh sé seo mar chuid den phatrún iompair chomh maith. Dúirt sé go raibh sé sásta, áfach, príomhthaifid a chur ar fáil don iarratasóir maidir le heachtra líomhnaithe atá luaite i gcuid/i gcodanna dá iarratais ar Shaoráil Faisnéise, agus cabhrú leis aon phríomhthaifid a theastaigh uaidh maidir leis an bpróiseas casaoide a bhí tosaithe aige le ÚnaG a aithint. Ina chinneadh athbhreithnithe inmheánaigh, thug ÚnaG faoi deara, cé gur ghlac sé le dearbhu an iarratasóra go raibh sé ag iarraidh an t-ualach oibre agus an costas ar ÚnaG a laghdú agus é ag comhlíonadh a chuid iarratas trí shraith iarratas ar leith a dhéanamh, go raibh a mhalairt d'éifeacht ag an gcur chuige sin maidir le hualach oibre a bhí méadaithe go míréasúnta a chruthú ar ÚnaG trí iarratais iomarcacha a chruthú.

Inár gcinneadh, thugamar faoi deara go raibh roinnt tosca ábhartha neamh-uileghabhálacha sainaitheanta againn roimhe seo agus measúnú á dhéanamh maidir le cibé an féidir iarratas a chatagóiriú mar iarratas suaibhreasach nó cráiteach, cur chuige a d'fhormhuinigh an Chúirt Achomhairc i nGráinseach v an Coimisinéir Faisnéise [2022] IECA 153 (breithiúnas na Gráinsí). Áirítear leis na fachtóirí sin líon na n-iarratas a rinneadh, cineál agus raon feidhme na n-iarratas, cuspoir na n-iarratas agus rún an

iarrthóra. Thugamar faoi deara gur breithniú ábhartha é toradh nó éifeacht charnach na n-iarratas chomh maith, chomh maith le comhthéacs na n-iarratas eile a dhéantar chuig an gcomhlacht um Shaoráil Faisnéise agus i gcomhthéacs dhéileálacha eile an iarrthóra leis an gcomhlacht um Shaoráil Faisnéise lena mbaineann. Thugamar faoi deara, in Kelly v an Coimisinéir Faisnéise [2014] go bhfuair O'Malley J. ina breithiúnas IEHC 479 (breithiúnas Kelly) nach rabhamar teoranta do bhreithniú a dhéanamh ar an iarratas ar leith agus atá i dteideal an comhthéacs níos leithne ina ndearnadh an t-iarratas a mheas. Ina theannta sin, thugamar faoi deara, cé go gceanglaítear le halt 13(4) den Acht um Shaoráil Faisnéise go ginearálta ar chomhlachtaí poiblí neamhaird a dhéanamh ar aon chúiseanna leis an iarraidh, go bhfuil cúis an iarrthóra le hiarraidh um Shaoráil Faisnéise a dhéanamh ábhartha agus cur i bhfeidhm alt 15(1)(g) á bhreithniú. Thugamar le fios go raibh sé ráite ag O'Malley J. i mbreithiúnas Kelly, go bhfuil an Coimisinéir Faisnéise i dteideal, de réir reachta, a lánrogha a úsáid agus cinneadh á dhéanamh aige maidir le cibé ar cheart cur síos a dhéanamh ar iarratas ar leith mar iarratas cráiteach. Dúirt sí "nach bhfuil aon dualgas anseo ar an gCoimisinéir staid intinne an iarratasóra a chruthú, agus féadfar tátail a bhaint as patrún iompair ar bhonn gnáthchialla".

Rinne ÚnaG agus an t-iarratasóir aighneachtaí mionsonraithe sa chás seo. I measc na n-argóintí a rinne ÚnaG, mhaígh sé go raibh an t-iarratasóir ag baint úsáide as an Acht um Shaoráil Faisnéise chun gearán a leanúint, a mheas sé a bheith ina mhí-úsáid ar an gceart rochtana. Dúirt sé go raibh ríomhphoist, glaonna gutháin agus cruinnithe gan áireamh leis an iarratasóir ó tharla an eachtra ag an ócáid. Dúirt sé gur chuir an t-iarratasóir isteach air le hiarratais um Shaoráil Faisnéise, iarratais ar Rochtain ó Ábhar faoin reachtaíocht um chosaint sonraí, agus go leor ríomhphost ar an ábhar céanna agus ag lorg freagraí ar cheisteanna iomadúla a raibh méid urghnách ama agus acmhainní tógtha acu chun freagra a thabhairt orthu. Dúirt sé gur fhreastail sé ar an iarratasóir trí bhealaí éagsúla,

ríomhphoist, glaonna teileafóin, cruinnithe ach nach raibh sé fós sásta. Dúirt sé go raibh comhrá gutháin ag a Oifigeach um Shaoráil Faisnéise leis ar feadh breis agus uair an chloig tar éis dó an 11 iarratas um Shaoráil Faisnéise a fháil a d'fhág go raibh sé ag laghdú na n-iarratas ó 11 go dtí a trí. Dúirt sé go raibh comhrá fada ag an Stiúrthóir Forbartha Réigiúnaí, Pobail & Pleanála Teanga leis an iarratasóir chomh maith, agus an Stiúrthóir sin ina athbhreithneoir inmheánach sula ndearna sé a chinneadh seasamh leis an gcinneadh tosaigh diúltú don 11 iarratas. Dúirt ÚnaG gur thaistil a Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha ó Ghaillimh go Dún na nGall chun bualadh leis an iarratasóir agus gur chaith sé 3.5 uair an chloig leis in iarracht nár éirigh leis chun a ghearán a thuiscint agus chun teacht ar chomhaontú ina thaobh. Dúirt ÚnaG go raibh go leor uaireanta an chloig caite aige ar an iarratasóir amháin seo idir iarratais ar Shaoráil Faisnéise, iarratais ar Rochtain ó Ábhar, freagairtí ar ríomhphoist, comhráite gutháin agus cruinnithe, agus nach bhféadfadh sé teacht ar an gconclúid ach go bhfuil rún an iarratasóra cráiteach agus go raibh sé mar phatrún d'iarratais atá míréasúnta go follasach.

Dúirt ÚnaG, go dtí dáta a chuid aighneachtaí, go raibh níos mó ná 280 ríomhphost faighte aige ón iarratasóir thar thréimhse 18 mí. Luaigh ÚnaG gur seoladh ríomhphoist chuig thart ar 13 fostaí chomh maith leis na seoltaí ríomhphoist cineálacha do Shaoráil Faisnéise, iarratais ar Rochtain ó Ábhar agus eolas ginearálta ÚnaG. Dúirt ÚnaG gur chóipeáil an t-iarratasóir tríú páirtithe sa chuid ba mhó de na ríomhphoist a sheol sé chuig an Oifigeach um Shaoráil Faisnéise. Dúirt ÚnaG, dar leis, go raibh sé seo neamhriachtanach agus cráiteach, ós rud é go bhfuil sé leagtha amach go soiléir go bhfuil iarratais ar thaifid le déanamh chuig an Oifigeach um Shaoráil Faisnéise ag baint úsáide as an seoladh ríomhphoist a bhaineann go sonrach le hOifigeach um Shaoráil Faisnéise. Dúirt ÚnaG gur tugadh comhairle don iarratasóir ar go leor ócáidí a chuid iarratas foirmiúil a dhéanamh tríd an ríomhphost iomchuí. Dúirt sé go mbreithneodh sé an leibhéal gealltanais leagtha amach mar leibhéal iomarcach mar

nach cliant ná fostaí de chuid ÚnaG é an t-iarratasóir.

Ina chuid aighneachtaí, dúirt an t-iarratasóir gur chuir sé na hiarratais um Shaoráil Faisnéise isteach chun a chlú a chosaint trí na fíricí a bhaineann leis an méid a tharla le linn na n-imeachtaí a leagtar amach a thabhairt chun solais. Dúirt sé gur theip ar ÚnaG próiseas cuí a thabhairt dó maidir leis an líomhain a rinneadh ina choinne. Dúirt sé nach raibh sé curtha ar an eolas fós faoi shonraí an ghearáin a rinneadh ina choinne faoi mhí an Mheithimh 2023, agus go raibh an ball foirne in ÚnaG a raibh sé i dteagmháil leo tar éis deireadh tobann a chur lena dteagmháil gan aon mhíniú roinnt míonna roimhe sin. Dúirt sé go raibh sé gafa leis an bpróiseas um Shaoráil Faisnéise chun eolas a lorg mar rogha dheireanach. Dúirt sé gur ullmhaíodh a 11 iarratas um Shaoráil Faisnéise go cúramach mar shraith iomlán idirnasctha. Dúirt sé, tríd an iarratas a bhriseadh síos ina mhíreanna a bhaineann go sonrach le duine aonair, go raibh sé i gceist aige an caiteachas iarrachta a rinne ÚnaG a íoslaghdú, rud a chiorraigh costais trí mhaolú a dhéanamh seachas an t-ualach oibre a bhí i gceist a mhéadú. Dúirt sé go raibh a chinneadh gach duine ar leith a chóipeáil i gcóip den iarratas a bhain leo ag teacht lena chuspóir an éifeachtúlacht ba mhó, an slánú ba thapúla agus an costas ab ísle a lorg.

Inár gcinneadh, thugamar faoi deara nach gciallaíonn an fíoras go bhféadfadh iarratas um Shaoráil Faisnéise a bheith á spreagadh ag clár oibre ar leith go bhfuil an t-iarratas cráiteach, agus go mbeadh sé go hiomlán réasúnach do dhuine aonair a bhfuil gearán aige nó aici le comhlacht um Shaoráil Faisnéise féachaint le rochtain ar thaifid ábhartha a fháil chun dlisteanacht an ghearáin sin a chinneadh agus, go deimhin, a leanúint. Thugamar faoi deara chomh maith, áfach, nach gciallaíonn sé sin nach bhféadfaí a mheas go raibh iarratais den sórt sin cráiteach riamh agus gur féidir iarratais iomadúla a dhéanamh. Is é an príomhbhreithniú, dar linn, ná cibé an bhfuil an modh úsáide um Shaoráil Faisnéise chun an clár oibre sin a leanúint réasúnta. Luamar go bhféadfadh duine aonair a mheas go bhfuil casaoid dhlisteanach aige nó aici

nó go raibh tionchar tromchúiseach ag an ábhar, ní chiallaíonn sé sin nach féidir aon teorainneacha a bheith ann maidir le húsáid SF sa tír ar an ngearán sin. Thugamar faoi deara, i mbreithiúnas na Gráinsí, gur thug an Chúirt le fios go bhfuil ár nOifig i dteideal an comhthéacs níos leithne ina ndearnadh an t-iarratas a bhreithniú, chomh maith le stair na ndéileálacha idir an t-achomharcóir agus an comhlacht um Shaoráil Faisnéise, chomh maith le hiarratais um Shaoráil Faisnéise roimhe seo a mhéid a bhain siad leis an ngearán/na gearáin áirithe agus le comhthéacs an iarratais um Shaoráil Faisnéise atá i gceist.

Ar an bpointe seo, thugamar faoi deara go ndúirt ÚnaG nárbh é an chéad iarratas um Shaoráil Faisnéise a fuarthas ar an 26 Meitheamh 2023 a chéad chomhfhreagras leis an iarratasóir. Dúirt sé gur “phlúch” sé é le go leor comhfhreagras ó bhí mhí na Nollag 2022 ann agus gur chuir sé sceideal comhfhreagrais ar fáil a malartaíodh idir an 18 Samhain 2022 agus an 30 Meitheamh 2023, ina raibh 86 ríomhphost a sheol an t-iarratasóir chuig oifigigh éagsúla laistigh de ÚnaG agus 39 freagra ó ÚnaG, cruinniú agus dhá ghlaó teileafóin. Léiríomar go raibh sé oiriúnach aird a thabhairt ar an gcomhthéacs cúla seo agus sinn ag breithniú an raibh údar ag ÚnaG an 11 iarratas a bhí i gceist a dhiúltú.

Fuaireamar amach go raibh an 11 iarratas um Shaoráil Faisnéise, a raibh cuid acu mionsonraithe, leathan go leor, agus i roinnt cásanna ag forluí, i spás chomh gearr sin, agus i gcoinne cúla de réamhchaidreamh fairsing ar an ábhar céanna, iomarcach ó thaobh líon de. Fuaireamar amach chomh maith go raibh siad iomarcach ó thaobh cineáil de bunaithe ar anailís ar mhionsonraí na n-iarratas. Cé go ndúramar nach raibh aon amhras orainn gur chuir imní an iarratasóra tús leis na hiarratais faoin mbealach ar dhéileáil ÚnaG leis maidir leis an ngearán a rinneadh, nuair a tógadh le chéile é ba chosúil go ndeachaigh na hiarratais i bhfad níos faide ná iarracht shimplí chun fíricí ábhartha an scéil a fháil amach. Luamar chomh maith, cé gur ghlacamar le maíomh an iarratasóra go raibh sé i gceist aige iarracht ÚnaG a íoslaghdú, rud a chiorródh

costais trí mhaolú a dhéanamh seachas an t-ualach oibre a bhí i gceist a mhéadú, rinne sé sin neamhaird ar réaltacht an ualaigh a chuirfí ar acmhainní ÚnaG dá mbeadh sé ag teastáil 11 iarratas a phróiseáil ina mbeadh 44 cuid ar fad a cuireadh isteach laistigh d’achar ama an-ghearr. Cé gur ghlacamar leis go raibh an t-iarratasóir ag súil le rochtain a fháil ar fhaisnéis ábhartha a bhaineann lena ghearán, fuaireamar amach chomh maith nach bhféadfadh sé a bheith aineolach ar an bhfíric go bhféadfaí méid agus leibhéal a chuid gealltanais a mheas go réasúnta mar chiapadh chomh maith. Bhíomar den tuairim chomh maith go raibh go leor fianaise curtha ar fáil ag ÚnaG de ghealltanais iomarcacha leanúnacha an iarratasóra tar éis na hiarratais a bhí i gceist a bheith déanta, agus go rabhamar i dteideal aird a thabhairt ar an iompar sin agus an t-athbhreithniú seo á dhéanamh.

Ag féachaint do chúla chineál fairsing chaidreamh an iarratasóra le ÚnaG roimh agus i ndiaidh dó a chuid iarratas a dhéanamh, do líon na n-iarratas a rinneadh agus don achar gearr ama ina ndearnadh iad, agus do chineál leathan mionsonraithe na n-iarratas, fuaireamar amach go raibh na hiarratais tar éis patrún a chruthú d’iarratais a bhí míréasúnta go follasach agus go raibh siad cráiteach. Dá réir sin, fuaireamar amach go raibh údar le ÚnaG gach ceann de na 11 iarratas a dhiúltú faoi alt 15(1)(g) den Acht um Shaoráil Faisnéise.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cibé an raibh FSS i dteideal iarratas um Shaoráil Faisnéise a dhiúltú faoi alt 15(1)(g) ar an mbonn go raibh sé mar chuid de shraith iarratas atá míréasúnta go follasach

– Cás Oifig an Choimisinéara Faisnéise -155530

D'éascair an cás seo as sárú sonraí líomhnaithe ag ball foirne de chuid FSS a bhí bainteach le cúram leighis an iarratasóra. Lorg an t-iarratasóir rochtain ar thaifid a bhaineann leis an sárú líomhnaithe sonraí. D'eisigh FSS cinneadh ar dtús ag brath ar ailt 29(1) (a bhaineann lena phróisis phlé), 30(1) (a) (a bhaineann lena fheidhmeanna agus a idirbheartaíochtaí) agus alt 37(1) (a bhaineann le faisnéis phearsanta) den Acht um Shaoráil Faisnéise. Le linn ár n-athbhreithnithe ar a chinneadh maidir leis an iarratas um Shaoráil Faisnéise, áfach, d'áitigh FSS go raibh an t-iarratas le breithniú faoi alt 15(1)(g).

Mar thaca lena sheasamh go raibh alt 15(1)(g) infheidhme, d'áitigh FSS go raibh sé ag éirí níos deacra iliomad iarratas agus achomharc um Shaoráil Faisnéise ón iarratasóir a bhainistiú. Dúirt sé go ndearna an t-iarratasóir 33 iarratas um Shaoráil Faisnéise chuige, rud a d'áitigh sé a bheith iomarcach de réir caighdeán réasúnta. Dúirt sé gur bhain 10 de na 33 iarratas ar a mhéad le rochtain ar fhaisnéis leighis. Dúirt sé, mar sholáthraí cúraim sláinte, go raibh rochtain ar a chuid faisnéise leighis tugtha aige don iarratasóir agus go raibh sé i gceist aige leanúint de rochtain a thabhairt dó ar aon fhaisnéis leighis nua a cruthaíodh. Dúirt sé go ndearna an t-iarratasóir, ag an am a rinne sé a chuid aighneachtaí, dhá iarratas nua um Shaoráil Faisnéise a chur isteach ar rochtain ar fhaisnéis, agus thug sé sonraí faoin dá rud. Dúirt sé, cé go raibh an chéad cheann de na hiarratais nua ar fhaisnéis chliniciúil, gur léirigh an dara hiarratas go raibh an t-iarratasóir ag leanúint patrún trína raibh a iarratas um Shaoráil Faisnéise ag díriú ar an gclíniceoir cúraim sláinte ba dhéanaí a bhí ag soláthar dá chúram agus dá chóireáil.

Dúirt FSS chomh maith go raibh roinnt gearán oscailte ag an iarratasóir leis an gCoimisiún um Chosaint Sonraí (an CCS) nuair a bhí a aighneacht á scríobh aige. Dúirt sé gur léirigh na gearáin seo patrún athchleachtach, trína spreagann idirghníomhaíochtaí atá ag an iarratasóir lena Sheirbhísí Meabhairshláinte agus a Sheirbhísí Cosanta iarratais ar fhaisnéis faoin Acht um Shaoráil Faisnéise, arb é is cuspóir dóibh tacú leis na gearáin iomadúla a rinne sé agus leis na sáruithe líomhnaithe a rinne sé ar shonraí i gcoinne na mball foirne. Dúirt FSS, ar fud a chuid iarratas ar Shaoráil Faisnéise agus ar chosaint sonraí, gur lorg an t-iarratasóir rochtain ar aon fhaisnéis a bhain leis a bhí i seilbh réimsí/seirbhísí/ranna riaracháin sonraithe FSS agus ag baill foirne aitheanta lena n-áirítear Oifigeach Cosanta Sonraí FSS, Leas - Oifigeach Cosanta Sonraí agus oifigeach um Shaoráil Faisnéise. Dúirt sé go raibh an chuma ar an scéal go raibh suim ag an iarratasóir i dtaifid a bhaineann le riaradh agus próiseáil a chuid iarratais um Shaoráil Faisnéise/Athbhreithnithe Inmheánacha, iarratais ar Rochtain Ábhair, fógraí Sáraithe Sonraí, Gearáin agus foireann FSS a raibh baint acu le cruinnithe a bhaineann leis a eagrú. Dúirt sé, cé gur bhain cuid de na sonraí leighis a iarradh leis an iarratasóir, gur taifid riaracháin go bunúsach a bhí i gcuid mhaith de na taifid, i.e. cumarsáid idir baill foirne agus comhlachtaí eile a bhaineann le hiarratais um Shaoráil Faisnéise, athbhreithnithe inmheánacha agus gearáin a phróiseáil. Dúirt sé go ndearna an t-iarratasóir gearáin a thaisceadh le Comhairle na nDochtúirí Leighis, Coru, agus san iarratas áirithe seo ar Shaoráil Faisnéise, le Bord Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann, a bhain le ball foirne a bhí i

gcroílár an tsáraithe líomhnaithe sonraí. Thug FSS faoi deara gur lorg an t-iarratasóir rochtain cheana féin ar thaifid a raibh baint ag an mball foirne seo le naoi n-iarratas um Shaoráil Faisnéise ar leith.

D'áitigh FSS, i bhfianaise an mhéid thuas, ó thaobh ball foirne aonair de, gur mhothaigh roinnt ball foirne go ndearnadh ciapadh ar an méid faisnéise mionsonraithe a d'iarr an t-iarratasóir trína hiarratais um Shaoráil Faisnéise. Dúirt sé go gcuireann an t-iarratas ar rochtain ar fhaisnéis shonrach ó bhaill foirne mar aon le riachtanais na mball foirne ainmnithe chun páirt a ghlacadh i bpróisis ghearáin inmheánacha agus sheachtracha brú ollmhór ar bhaill foirne aonair agus ar na Seirbhísí Meabhairshláinte. D'áitigh FSS chomh maith go gcuireann iarraidh ar bhaill foirne chliniciúla cuardach a dhéanamh trína ríomhphoist arís agus arís eile ualach urghnách ar acmhainn chliniciúil atá faoi bhrú ollmhór cheana féin. Dúirt sé go raibh an brú seo níos measa nuair a fhaigheann cuid den fhoireann iad féin ina bpáirtí i bpróiseas gearán ar leith.

Thug FSS faoi deara chomh maith go raibh gach ceann de ghearáin oscailte an iarratasóra leis an CCS faoi réir iarratais um Shaoráil Faisnéise agus gur baill foirne de chuid FSS iad na tríú páirtithe a sainaitníodh agus go raibh siad faoi réir iliomad iarratas um Shaoráil Faisnéise. D'áitigh FSS gur lean cineál agus raon feidhme an iarratais faoi athbhreithniú an patrún céanna, trína spreagann idirghníomhaíochtaí a bhí ag an iarratasóir lena Sheirbhísí Meabhairshláinte gearán a leanann iarratas um Shaoráil Faisnéise ar fhaisnéis a chuimsíonn tagairtí do bhaill foirne FSS a bhfuil baint acu leis an tseirbhís sin. Dúirt sé go raibh foireann na Seirbhísí Meabhairshláinte a raibh baint acu le cúram agus le cóireáil an iarratasóra ina n-ábhar do na gearáin oscailte ón CCS. Dúirt sé go raibh roinnt gearán comhthreomhar ar siúl leis na comhlachtaí gairmiúla chomh maith. Thug FSS faoi deara gur ardaigh an t-iarratasóir roinnt gearán i gcoinne Seirbhísí Meabhairshláinte de réir bheartas gearán FSS, Do Sheirbhísí Do Thuairim (YSYS) agus Bheartas Cosanta Sonraí FSS. Dúirt FSS go raibh imscrúdú déanta ar na gearáin sin go léir. Dúirt FSS gur chuir an t-iarratasóir

iarratais um Shaoráil Faisnéise isteach a bhí athchleachtach agus a bhí dírithe ar bhaill foirne FSS a bhfuil baint acu lena chúram agus/nó lena chuid iarratais um Shaoráil Faisnéise, líomhaintí maidir le sárú sonraí agus gearáin a riaradh.

D'áitigh FSS gur mí-úsáid a bhí i gcur isteach leanúnach an iarratasóra ar iarratais um Shaoráil Faisnéise ar fhaisnéis a bhaineann leis an mbealach a bhainistíonn FSS gearáin agus sárúithe líomhnaithe sonraí ar an gceart rochtana ar fhaisnéis. Dúirt sé gur measadh go raibh próiseáil iliomad iarratas ón iarratasóir agus, ar roinnt ócáidí, próiseáil na faisnéise céanna arís agus arís eile, iomarcach de réir caighdeáin réasúnta. Thug FSS faoi deara chomh maith, cé nach mbreithníonn sé cuspóir aon iarratais de ghnáth, i gcás na n-iarratas a rinne an t-iarratasóir, gur aithin sé patrún trína ndearnadh iarratais a dhúbailt agus a leathnú chun líon méadaitheach na mball foirne ar leith a raibh faisnéis á lorg ina leith a áireamh.

Mar achoimre, d'áitigh FSS gur cheart an t-iarratas a mheas mar chiapadh ar an mball foirne aonair agus gur cheart é a mheas mar mhí-úsáid ar an gceart rochtana ar fhaisnéis. D'áitigh FSS go raibh an t-iarratasóir ag baint úsáide as an Acht um Shaoráil Faisnéise chun críche nach raibh sé beartaithe dó, agus go measadh aon duine réasúnta go mbeadh a chur isteach athchleachtach ar iarratais ar rochtain ar thaifid riaracháin, a bhaineann le hábhair a bhí á scrúdú cheana féin trí phróisis fhoirmiúla eile, míréasúnta. Dúirt FSS gur caitheadh méid suntasach ama agus acmhainní ag déileáil leis na hiarratais um Shaoráil Faisnéise a rinne an t-iarratasóir roimhe seo, agus, cé go bhféadfadh údar a bheith leis sin chun críche taifid agus taifid/faisnéis liachta phearsanta a fháil a bhaineann le gearáin i gcoinne FSS, bhí sé den tuairim nach raibh sé réasúnta a bheith ag súil le ham breise suntasach agus ba cheart iarracht a chaitheamh ag foinsíú agus ag tiomsú na dtaifead riaracháin a bhí ina n-ábhar don iarratas a bhí i gceist. Ar bhonn an méid thuasluaite, d'áitigh FSS gur cheart, dá bhrí sin, alt 15(1)(g) a chur i bhfeidhm ar na taifid atá faoi athbhreithniú.

Rinne an t-iarratasóir aighneachtaí dá chuid féin, inar áitigh sé nach raibh sé réasúnta a lua go raibh sé iomarcach 33 iarratas a dhéanamh thar thréimhse 6 bliana. D'áitigh sé go bhfuair sé faisnéis thar a bheith tábhachtach roimhe seo trí Shaoráil Faisnéise ó FSS nach mbeadh ann ina chomhad cliniúil. Dúirt sé go n-eascaíonn a chuid iarratas as ábhair an-tromchúiseach a bhfuil tionchar pearsanta agus tábhacht chliniciúil agus riaracháin ag baint leo, áit a bhfuil trédhearcacht riachtanach agus comhréireach araon. D'áitigh an t-iarratasóir nach raibh líon na n-iarratas a rinneadh ábhartha ach an raibh údar le gach iarraidh, an raibh sí ábhartha, agus an raibh sí nasctha le cuspóir dlisteanach. Dúirt sé nach ndearna sé riamh iarratas a dhúbailt agus gur dhírigh sé iad nuair ba ghá agus gur tharraing sé siar roinnt áit a raibh an fhaisnéis curtha ar fáil nó nach raibh gá léi a thuilleadh. D'áitigh sé go raibh sé ag gabháil don phróiseas de mheon macánta agus nach raibh aon mhí-úsáid próisis ar a thaobhsan, agus thug sé le fios go raibh a chuid iarratas go léir dlisteanach agus bailí. D'áitigh sé gurb é FSS, i ndáiríre, a bhí ag gabháil d'iompar cráiteach agus go raibh FSS ag brath an iomarca ar alt 15(1)(g) mar iarracht faisnéis thábhachtach a choinneáil siar.

Inár gcinneadh, thugamar breac-chuntas ar ár seasamh ginearálta nach rud é diúltú d'iarraidh faoi alt 15(1)(g) ar cheart tabhairt faoi go héadrom. Thugamar faoi deara gur luadh i dTeideal Fada an Achta um Shaoráil Faisnéise gurb é cuspóir na reachtaíochta a chur ar chumas daoine den phobal rochtain a fháil a mhéid is féidir, i gcomhréir le leas an phobail agus leis an gceart chun príobháideachta, ar fhaisnéis atá i seilbh comhlachtaí poiblí. Thugamar faoi deara chomh maith nach gciallaíonn an fóras go bhféadfadh iarratas um Shaoráil Faisnéise a bheith á spreagadh ag clár oibre ar leith go bhfuil an t-iarratas cráiteach. Ghlacamar go hiomlán leis go bhfuil sé go hiomlán réasúnta agus, go deimhin, go coitianta, do dhaoine aonair féachaint le rochtain a fháil ar a gcomhaid leighis trí leas a bhaint as an Acht um Shaoráil Faisnéise. Thugamar faoi deara chomh maith, áfach, nach gciallaíonn sé sin go bhfuil iarratais ar thaifid den sórt

sin á ndéanamh agus nach féidir a mheas go bhfuil iarratais den sórt sin cráiteach riamh. Ar an gcaoi chéanna, cé gur ghlacamar leis chomh maith go bhfuil sé go hiomlán réasúnta go bhféadfadh daoine aonair a chreideann go bhféadfadh comhlacht um Shaoráil Faisnéise caitheamh leo go míchothrom ar dtús féachaint leis an Acht um Shaoráil Faisnéise a úsáid chun rochtain a fháil ar thaifid ábhartha d'fhonn na forais a chinneadh ar a bhféadfaidís a ngearán nó a ngearán casaoid a leanúint, níor chiallaigh sé sin nach féidir aon teorainneacha a bheith ann maidir le húsáid na Saorála Faisnéise sa tóir ar an ngearán sin. Thugamar faoi deara, i mbreithiúnas na Cúirte Achomhairc i gcás Gráinseach v an Coimisinéir Faisnéise, gur chinn an Chúirt go bhféadfadh iarratas um Shaoráil Faisnéise a bheith cráiteach fiú más féidir leis an iarratasóir leas poiblí ar leith a chur in iúl nó má tá sé ag tabhairt faoi chlár oibre ar leith, agus ina theannta sin gur aimsigh sé go bhfuil ár nOifig i dteideal an tsaincheist níos leithne a bhaineann leis an mbealach a raibh an t-iarrthóir ag plé leis an gcomhlacht um Shaoráil Faisnéise a bhreithniú.

Agus anailís á déanamh againn maidir le cibé an raibh feidhm ag alt 15(1)(g), leagamar amach an cineál tosca a raibh aird ghinearálta againn orthu agus cinneadh á dhéanamh againn ar cheisteanna den sórt sin, agus fuaireamar amach go raibh feidhm ag roinnt de na tosca sin maidir leis an gcás atá idir lámha. Go háirithe, fuaireamar amach go raibh líon na n-iarratas um Shaoráil Faisnéise a rinne an t-iarratasóir ina ghné ábhartha den chás, agus níor ghlacamar le hargóint an iarratasóra go raibh líon na n-iarratas a rinneadh neamhábhartha. Fuaireamar go raibh na 33 iarratas nasctha um Shaoráil Faisnéise a bhí curtha isteach ag an iarratasóir iomarcach de réir caighdeáin réasúnta.

Ina theannta sin, thugamar faoi deara go raibh an chuma ar an scéal go raibh iarratais um Shaoráil Faisnéise a dhéanamh ina gcuid lárnach de straitéis an iarratasóra chun a ghearáin a shaothrú, seachas a bheith ina léiriú ar fhíor-iarrachtaí chun rochtain a fháil ar fhaisnéis a d'fhéadfadh a bheith

tábhachtach dá chúram agus dá chóireáil nó do láimhseáil cheart a chuid faisnéise pearsanta. Mar shampla, thugamar faoi deara, i gcás ina ndearna duine aonair gearán leis an CCS bunaithe ar a thuairimí nó a tuairimí gur tháinig sárú sonraí chun cinn, go mbeadh sé réasúnta, inár dtuairim, don duine aonair an t-ábhar a fhágáil leis an CCS lena imscrúdú i gcomparáid le hiarratais ghaolmhara eile a dhéanamh faoin ábhar idir an dá linn agus roimh aon imscrúdú den sórt sin a chur i gcrích, amhail a rinne an t-iarratasóir sa chás seo níos mó ná uair amháin. Ina theannta sin, thugamar le fios gur chosúil gur beag aird a bhí ag an iarratasóir, nó nach raibh aird ar bith aige, ar an ualach riaracháin a chuir a chuid iarratas ar an iomlán ar FSS agus/nó ar a Sheirbhísí Meabhairshláinte. Dúramar nach bhféadfadh duine ach a shamhlú an leibhéal cur isteach a d'fhéadfaí a dhéanamh ar sheirbhísí lárnacha FSS dá mbeadh sé ag teastáil chun déileáil le fiú mionlach substaintiúil dá úsáideoirí seirbhíse go dtí na leibhéil agus an méid céanna is cosúil go bhfuil an t-iarratasóir ag súil leis.

Bhíomar sásta go raibh iarratais um Shaoráil Faisnéise ina gcuid lárnach de straitéis an iarratasóra ag an bpointe seo maidir lena ghearáin a dhéanamh le FSS. Tháingamar ar an gconclúid gur díródh cuspóir iarratas an iarratasóra ar Shaoráil Faisnéise sa chás seo ar chuspóir nach mbaineann leis an gceart rochtana ar thaifid – is é sin, bhí sé á úsáid ó thaobh beartaíochta de chun na gearáin a leanúint. Fuaireamar amach go raibh patrún iompair ann a bhain le húsáid an iarratasóra ar Shaoráil Faisnéise a mhol go mbainfí mí-úsáid as an bpróiseas um Shaoráil Faisnéise gan mórán airde nó gan aird ar bith ar an ualach a chuir leanúint a ghearáin ar FSS. Dá réir sin, ghlacamar leis go raibh údar le FSS an t-iarratas a dhiúltú faoi alt 15(1) (g) den Acht um Shaoráil Faisnéise, agus ag an am céanna ag tabhairt faoi deara nár cheart glacadh leis an gcinneadh seo mar bhonn leis an gconclúid nach féidir leis an iarratasóir rochtain a lorg arís ar thaifid mheabhairshláinte bhreise trí leas a bhaint as an Acht um Shaoráil Faisnéise.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cinntí eile maidir le diúltú riaracháin iarrataí um Shaoráil Faisnéise faoi alt 15(1) den Acht um Shaoráil Faisnéise

Chomh maith le halt 15(1)(g), tá roinnt fo-alt eile in alt 15(1) a bhaineann le hiarratais um Shaoráil Faisnéise a dhiúltú ar fhorais riaracháin. Go háirithe, faoi alt 15(1)(a), féadfaidh comhlacht um Shaoráil Faisnéise iarracht a dhéanamh iarratas um Shaoráil Faisnéise a dhiúltú ar an mbonn nach ann don taifead atá á lorg nó nach féidir

é a aimsiú tar éis gach beart réasúnach a ghlacadh chun é a aimsiú; agus faoi alt 15(1)(d), féadfaidh comhlacht um Shaoráil Faisnéise diúltú iarratas a dheonú sa chás go mbaineann sé le faisnéis atá san fhearann poiblí cheana féin.

I rith na bliana, ceanglaíodh orainn roinnt cásanna a chinneadh ina ndearna comhlachtaí iarracht brath ar na fo-ailt seo d'alt 15(1) mar fhorais chun diúltú iarrataí um Shaoráil Faisnéise a fhorasú ar bhonn riaracháin.

Cibé an raibh nó nach raibh údar le hOifig na gCoimisinéirí loncaim faoi alt 15(1)(a) rochtain ar thaifeadadh glao gutháin a dhiúltú, ar an mbonn nach bhfuil an taifead ann a thuilleadh

– Cás Oifig an Choimisinéara Faisnéise -156598

D'éascair an cás seo as athbhreithniú a rinne ár nOifig roimhe seo maidir leis an iarratas céanna um Shaoráil Faisnéise. Inár gcinneadh san athbhreithniú níos luaithe sin, a thuairiscíomar inár dTuarascáil Bhliantúil 2024, chuireamar ar neamhní diúltú measta Oifig an Choimisinéara loncaim ("na Coimisinéirí loncam") d'iarratas um Shaoráil Faisnéise ón iarratasóir ag lorg rochtain ar thaifeadadh ar ghlaogutháin a rinne sé ar líne chabhrach Cháin Mhaoine Áitiúil (CMÁ) na gCoimisinéirí loncaim maidir le haitheantas maoine sonraithe. Agus an t-iarratas á phróiseáil, chuir na Coimisinéirí loncaim in iúl don iarratasóir nach raibh "dóthain sonraí curtha ar fáil aige chun go bhféadfaí na taifid a aithint trí bhearta réasúnacha a ghlacadh", agus dúirt siad go raibh an uimhir ghutháin a úsáideadh chun an glao a dhéanamh agus an dáta (agus an t-am más féidir) a rinneadh an glao. Cé gur chuireamar diúltú measta na gCoimisinéirí loncaim don iarratas ar neamhní, fuaireamar amach chomh maith, ag féachaint d'aighneachtaí na gCoimisinéirí loncaim maidir leis an gcur isteach ar obair a

bheadh ann de bhua na gcéimeanna a bheadh ag teastáil chun an taifead a aimsiú, nár chuif dúinn a scaoileadh a ordú chomh simplí sin. Ina áit sin, d'ordaíomar do na Coimisinéirí loncaim an t-iarratas a bhreithniú as an nua.

Ina dara cinneadh ar an ábhar, bhí na Coimisinéirí loncaim ag brath ar alt 15(1)(a) den Acht um Shaoráil Faisnéise iarratas an iarratasóra ar rochtain ar an nglao gutháin a dhiúltú, ar an mbonn nach ann don taifeadadh a thuilleadh. Ina chinneadh, dúirt na Coimisinéirí loncaim nach bhféadfaí taifeadadh glaonna a aimsiú toisc go raibh gach taifeadadh glaonna don lá i gceist scriosta i gcomhréir lena bheartas um Choinneáil Taifead a fhorálann, a dúirt sé, gur féidir taifeadtaí glaonna a scríosadh tar éis 6-12 mhí. Chuir sé nasc ar fáil don iarratasóir chuig a bheartas um Choinneáil Taifead.

Nuair a tháinig an t-ábhar os comhair ar nOifige arís ar athbhreithniú, dúirt an t-iarratasóir go raibh an taifead a bhí á lorg aige scriosta ag na Coimisinéirí loncaim, agus go bhféadfadh sé seo a bheith ina chion

faoi alt 52 den Acht um Shaoráil Faisnéise (a bhaineann le taifead a bhí á lorg faoi Shaoráil Faisnéise a scriosadh, le hintinn dallamullóg a chur ar dhaoine agus gan chúis dhleathach). Rinne sé tagairt chomh maith do Sceideal Coinneála Taifead na gCoimisinéirí loncaim ina ndeirtear “nach bhféadfar taifead a scriosadh má iarrann aon... taifid oscailte, go dtionscnaítear athbhreithniú riaracháin... roimh dhul in éag na tréimhse coinneála.” Rinne sé tagairt bhreise don fhíric go ndeirtear sa Sceideal Coinneála gur chóir cáschomhaid Cháin Mhaoine Áitiúil (LPT) a choinneáil ar feadh 10 mbliana. Thug sé faoi deara nach raibh sceideal coinneála 12 mhí na gCoimisinéirí loncaim féin imithe in éag, ag an gcéim sin, maidir leis an taifead a bhí i gceist. Mhol sé chomh maith gur chóir don Oifig seo cóip den deimhniú scriosta a lorg don rud a ndearna sé cur síos air mar “na milliúin taifeadadh a scriosadh ó 2018”.

Ina chuid aighneachtaí, dúirt na Coimisinéirí loncaim gur scriosadh taifeadadh an ghlaio go huathoibríoch de réir an bheartais um Choinneáil Taifead. Maidir le cuardaigh a rinneadh, dúirt na Coimisinéirí loncaim go ndearna sé cuardach ar a chóras inmheánach taifeadta glaonna, agus gur thug sé treoir freisin don Soláthraí Seirbhíse Seachtrach ábhartha cuardach a dhéanamh ar a chóras taifeadta glaonna. Dúirt na Coimisinéirí loncaim, nuair a rinneadh an cuardach, go bhfuarthas amach gur scriosadh gach glao ón dáta atá i gceist ón dá chóras, i gcomhréir leis an tréimhse coinneála taifead 6 mhí le haghaidh taifeadta glaonna mar a leagtar amach ina sceideal coinneála taifead. Dúirt na Coimisinéirí loncaim, seachas an sceideal coinneála taifead, nach bhfuil aon doiciméadacht shonrach ann ina bhfuil teoracha/beartas maidir le scriosadh taifeadta glaonna. Dúirt sé go bhfuil taifid Soláthraí Seirbhíse Seachtrach faoi réir na tréimhse coinneála céanna agus go bhfuil na nósanna imeachta céanna i bhfeidhm.

Dúirt na Coimisinéirí loncaim go ndearnadh cuardach ar chomhad loncaim an iarratasóra chomh maith. Dúirt na Coimisinéirí loncaim, mar a bhíodhas ag súil leis, nár aimsíodh cóip de thaifeadadh an ghlaio gutháin ach fuarthas taifead maidir lena chomhad a bhain leis an nglao a bhí i gceist. Dúirt na Coimisinéirí

loncaim gur chuir an t-oibrí cáis nóta den ghlaio isteach ar thaifead na gCoimisinéirí loncaim bunaithe ar chóras an iarratasóra an lá a bhfuarthas an glao. Dúirt na Coimisinéirí loncaim gur eisíodh taifead don iarratasóir cheana féin de bhun iarratas um Shaoráil Faisnéise níos luaithe.

D’admhaigh na Coimisinéirí loncaim chomh maith go bhforáiltear ina bheartas coinneála “Ní fhéadfar taifead a scriosadh má thionscnaítear aon dlíthíocht, éileamh, idirbheartaíocht, iniúchadh, iarratas ar thaifid oscailte, athbhreithniú riaracháin, nó gníomh eile a bhaineann leis an taifead roimh dhul in éag na tréimhse coinneála.” Dúirt sé gur admhaigh sé gur tharla earráid neamhghnímh gan céimeanna a ghlacadh lena chinntiú go gcoinneofaí gach taifead don lá atá i gceist nuair a fuarthas an t-iarratas um Shaoráil Faisnéise den chéad uair. Dúirt sé go rabhthas ag súil go gcuirfeadh an t-iarrthóir an fhaisnéis bhreise a bhí ag teastáil chun an taifead atá i gceist a aimsiú agus a shainaithint ar fáil laistigh de thréimhse ama réasúnta agus, nuair a tháinig sé chun solais nach raibh an fhaisnéis bhreise ar fáil, gur cheart céimeanna a ghlacadh chun na taifeadtaí glaonna go léir don lá atá i gceist a choinneáil. Dúirt sé gur dearmad a bhí sa neamhghníomh seo de dheasca earráide daonna agus nach raibh sé d’aon ghnó. Dúirt na Coimisinéirí loncaim, sular tháinig an tsaincheist reatha chun cinn, nach raibh beartas ar leith aige maidir le coinneáil taifead i gcás taifead atá faoi réir iarratais nó athbhreithnithe um Shaoráil Faisnéise ag ár nOifig, ach gur eisigh sé treoir nua ó shin agus gur chuir sé oiliúint ar fáil chun a chinntiú nach dtarlódh an cás seo arís.

Inár gcinneadh, thugamar faoi deara ag an tús nach raibh sé mar ról ag ár nOifig scrúdú a dhéanamh ar cibé an raibh scríos na gCoimisinéirí loncaim ar thaifeadadh an ghlaio a bhí á lorg mídhleathach, agus gurb í an t-aon cheist a bhí le breithniú againn ná an raibh údar leis na Coimisinéirí loncaim an t-iarratas a dhiúltú faoi alt 15(1) (a) ar an bhforas nach ann don taifead a bhí á lorg a thuilleadh. Thugamar faoi deara nach raibh aon chúis againn a bheith in amhras faoi ráiteas na gCoimisinéirí

loncaim gur scriosadh an taifead de réir a Sceidil Choinneála Taifead doiciméadaithe. Go deimhin, thugamar faoi deara go raibh an chuma ar an scéal chomh maith gur ghlac an t-iarratasóir leis nach ann don taifead a thuilleadh, i bhfianaise a thuairimí mionsonraithe ar dhlíthiúlacht scrios an taifid a bheith curtha san áireamh ina chuid aighneachtaí. Ghlacamar chomh maith le fianaise na gCoimisinéirí loncaim nach bhfuil cóip den taifead aige in aon suíomh eile. Fuaireamar amach go raibh údar leis na Coimisinéirí loncaim rochtain a dhiúltú, faoi alt 15(1)(a) den Acht, ar an taifead atá á lorg ag an iarratasóir, ar an bhforas nach ann dó a thuilleadh.

Mar sin féin, nuair a fuarthas é sin amach, thugamar faoi deara chomh maith go raibh sé an-díomách gur theip ar na Coimisinéirí loncaim cóip de na taifeadtaí glaonna a choinneáil don dáta atá i gceist, i bhfianaise go raibh an taifeadadh glaonna atá i gceist ina ábhar d'iarraidh um Shaoráil Faisnéise agus d'athbhreithniú gaolmhar ag an Oifig seo tráth a scriosta, agus i bhfianaise chomh maith go bhforáiltear ina Sceideal Coinneála Taifead féin nach mór na taifid

sin a scriosadh. Mar sin féin, ghlacamar le míniú na gCoimisinéirí loncaim gur dearmad a bhí sa neamhghníomh de dheasca earráide daonna agus nach raibh sé d'aon ghnó. Maidir le hargóintí an iarratasóra maidir leis an bhféidearthacht go ndéanfaí cion faoi alt 52 den Acht, thugamar faoi deara nach bhfuil aon mhionsonraí breise san Acht maidir leis an gcaoi ar cheart leanúint le hábhair den sórt sin, agus gur ábhair iad na ceisteanna i dtaobh ar tharla cion, agus i dtaobh ar cheart ionchúiseamh a dhéanamh, an Garda Síochána agus an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí. Thugamar faoi deara nach bhfuil aon ról ag ár nOifig maidir le cinneadh a dhéanamh ar cibé ar tharla cion nó nár tharla. Tar éis dúinn breithniú a dhéanamh ar aighneachtaí na gCoimisinéirí loncaim, fuaireamar amach nach raibh aon chúis againn a bheith in amhras go ndearnadh scrios toiliúil ar an taifead atá á lorg sa chás seo, ach go raibh sé oscailte don iarratasóir cibé céimeanna breise a mheas sé a bheith cuí a ghlacadh.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cibé an raibh nó nach raibh údar le FSS rochtain a dhiúltú, faoi alt 15(1)(a) agus 15(1)(d), ar shonraí maidir le líon na bhfoirceannadh toirchis a rinne Grúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann do na blianta 2019 go 2023

– Cás Oifig an Choimisinéara Faisnéise – 146030

Sa chás seo, chuir an t-iarratasóir iarratas isteach ar shonraí a bhaineann le líon iomlán na bhfoirceannadh a rinneadh faoi ailt 9 go 12 den Acht Sláinte (Foirceannadh Toirchis a Rialáil) 2018 ("Acht 2018") in ospidéal i nGrúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann do na blianta 2019 go 2022 agus go dtí dáta a hiarrata in 2023. De réir cúla, thugamar faoi deara go rialaíonn Acht 2018 rochtain ar fhoirceannadh toirchis in Éirinn, agus go bhforordaíonn ailt 9 go 12 den reachtaíocht

sin na himthosca ina bhféadfar foirceannadh a dhéanamh. Thugamar faoi deara chomh maith go gceanglaítear le halt 20 d'Acht 2018, mar aon le Rialacháin ghaolmhara, ar lia-chleachtóirí sonraí sonracha a chur in iúl don Aire Sláinte (an tAire) maidir le gach foirceannadh a dhéantar faoin reachtaíocht. Gach bliain, de bhun alt 20, foilsíonn an tAire tuarascáil bhliantúil ar na fógraí a fhaightear. Ar deireadh, thugamar faoi deara go raibh an Grúpa Ospidéal Oirthear na

hÉireann comhdhéanta de shé (6) ospidéal reachtúla agus cúig ospidéal dheonacha. Cé go ndearna an t-iarraitasóir a iarraitas chuig Grúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann, sna himthosca bhíomar sásta gur cheart ár gcinneadh ar an ábhar a chur chuig FSS.

Ina chinneadh maidir leis an iarraidh ar Shaoráil Faisnéise, bhí Grúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann ag brath ar roinnt forálacha den Acht um Shaoráil Faisnéise, lena n-áirítear ailt 30(1) (a bhaineann le héifeachtaí díobhálacha ar chomhlíonadh a fheidhmeanna ag comhlacht um Shaoráil Faisnéise a bhaineann le bainistíocht), 32(1)(a)(ii) (a bhaineann le dochar nó lagú ar fhorfheidhmiú, ar chomhlíonadh nó ar riaradh aon dlí) agus 37(1) (a bhaineann le faisnéis phearsanta). Bhí sé ag brath chomh maith ar ailt 15(1)(a) agus 15(1)(d) den Acht. Maidir le halt 15(1)(a), d'áitigh Grúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann nach ann don taifead atá á lorg. Dúirt sé nach raibh taifead aige ina bhfuil an fhaisnéis chomhiomlánaithe, agus go mbeadh air taifead nua a chruthú chun freagra a thabhairt ar an iarraitas, rud nach dteastaíonn ón Acht um Shaoráil Faisnéise. Maidir le halt 15(1)(d), d'áitigh Grúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann go raibh an fhaisnéis a bhí á lorg san fhearann poiblí cheana féin de bhua a foilsithe i dTuarascáil Bhliantúil an Aire.

Inár n-anailís ar alt 15(1)(a), thugamar faoi deara ar an gcéad dul síos mar réamhphointe, cé gurb é cuspóir an Achta um Shaoráil Faisnéise a chur ar chumas daoine den phobal rochtain a fháil ar fhaisnéis atá i seilbh comhlachtaí poiblí, is é an sásra chun é sin a dhéanamh ná rochtain a fháil ar thaifid atá i seilbh na gcomhlachtaí sin. I bhfocail eile, ní mór do dhuine ar mian leis faisnéis a fháil ó chomhlacht poiblí iarraitas a dhéanamh ar thaifid ina bhfuil an fhaisnéis atá á lorg. Ní iarrataí bailí faoin Acht iad iarrataí ar fhaisnéis, seachas iarrataí ar thaifid, ach amháin sa mhéid gur féidir iarraidh ar fhaisnéis a bhaint amach go réasúnach mar iarraidh ar thaifead ina bhfuil an fhaisnéis atá á lorg.

Ina theannta sin, thugamar faoi deara nach gceanglaíonn an tAcht ar chomhlachtaí poiblí taifid a chruthú mura bhfuil aon cheann ann,

seachas ceanglas sonrach, faoi alt 17(4), chun taifid nó faisnéis atá ann cheana a choinnítear ar ghléasanna leictreonacha a bhaint amach. Faoi alt 17(4), i gcás go mbaineann iarraidh le sonraí atá i níos mó ná taifead amháin atá i seilbh an chomhlachta um Shaoráil Faisnéise lena mbaineann ar fheiste leictreonach, ní mór don chomhlacht bearta réasúnacha a dhéanamh chun na taifid lena mbaineann an iarraidh a chuardach agus a bhaint amach. Is iad na céimeanna réasúnacha ná na céimeanna a bhaineann le húsáid aon saoráide le haghaidh cuardach leictreonach nó eastóscadh a bhí ann ar dháta na hiarrata agus a d'úsáid an comhlacht um Shaoráil Faisnéise de ghnáth. I gcás ina gcruthaítear taifead nua mar thoradh ar na céimeanna réasúnacha sin, meastar gur cruthaíodh an taifead sin ar an dáta a bhfuarthas an iarraidh chun a bhreithniú ar cheart nó nár cheart taifead nua den sórt sin a nochtadh mar fhreagairt ar an iarraidh.

Sa chás seo, dúirt FSS go gcuireann gach soláthraí fógraí go díreach chuig an Aire agus go gcoinníonn sé cóipeanna leictreonacha go daingean. Dúirt sé go bhfuil córas leictreonach deartha inti ag soláthraí Ghrúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann amháin, agus go bhfuil scarbhileoga ag na cinn eile, as a bhféadfadh na sonraí ábhartha a bhaint. Dúirt sé nach bhféadfadh aon pháirtithe seachtracha rochtain a fháil ar chórais nó ar thaifid leictreonacha na soláthraithe. Dúirt sé nár ghabh Grúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann na sonraí a iarraidh as a stuaime féin, agus nach bhféadfaí, dá bhrí sin, an fhaisnéis a iarraidh a bhaint as córais leictreonacha Ghrúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann/FSS. Dúirt sé, d'fhonn na sonraí comhiomlánaithe a iarraidh a sholáthar, go mbeadh ar gach soláthraí a chuid faisnéise ábhartha féin a bhaint amach go leictreonach agus é seo a sholáthar do FSS, agus go mbeadh ar FSS ansin an próiseas láimhe a dhéanamh maidir leis na figiúirí éagsúla a chur leis agus taifead nua a chruthú ina mbeadh na hiomláin. D'áitigh FSS nach dteastaíonn céimeanna den sórt sin.

Ag féachaint do mhíniú FSS ar an mbealach a gcoinníonn na soláthraithe éagsúla an fhaisnéis ábhartha ina n-aonar sa chás seo, bhíomar sásta go rachadh na céimeanna

a theastaíonn ó FSS chun an t-iarratas a dheonú sa chás seo níos faide ná na céimeanna a cheanglaítear le halt 17(4). Mar sin féin, fuaireamar amach chomh maith gur choinnigh FSS faisnéis do gach soláthraí aonair laistigh de Ghrúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann. Dá réir sin, ceanglaíodh orainn a mheas cibé an bhféadfadh FSS brath go cuí ar alt 15(1)(a) den Acht chun rochtain a dhiúltú ar an bhfigiúr comhiomlánaithe atá á lorg ar an bhforas nach bhfuil aon taifead sonrach aige ina bhfuil an fhaisnéis bheacht sin. Agus an tsaincheist seo á breithniú againn, thugamar faoi deara gurb ábhartha intinn agus cuspóir an Achta um Shaoráil Faisnéise arb é atá ann, mar a deir an Teideal Fada, a chur ar chumas daoine den phobal rochtain a fháil, **a mhéid is féidir** i gcomhréir le leas an phobail agus leis an gceart chun príobháideachta, ar fhaisnéis atá i seilbh comhlachtaí poiblí (mo bhéim féin). Bhíomar den tuairim gur léir go raibh sé oscailte do FSS na figiúirí atá aige do gach ceann de na soláthraithe a chur leis d'fhonn na figiúirí comhiomlánaithe atá á lorg a chur ar fáil. Ina chuid aighneachtaí, dúirt FSS go simplí nach gceanglaíonn an tAcht um Shaoráil Faisnéise air taifead nua a chruthú chun é sin a dhéanamh. Cé gur ghlacamar go hiomlán leis nach gceanglaítear ar chomhlacht um Shaoráil Faisnéise taifead nua a chruthú chun iarratas a dheonú seachas de bhun alt 17(4), a bhí faighte amach againn nach raibh feidhm aige anseo, fuaireamar amach chomh maith gur choinnigh FSS taifead ina gcuirtear na suimeanna aonair ar fáil do gach soláthraí. In imthosca áirithe an cháis seo, bhíomar den tuairim go mbeadh rochtain ar na figiúirí comhiomlána atá á lorg á ndeonú go héifeachtach ag scaoileadh na n-iomlán sin. Dar linn, bheadh sé contrártha le hintinn agus cuspóir an Achta a fháil amach go raibh údar le FSS an t-iarratas a dhiúltú ar an bhforas nach raibh taifead aonair aige ina bhfuil an fhaisnéis a bhí á lorg nuair a bhí an fhaisnéis á sealbhú aige, cé nach raibh sé i bhfoirm comhiomlánaithe. Dá réir sin, feicimid nach raibh feidhm ag alt 15(1)(a) sa chás seo.

Maidir le halt 15(1)(d), d'áitigh FSS go raibh na sonraí a iarradh san fhearann poiblí, de bhua na faisnéise a d'fhoilsigh an tAire. Cé gur admhaigh sé nach bhfuil na figiúirí

foilsithe miondealaithe de réir Grúpa Ospidéal, mar a iarradh sa chás seo, dúirt sé go bhfuil an fhaisnéis foilsithe mar a fhoráiltear faoi Acht 2018. Chun go mbeidh feidhm ag alt 15(1)(d), ní mór don fhaisnéis atá á lorg a bheith san fhearann poiblí. Cé gur ghlacamar go hiomlán leis go raibh faisnéis áirithe a bhaineann le foirceanta ar fáil go poiblí, ní raibh an fhaisnéis shonrach a bhí á lorg trí iarratas an iarratasóra ar Shaoráil Faisnéise, agus thugamar faoi deara go raibh sé seo admhaithe ag FSS. Dá réir sin, fuaireamar amach nach raibh feidhm ag alt 15(1)(d).

Chuamar ar aghaidh chun scrúdú a dhéanamh ar na díolúintí eile a bhfuil FSS ag brath orthu. Sna cúinsí, fuaireamar amach nach raibh feidhm ag aon cheann d'ailt 30(1)(b), 32(1)(a)(iii) nó 37(1). Dá réir sin, fuaireamar amach nár léirigh FSS go sásúil go raibh údar lena chinneadh rochtain a dhiúltú ar líon na bhfoirceannadh a rinneadh faoi ailt 9 go 12 d'Acht 2018 in ospidéal i nGrúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann, do na blianta 2019 go 2022 agus go dtí dáta iarratas an iarratasóra in 2023.

Thugamar faoi deara gurb é an éifeacht a bhí ag ár gcinneadh ná go raibh ar FSS iarratas an iarratasóra a dheonú trí na figiúirí aonair a sholáthar do gach bliain. Agus é sin ráite, agus mar aitheantas ar an bhfíric go raibh sé ráite go sainráite ag an iarratasóir nach raibh ach líon comhiomlán na bhfoirceannadh a dhéantar gach bliain á lorg aici i nGrúpa Ospidéal Oirthear na hÉireann ina iomláine, bhíomar sásta chomh maith go raibh sé oscailte do FSS an líon comhiomlánaithe a sholáthar don iarratasóir a shásódh an t-iarratas. Thugamar faoi deara, cé nach n-éilíonn an tAcht go gcruthófaí taifead chun iarratas a dheonú, nach raibh aon rud sa reachtaíocht a chuir cosc ar thaifead a chruthú dá gcomhlíonfadh sé na cuspóirí a bhaineann leis an iarratas a dheonú.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cinntí maidir le céannacht daoine aonair a thug faisnéis rúnda do chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise a nochtadh i ndáil le forfheidhmiú nó riaradh an dlí

Foráiltear le halt 42 den Acht um Shaoráil Faisnéise nach mbaineann an reachtaíocht le catagóirí áirithe taifead. Go háirithe, foráiltear le fo-alt (m)(i) d'alt nach bhfuil feidhm ag an Acht maidir le taifead a bhaineann le faisnéis a bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach lena nochtadh go nochtfaí céannacht duine a sholáthair faisnéis faoi rún i ndáil le

forfheidhmiú nó riaradh an dlí do chomhlacht um Shaoráil Faisnéise, nó i gcás ina bhfuil an fhaisnéis sin ina sheilbh ar shlí eile. Go bunúsach, foráiltear leis an alt seo go gcosnófar céannacht daoine a thug faisnéis do chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise faoi rún i ndáil le forfheidhmiú nó riaradh an dlí chun a chinntiú nach ndéanfar daoine den phobal a dhíspreagadh ó chomhoibriú le comhlachtaí den sórt sin. Níl alt 42(m)(i) faoi réir tástála ar leas an phobail agus mar sin má fhaightear amach go bhfuil feidhm aige maidir le taifead, críochnaíonn an t-ábhar ansin agus níl aon cheart rochtana ar an taifead faoin Acht um Shaoráil Faisnéise.

Cibé an raibh nó nach raibh feidhm ag an Acht um Shaoráil Faisnéise maidir le litir lámhscríofa a cuireadh ar fáil don Roinn Coimirce Sóisialaí a scríobh faighteoir sochair leasa shóisialaigh a bhaineann lena socruithe maireachtála

– Cás Oifig n Choimisinéara Faisnéise -149491

Is é atá sa chás seo ná litir lámhscríofa a fuair an Roinn Coimirce Sóisialaí agus a d'airbheartaigh an t-iarratasóir maidir lena socruithe maireachtála. Tar éis an litir a fháil, chuir an Roinn íocaíocht leasa shóisialaigh an iarratasóra ar fionraí. D'aithin an ball foirne ábhartha sa Roinn neamhréireachtaí áirithe sa litir agus rinne sí teagmháil leis an iarratasóir chun a fháil amach an raibh sí tar éis í a scríobh. Shéan an t-iarratasóir gur scríobh sé/sí an litir agus séanadh chomh maith le fírinneacht dhearbhuíthe áirithe sa litir, agus cuireadh deireadh leis an bhfionraí íocaíochta ina dhiaidh sin. Sa bhreis ar an méid a dúirt an Roinn mar chleachtas caighdeánach, sannadh an t-ábhar do Chigire Leasa Shóisialaigh lena imscrúdú. Tar éis agallamh a dhéanamh leis an iarratasóir, chinn an Cigire Leasa Shóisialaigh nach raibh gá le gníomh breise agus dúnadh an t-imscrúdú.

Rinne an t-iarratasóir iarratas um Shaoráil Faisnéise chuig an Roinn chun rochtain a fháil ar an litir lámhscríofa. Tar éis dó brath ar dtús ar alt 30(1)(a) den Acht um Shaoráil Faisnéise (a bhaineann le feidhmeanna agus idirbheartaíochtaí de chuid comhlachta um Shaoráil Faisnéise) chun an t-iarratas a dhiúltú, rinne an Roinn iarracht ina dhiaidh sin brath ar alt 37(1) (a bhaineann le faisnéis phearsanta). Le linn dúinn ár n-athbhreithniú a dhéanamh ar chinneadh na Roinne maidir leis an iarratas ar Shaoráil Faisnéise, áfach, tháinig an tImscrúdaitheoir inár nOifig ar an tuairim go bhféadfadh feidhm a bheith ag alt 42(m)(i) den Acht um Shaoráil Faisnéise maidir leis an taifead, agus chuir sé in iúl don dá pháirtí go ndéanfaí scrúdú ar ábharthacht na forála seo den Acht mar chuid den athbhreithniú.

Ionas go mbeidh feidhm ag alt 42(m)(i), ní mór trí (3) cheanglas a chomhlíonadh. Ar an gcéad dul síos, ní mór ionchas réasúnach a bheith ann go bhféadfadh nochtadh na faisnéise atá i gceist céannacht sholáthraí na faisnéise a nochtadh nó go bhféadfadh nochtadh na faisnéise sin a bheith mar thoradh air; ar an dara dul síos, ní mór an fhaisnéis a sholáthraítear a bheith tugtha faoi rún; agus ar an tríú dul síos, ní mór don fhaisnéis a sholáthraítear a bheith bainteach le forfheidhmiú nó riaradh an dlí.

Maidir leis an gcéad cheanglas, dúirt an Roinn gur dócha go nochtadh an leibhéal sonraí atá sa litir lámhscríofa, fiú le neamhréireachtaí, céannacht an údair gan iad a ainmniú. Dúirt sé go raibh sé sásta chomh maith go bhfuil faisnéis phearsanta sa lámhscríbhneoireacht a bhaineann le daoine aonair seachas an t-iarratasóir agus go bhféadfadh sé an t-údar a aithint gan iad a ainmniú de riachtanas. Thugamar faoi deara gur cuireadh sonraí substainteacha na líomhaintí atá sa litir ar fáil don iarratasóir cheana féin. D'ainneoin sin, bhíomar den tuairim, i bhfianaise ábhar na litreach agus ar an ábhar go raibh sé i lámhscríbhinn, go raibh sé réasúnta glacadh leis go bhféadfadh an t-údar a bheith ar eolas ag an iarratasóir agus go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach go nochtadh scaoileadh na litreach céannacht an údair nó go mbeadh nochtadh céannachta an údair mar thoradh air. Dá réir sin, ghlacamar leis go raibh an chéad riachtanas comhlíonta.

Maidir leis an dara riachtanas, thug an Roinn le fios gur ghlac sí leis nárbh é an t-iarratasóir údar na litreach, agus ina ionad sin gurb é aidhm na litreach an t-iarratasóir a phearsanú. Tháingamar ar an tuairim go raibh sé réasúnta glacadh leis ar an mbonn seo, cé go raibh an t-údar ag súil go ngníomhódh an Roinn ar an eolas a cuireadh ar fáil, nár theastaigh uaidh nó uaithi a chéannacht nó a céannacht a nochtadh. Mar sin, cé nár ghlacamar leis gur féidir leis an údar a bheith ag súil le réasún go bhfanadh an fhaisnéis a chuirtear ar fáil maidir leis an iarratasóir faoi rún, ghlacamar leis gur mhian leis an údar go bhfanadh a chéannacht nó a céannacht faoi rún. In aon chás, lean sé ó éifeacht ár gcinntithe i ndáil leis an gcéad cheanglas –

go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach go nochtadh scaoileadh na litreach lámhscríofa céannacht an údair nó go mbeadh nochtadh céannachta an údair mar thoradh air – rud a chiallaíonn gur cheart an taifead ar fad a mheas mar thaifead a bheith tugtha faoi rún.

lnár gcinneadh, mheasamar an bhféadfadh dualgas muiníne a bheith i bhfeidhm i gcásanna ina ndearna an t-údar iarracht chun an t-iarratasóir a phearsanú. Bhíomar den tuairim go bhféadfadh a leithéid de dhualgas a bheith ann. Bhíomar den bharúil nár chiallaigh an fhíric gur fhéach an t-údar lena chéannacht nó lena féiniúlacht a chosaint nach raibh sé i gceist dáiríre aird na Roinne a tharraingt ar an scéal, fiú má bhí dul amú nó gan bhunús. Ag tabhairt dá haire gurb é cuspóir alt 42(m)(i) an sreabhadh faisnéise a chosaint ón bpobal a éilíonn comhlachtaí um Shaoráil Faisnéise chun a bhfeidhmeanna a bhaineann le forfheidhmiú nó riaradh an dlí a chomhlíonadh, ghlacamar leis go bhféadfadh nochtadh chéannacht faisnéiseoirí dochar a dhéanamh don sreabhadh faisnéise seo. Dá bhrí sin, d'fhéadfadh feidhm a bheith fós ag alt 42(m)(i) maidir le faisnéis a tugadh faoi rún ach a chinntear ina dhiaidh sin a bheith mímhúinte nó gan bhunús. Thairis sin, fuaireamar amach, fiú dá mbeimis sásta gur cuireadh an fhaisnéis ar fáil chun críocha mailíseacha, go raibh orainn tábhacht shuntasach a thabhairt do chosaint an tsreafa faisnéise do chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise. Ghlacamar leis go bhféadfadh nochtadh chéannacht faisnéiseoirí, fiú sa chás go dtugann an fhianaise le fios go raibh soláthar na faisnéise spreagtha go mailíseach, dochar a dhéanamh don sreabhadh faisnéise seo. Thugamar faoi deara, in go leor cásanna, go ngníomhóidh comhlacht um Shaoráil Faisnéise ar an bhfaisnéis a chuirtear ar fáil de mheon macánta. Nuair a mheastar staid an duine a sholáthraíonn, de mheon macánta, faisnéis a chinntear ina dhiaidh sin ar imscrúdú a bheith míchruinn nó mímhúinte, tagann an deacracht don chomhlacht um Shaoráil Faisnéise an fhaisnéis sin a láimhseáil ar aon bhealach eile chun solais. Dá réir sin, bhíomar sásta gur cuireadh an fhaisnéis ar fáil faoi rún don Roinn agus gur comhlíonadh an dara riachtanas.

Maidir leis an trío ceanglas in alt 42(m)(i), thugamar faoi deara gur bhain an taifead atá i gceist le híocaíocht leasa shóisialaigh, agus gurbh é an tAcht Comhdhlúite Leasa Shóisialaigh, 2005 an bonn reachtach a rialaíonn an cód leasa shóisialaigh, lena n-áirítear scéimeanna sochair agus cúnaimh atá bunaithe ar Árachas Sóisialach. Thugamar faoi deara chomh maith gur tugadh mionsonraí sa reachtaíocht ar chionta agus pionóis chomh maith le foráil a dhéanamh d'imeachtaí dlíthiúla faoin gcód leasa shóisialaigh, na sásraí chun cinntí a rialú agus achomhairc maidir le leas

sóisialach. Ar an mbonn sin bhíomar sásta go raibh an trío riachtanas comhlíonta.

Tar éis dúinn a dheimhniú dúinn féin gur comhlíonadh trí cheanglas alt 42(m)(i), fuaireamar amach gur oibrigh an fhoráil seo den Acht um Shaoráil Faisnéise chun an taifead a bhí á lorg a chur lasmuigh de raon feidhme an Achta. Ar an mbonn seo, dhearbhaíomar cinneadh na Roinne rochtain ar an taifead a dhiúltú.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cibé an raibh nó nach raibh údar le Tusla rochtain a dhiúltú ar chéannacht an duine/na ndaoine a chuir tuarascálacha isteach maidir leis an iarratasóir

– Cás OIC -161036

Sa chás seo, rinne an t-iarratasóir iarratas um Shaoráil Faisnéise chuig Tusla ag lorg rochtana ar chéannacht an duine/na ndaoine a chuir líomhaintí faoi bhráid an chomhlachta sin maidir léi féin agus lena teaghlach.

Ina cinneadh, dhiúltaigh Tusla an iarraidh ag lua alt 42(m)(i). Luaigh an t-iarratasóir, ina hiarratas ar athbhreithniú inmheánach ar chinneadh tosaigh Tusla, go raibh na tuarascálacha go hiomlán bréagach agus gur cuireadh isteach iad le hintinn mhailíseach. Dúirt an t-iarratasóir chomh maith gur aithin sí foinse na dtuairiscí bréagacha ó shin agus gur thug sí tuairisc don Gharda Síochána maidir leis sin. D'áitigh sí nach amháin go raibh gníomhartha an duine mailíseach ach go bhféadfaidís a bheith coiriúil, agus nach raibh sé chun leas an phobail céannacht an duine aonair a choinneáil siar agus gur chuir sé bac ar a rochtain ar cheartas agus ar shábháilteacht a leanaí. D'áitigh an t-iarratasóir go gcuirfeadh soláthar na céannachta di le leas an phobail maidir le

tuairiscíu bréagach a nochtadh do sheirbhísí cosanta leanaí agus a mhaolú. Nuair a dhearbhaigh Tusla a cinneadh tosaigh, rinne an t-iarratasóir athbhreithniú a lorg ónár nOifig, ag áitiú go raibh forais láidre dlí agus leasa phoiblí ann lena nochtadh.

Maidir leis an gcéad cheanglas in alt 42(m)(i), thugamar faoi deara gur tuarascálacha chuig Tusla faoi ábhair imní maidir le cosaint leanaí a bhí sna taifid atá i gceist. D'áitigh Tusla go n-aithneodh nochtadh na faisnéise sa taifead an duine/na daoine aonair a rinne na tuarascálacha. Fuaireamar amach gur cás simplí é, ós rud é gurbh é an fhaisnéis a bhí á lorg ná céannacht an duine/na ndaoine tuairiscithe, go nochtadh scaoileadh na faisnéise céannacht an duine/na ndaoine a thug an tuarascáil do Tusla, agus gur comhlíonadh an chéad choinníoll in alt 42(m)(i).

Maidir leis an dara ceanglas in alt 42(m)(i) – gur cuireadh an fhaisnéis ar fáil

faoi rún – d’áitigh Tusla gur cuireadh na hatreoruithe atá i gceist ar fáil dó ó dhaoine aonair lena mbaineann ar an tuiscint go ndéileálfai leo faoi rún. Dúirt Tusla nach nochtadh sé céannacht an atreoraithe toisc go bhféadfadh sé dochar a dhéanamh d’fhaisnéis thábhachtach den sórt sin a thabhairt ón duine céanna nó ó dhaoine eile maidir le hábhair imní i leith cúrsaí cosanta leanaí a thuairisciú. D’áitigh Tusla go raibh sé rithábhachtach faoin reachtaíocht ábhartha maidir le cúram leanaí go gcosnófaí faisnéis agus tuairisciú leanúnach den chineál seo a thabhairt, lena chinntiú gur cuireadh ar an eolas é agus go bhféadfadh sé a ról reachtúil a chomhlíonadh maidir le himthosca teaghlaigh a chinneadh agus bearta cuí a chur i bhfeidhm chun cabhrú le teaghlaigh agus leanaí atá i mbaol a chosaint.

D’áitigh an t-iarraitasóir go raibh na gearáin sa chás seo mar chuid d’fheachtas leanúnach ciaptha uirthi féin agus ar a teaghlach, ag tabhairt le fios go bunúsach gur de mheon mímhacánta a rinneadh na gearáin. D’áitigh sí gur ceapadh alt 4 chun daoine aonair a thugann faisnéis de mheon macánta a chosaint, agus níor cheart dóibh siúd a ghníomhaíonn go mailíseach a chosaint. D’áitigh sí nach féidir agus nár cheart rúndacht a leathnú chuig daoine a bhaineann mí-úsáid as meicníochtaí tuairiscithe Tusla d’aon ghnó chun daoine eile a chiapadh nó a chlúmhilleadh. D’athdhearbhaigh sí a hargóint, fiú má bhí feidhm theicniúil ag alt 42, gur mhó leas an phobail sa nochtadh ná an leas maidir le rúndacht a chosaint sa chás seo. D’áitigh an t-iarraitasóir gur cur amú ama agus acmhainní Tusla a bhí i dtuairisciú bréagach, ag atreorú aird ó theaghlaigh atá i bhfíorgháitar agus ag cruthú éifeacht “scéal chailleadh an uafáis”, trína raibh líomhaintí bréagacha arís agus arís eile i mbaol lascaíniú imní amach anseo, rud a chuir leanaí a bhféadfadh idirghabháil phráinneach a bheith ag teastáil uathu i mbaol. D’áitigh sí trí thuairisceoirí mailíseacha a chosaint nach raibh ach an riosca seo á bhuanú agus an bonn á bhaint de mhisean Tusla chun leanaí a chosaint.

Inár n-anailís, thugamar breac-chuntas ar ár dtuairim gurbh é cuspoir alt 42(m)(i) an sreabhadh faisnéise a chosaint ón

bpobal a éilíonn comhlachtaí um Shaoráil Faisnéise chun a bhfeidhmeanna a bhaineann le forfheidhmiú nó riaradh an dlí a chomhlíonadh. Dá bhrí sin, d’fhéadfadh feidhm a bheith ag alt 42(m)(i) i gcás inar tugadh faisnéis faoi rún ach gur cinneadh ina dhiaidh sin í a bheith mímhúinte nó gan bhunús. Thairis sin, cé go bhféadfaí a rá nach féidir gearán mífhírinn each nó mailíseach a mheas mar fhaisnéis a cuireadh ar fáil faoi rún, thugamar aird shuntasach ar chosaint an tsreafa faisnéise do chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise. Ghlacamar leis go bhféadfaí a bheith ag súil le réasún go ndéanadh comhlachtaí ar nós Tusla gníomhú de réir gach tuarascála amhail an ceann atá i gceist de mheon macánta agus go ndéanfaí nochtadh ar chéannacht na ngearánach – fiú sa chás gur mhol an t-iarraitasóir go raibh na gearáin spreagtha go mailíseach nó sa chás ina bhfaightear amach ina dhiaidh sin go raibh siad gan bhunús – dochar don sreabhadh faisnéise a raibh comhlachtaí ar nós Tusla ag brath air chun a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh. Dá réir sin, fuaireamar amach gur comhlíonadh an dara ceanglas in alt 42(m)(i).

Maidir leis an tríú ceanglas – go mbaineann an fhaisnéis a chuirtear ar fáil le forfheidhmiú nó riaradh an dlí – ghlacamar le hargóint Tusla gurbh é a phríomhfheidhm faoin reachtaíocht ábhartha forbairt, leas agus cosaint leanaí a chur chun cinn. Ghlacamar lena éileamh gur bhain an fhaisnéis le forfheidhmiú nó riaradh an dlí a mhéid a bhain sé le freagracht Tusla i leith seirbhísí leasa agus cosanta leanaí. Dá réir sin, bhíomar sásta gur comhlíonadh an riachtanas sin chomh maith.

Tar éis dúinn é sin a chinneadh, agus ag tabhairt dá haire nach bhfuil alt 42(m)(i) faoi réir tástála ar leas an phobail, fuaireamar amach gur oibrigh alt 42(m)(i) chun cosc a chur ar chur i bhfeidhm an Achta um Shaoráil Faisnéise maidir leis an bhfaisnéis a bhí á lorg, agus go raibh údar dá bhrí sin le Tusla an iarraidh ar Shaoráil Faisnéise a dhiúltú.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cinntí maidir le cibé an féidir nó nach féidir faisnéis a chruthaíonn foireann comhlachtaí um Shaoráil Faisnéise a mheas mar fhaisnéis rúnda chun críocha um Shaoráil Faisnéise

Foráiltear le halt 35(1) den Acht um Shaoráil Faisnéise do dhiúltú ginearálta rochtana ar thaifid i gcás inar soláthraíodh an fhaisnéis ann faoi rún. Mar sin féin, tá fo-alt (1) d'alt 35(2), a fhorálann nach mbeidh feidhm ag an díolúine in alt 35(1) maidir le taifid arna n-ullmhú ag ceann, stiúrthóir, comhalta d'fhoireann, nó soláthraí seirbhíse do chomhlacht um Shaoráil Faisnéise i gcúrsa

a bhfeidhmeanna, mura rud é gur sárú ar dhualgas muiníne dá bhforáiltear le comhaontú nó le reacht, nó ar shlí eile le dlí, a bheadh i gceist le nochtadh na faisnéise sa taifead nó sna taifid, agus go bhfuil sé dlite do dhuine seachas comhlacht um Shaoráil Faisnéise nó do cheann, stiúrthóir, comhalta d'fhoireann, nó soláthraí seirbhíse do chomhlacht um Shaoráil Faisnéise.

In 2025 tháinig roinnt cásanna os ár gcomhair inar ceanglaíodh orainn a chinneadh ar chuir alt 35(2) cosc ar chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise a bheith ag brath ar alt 35(1) chun díolúine a thabhairt ó thaifid scaoilte go raibh faisnéis rúnda sna comhlachtaí a measadh.

Cibé an raibh nó nach raibh údar leis an mBord um Chúnadh Dlíthiúil rochtain a dhiúltú, faoi alt 35(1) den Acht um Shaoráil Faisnéise, ar dhá thaifead a bhaineann le gearán faoi dhínit ag an obair

– Cás Oifig an Choimisinéara Faisnéise -146206

Ba fhostaí de chuid an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil ("an Bord") an t-iarratasóir sa chás seo agus bhí cúlra an iarratais as ar eascair an t-athbhreithniú seo i ngearán a rinne an t-iarratasóir faoi Bheartas um Dhínit na Státseirbhíse ag an Obair i gcoinne bainisteora ('ball foirne A'). Ar an 18 Samhain 2023, d'iarr sí rochtain ar gach taifead a sheol ball foirne A chuig ball foirne dara ainmnithe ('ball foirne B') ar dhá dháta shonraithe in 2022. Dhiúltaigh an Bord rochtain ar dhá thaifead, ina raibh dhá shnáithe ríomhphoist a bhaineann leis an ngearán faoi dhínit ag an obair agus dhá cheangaltán, faoi alt 35(1) (a) den Acht um Shaoráil Faisnéise, agus tháinig an t-ábhar os comhair na hOifige lena athbhreithniú sa deireadh.

Foráiltear le halt 35(1) den Acht, faoi réir an ailt, go ndiúltoídh comhlacht um Shaoráil Faisnéise iarraidh um Shaoráil Faisnéise a dheonú más rud é go bhfuil faisnéis

sa taifead lena mbaineann a tugadh do chomhlacht um Shaoráil Faisnéise, ar mhodh rúin agus ar an tuiscint go ndéileálfadh sé leis mar fhaisnéis rúnda (lena n-áirítear cibé faisnéis mar a dúradh gur ceanglaíodh le dlí ar dhuine, nó go bhféadfadh an comhlacht a cheangal air de bhun an dlí, í a thabhairt don chomhlacht) agus, i dtuairim an chomhlachta, gur dócha go ndéanfaidh a nochtadh dochar do thuilleadh faisnéise comhchosúla a thabhairt don chomhlacht ón duine céanna nó ó dhaoine eile agus go bhfuil sé tábhachtach don chomhlacht go leanfaí de cibé faisnéis bhreise den chineál a dúradh a thabhairt don chomhlacht.

Mar sin féin, de réir mar a d'ullmhaigh ball foirne den Bhord na taifid atá i gceist sa chás seo, mheasamar gur chuí inár n-athbhreithniú a mheas ar an gcéad dul síos ar oibrigh alt 35(2) chun a spleáchas ar alt 35(1)(a) a chosc.

Ina aighneacht, d'áitigh an Bord nach raibh na taifid atá i gceist ullmhaithe ag ball foirne A le linn di a dualgais a chomhlíonadh, mar gur bhain siad le gearán Dínite ag an Obair a rinneadh. Dúirt sé gur tugadh na taifid don Duine Ainmnithe faoi rún mar chuid den ghearán faoi Dhínit ag an Obair.

Thugamar faoi deara, i gcás Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte v An Coimisinéir Faisnéise [2009] 1 I.R. 700, bhí sé ráite ag an Ard-Chúirt gurb é cuspóir alt 35(2) “taifid inmheánacha arna n-ullmhú ag baill foirne i gcomhlachtaí poiblí le linn dóibh a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh a chur ar fáil don iarrthóir”. Thugamar faoi deara chomh maith nach bhfuil feidhm ag alt 35(2) maidir le gach taifead arna n-ullmhú ag baill foirne, agus gurb é ár dtuairim go ndéanann úsáid an fhrása “le linn dó nó di a fheidhmeanna nó a feidhmeanna a chomhlíonadh” taifid arna n-ullmhú le linn feidhmeanna a chomhlíonadh a idirdhealú ó thaifid arna n-ullmhú i gcáil phríobháideach nó phearsanta.

Ghlacamar go hiomlán leis go bhfuiltear ag súil go rachadh baill foirne a ndéantar gearáin ina gcoinne faoin mBeartas um Dhínit ag an Obair i ngleic le scrúdú agus fiosrú na ngearán sin. Mar sin féin, mheasamar nár chiallaigh sé sin gur taifid arna n-ullmhú le linn dóibh a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh iad taifid a d’fhéadfaidís a ullmhú de bhun na nósanna imeachta atá leagtha amach sa Bheartas. Thugamar faoi deara, go bunúsach, gur bhain an gearán sa chás seo le líomhaintí iompair a ndearnadh cur síos orthu mar neamh-inghlachta sa Bheartas um Dhínit ag an Obair. Chuaigh an t-iompar líomhnaithe seo níos faide ná feidhmiú cuí údaráis ag an mbainistíocht agus/nó cáineadh cuiditheach agus cothrom ar iompar nó ar fheidhmíocht oibre baill foirne. Ag féachaint do chineál na nithe a thagann faoi scrúdú faoin mBeartas um Dhínit ag an Obair, bhíomar sásta go n-ullmhaítear freagra ball foirne ar líomhaintí den sórt sin i gcáil phearsanta agus ní le linn dó nó di a fheidhmeanna nó a feidhmeanna mar bhall foirne a chomhlíonadh. Dá réir sin, feicimid nach raibh feidhm ag alt 35(2) sa chás seo chun spleáchas an Bhoird ar alt 35(1)(a) den Acht a chosc.

Tar éis dúinn é sin a fháil, chuamar ar aghaidh chun anailís a dhéanamh ar shonraí spleáchas an Bhoird ar alt 35(1)(a) é féin. Tá ceithre eilimint scoite in Alt 35(1)(a), agus ní mór gach ceann acu a bheith sásta a fhorasú go ndíúltófar rochtain ar thaifead faoin bhforáil sin. Ar fhíricí an cháis, fuaireamar amach gur shásaigh an Bord na ceithre ghné in alt 35(1)(a). Go háirithe, ghlacamar leis go bhforáiltear sa Bheartas um Dhínit ag an Obair i ndearbhthearmaí gur cruthaíodh an taifead ar an tuiscint ar rúndacht nuair a thug an Duine Ainmnithe ábhartha faoi deara go sainráite go raibh feidhm ag rúndacht ag an gcéim is infheidhme den phróiseas gearáin. Ghlacamar chomh maith le hargóintí an Bhoird gur chuir cruthaitheoir na dtaifead ar fáil don Duine Ainmnithe iad ar an tuiscint go gcaithfí leis faoi rún. Ina theannta sin, ghlacamar le hargóint an Bhoird, mura seasfaí le rúndacht na faisnéise sna taifid, go raibh an dóchúlacht ann go ndéanfaí dochar do sholáthar faisnéise den chineál céanna amach anseo. Ar deireadh, ghlacamar le hargóint an Bhoird go raibh sé tábhachtach go leanfadh sé den fhaisnéis sin a fháil amach anseo, i bhfianaise a dhualgais chúraim do gach fostaí a d’fhéadfadh a bheith ag mothú go bhfuil gá le gearán a dhéanamh de bhun Bheartas um Dhínit na Státseirbhíse ag an Obair agus d’fhonn an sreabhadh faisnéise a chosaint nuair a bhraitheann ball foirne go bhfuil gá le gearán den sórt sin a dhéanamh.

Tar éis dúinn glacadh le hargóintí sin an Bhoird, agus tar éis dúinn a fháil amach nach raibh bac air le halt 35(2) a bheith ag brath ar alt 35(1)(a), fuaireamar amach go raibh údar leis faoin bhforáil dheireanach sin diúltú rochtain a dheonú ar na taifid a bhí á lorg, agus dhearbhaigh sé a chinneadh.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

Cibé an raibh nó nach raibh údar le Gailearaí Náisiúnta na hÉireann rochtain a dhiúltú ar thaifid maidir le comhfhreagras ar bith idir é agus dhá Roinn rialtais maidir le comhaontú téarfa a íoc in 2022

– OIC-150005

Sa chás seo, d'iarr an t-iarratasóir rochtain ar chóipeanna d'aon chomhfhreagras a malartaíodh idir Gailearaí Náisiúnta na hÉireann ("an Gailearaí") agus an Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán, mar a bhí sé an tráth sin ("an Roinn Turasóireachta") agus/nó an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadadh agus Athchóiriú PNF, mar a bhí ansin, i ndáil le híocaíocht ag an nGailearaí ar chomhaontú téarfa in 2022, mar chuid de chomhaontú socraíochta ar thángthas air le hiarfhostaí. Dhiúltaigh an Gailearaí don iarratas faoi roinnt forálacha den Acht, lena n-áirítear ailt 35(1) agus 32(1).

Foráiltear le halt 35(1)(b) d'iarraidh um Shaoráil Faisnéise a dhiúltú i gcás ina mbeadh nochtadh na faisnéise ina shárú ar dhualgas muiníne dá bhforáiltear le comhaontú, le hachtú nó ar shlí eile le dlí. In imthosca ina n-oibreodh alt 35(2), dá mbeadh feidhm aige, chun spleáchas an Ghailearaí ar alt 35(1)(b) a chosc, mheasamar arís gur chuí an fhoráil roimhe sin den Acht a mheas ar an gcéad dul síos.

Mar a luaitear thuas, foráiltear le halt 35(2) nach mbeidh feidhm ag alt 35(1) maidir le taifead:

- (i) arna ullmhú ag ceann, stiúrthóir nó comhalta foirne de chomhlacht um Shaoráil Faisnéise nó ag soláthraí seirbhíse
- (ii) arna ullmhú le linn dó nó di a fheidhmeanna nó a feidhmeanna a chomhlíonadh
- (iii) MURA RUD É gur sárú ar dhualgas muiníne atá dlíthe do dhuine seachas comhlacht um Shaoráil Faisnéise, etc., a bheadh i gceist le nochtadh.

Inár n-anailís, ghlacamar ar an gcéad dul síos go raibh na taifid ullmhaithe ag foireann an Ghailearaí nó ag foireann na Roinne Caiteachais Phoiblí, Seachadadh agus Athchóiriú PNF nó foireann na Roinne Turasóireachta, agus i gcás taifid amháin ag soláthraí seirbhíse chuig an nGailearaí. Dá réir sin, mheasamar gur comhlíonadh an chéad cheanglas in alt 35(2).

Maidir leis an dara riachtanas, mheasamar go raibh sé soiléir go raibh na taifid go léir atá i gceist cruthaithe ag foireann (nó ag soláthraí seirbhíse do) na gcomhlachtaí ábhartha um Shaoráil Faisnéise i gcomhlíonadh a bhfeidhmeanna. Ba amhlaidh a bhí nuair a bhí cás gnó sna taifid a d'ullmhaigh an Gailearaí maidir leis an socrú beartaithe, ríomhphoist idir na comhlachtaí i leith an ábhair, agus tuairim dhlíthiúil ábhartha a chuir soláthraí seirbhíse ar fáil don Ghailearaí (a chomhairleoirí dlí).

Maidir leis an tríú ceanglas in alt 35(2), ba í an chéad cheist a ceanglaíodh orainn a scrúdú ná an mbeadh nochtadh na faisnéise lena mbaineann ina shárú ar dhualgas muiníne. Dá bhrí sin, b'éigean dúinn a fháil amach an raibh an dualgas muiníne sin ann, agus an ionann nochtadh agus sárú ar an dualgas sin. Mar thaca lena sheasamh go raibh dualgas muiníne ann, bhí sé tugtha le fios ag an nGailearaí go raibh clásal rúndachta ar leith sa chomhaontú téarfa ar thángthas air sa chás seo. Luaigh an Gailearaí Ciorclán 09/2018 freisin ("an Ciorclán"), a bhaineann le socruithe chun téarmaí téarfa a thairiscint sa státseirbhís agus sa tseirbhís phoiblí agus a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadadh agus Athchóiriú PNF an 4 Meán Fómhair 2018. Thugamar faoi deara go mbeartaíonn an

Ciorclán sonraí na gcomhaontuithe agus na n-íocaíochtaí téarfa a scaoileadh faoi Shaoráil Faisnéise, agus foráiltear chomh maith nár cheart do chomhlachtaí um Shaoráil Faisnéise comhaontuithe rúndachta a dhéanamh ach amháin i gcúinsí eisceachtúla agus de bhun comhairle dlí. Tháingamar ar an gconclúid, cé nach raibh sé soiléir go raibh comhairle dlí á lorg nó curtha ar fáil ar an gceist shonrach go raibh gá le comhaontú rúndachta atá mar chuid den socrú téarfa, níor ceanglaíodh orainn ar deireadh thiar breithniú a dhéanamh ar na cúinsí beachta a thug ar an nGailearaí comhaontú rúndachta a dhéanamh (agus go deimhin go raibh sé sin lasmuigh dár sainchúram). Beag beann ar na cúinsí ba chúis le clásal rúndachta a áireamh sa tsocraíocht atá i gceist, ghlacamar leis gur comhaontaíodh, go deimhin, clásal rúndachta sa tsocraíocht sa chás seo, agus go raibh sé réasúnta don dá pháirtí iad féin a mheas faoi cheangal ag na téarmaí céanna.

Ba í an chéad cheist eile ar ceanglaíodh orainn aghaidh a thabhairt uirthi i ndáil le coinníoll (iii) d'alt 35(2) ná an raibh an dualgas muiníne dlite do dhuine seachas ceann, stiúrthóir, etc. de chomhlacht um Shaoráil Faisnéise. Is léir, toisc gur comhlachtaí um Shaoráil Faisnéise iad gach ceann de na comhlachtaí a bhfuil baint dhíreach acu le cruthú na dtaifead (nó, i gcás taifid amháin, soláthraí seirbhíse do chomhlacht um Shaoráil Faisnéise), nach bhféadfadh an dualgas ábhartha muiníne a bheith ar cheann atá dlite ag na comhlachtaí dá chéile. Mar sin féin, bhí an cheist fós ann i dtaobh an bhféadfadh an dualgas muiníne a bheith dlite do pháirtí ábhartha eile, is é sin an duine aonair lenar chomhaontaigh an Gailearaí an pacáiste téarfa agus lena ndearna sé an íocaíocht téarfa.

Maidir leis an gceist seo, thugamar faoi deara go bhforáiltear le halt 35(2) nach mbeidh feidhm ag alt 35(1) maidir le taifead a mbeadh a nochtadh ina shárú ar dhualgas rúndachta, i gcás go bhfuil an dualgas sin dlite do chomhalta foirne de chomhlacht um Shaoráil Faisnéise. Sa chás seo, bhí an duine aonair a fuair an íocaíocht téarfa ina iarbhall d'fhoireann an Ghailearaí, agus bhí sé ina bhall foirne ag an am a thángthas ar an gcomhaontú téarfa. Ina chuid aighneachtaí,

d'áitigh an Gailearaí nár cheart go mbeadh feidhm ag alt 35(2) maidir le duine aonair atá ina iarbhall d'fhoireann comhlachta um Shaoráil Faisnéise. D'aontaíomar le dearcadh an Ghailearaí. Fuaireamar amach nach n-éireoidh le halt 35(2) alt 35(1) a dhífheidhmiú más iarchomhalta foirne an duine a bhfuil dualgas muiníne dlite dó nó di. Bhíomar den tuairim, dá mbeadh sé beartaithe ag an Oireachtas go n-imeodh alt 35(2) as alt 35(1) sa chás go mbeadh an dualgas muiníne dlite d'iarbhall foirne, go bhféadfadh sé go ndéanfaí foráil shainráite ina leith. Thugamar faoi deara, mar shampla, go bhforáiltear leis an eisiámh ar an sainmhíniú ar fhaisnéis phearsanta in alt 2 den Acht um Shaoráil Faisnéise nach n-áirítear sa sainmhíniú faisnéis áirithe a bhaineann le duine aonair a bhfuil "post aige nó aici" mar bhall d'fhoireann comhlachta um Shaoráil Faisnéise, agus nach bhfuil an teanga chéanna in alt 35(2).

Dá réir sin, ar an mbonn sin, fuaireamar amach nach raibh bac ar an nGailearaí le halt 35(2) a bheith ag brath ar alt 35(1)(b) na taifid a bhí i gceist a choinneáil siar óna scaoileadh.

Tar éis dúinn an cinneadh sin a dhéanamh, chuamar ar aghaidh chun scrúdú a dhéanamh an raibh na taifid díolmhaithe i ndáiríre óna scaoileadh faoi alt 35(1)(b). Ar fhíricí an cháis, agus bunaithe ar cheanglais alt 35(1)(b), ar théarmaí an chlásail rúndachta atá ann sa chás seo, agus ar a bhfuil sna taifid atá i gceist, bhíomar sásta i ndeireadh na dála gurbh ionann ábhar na dtaifead a nochtadh agus dualgas muiníne a shárú dá bhforáiltear le foráil de chomhaontú. Bhíomar sásta, dá bhrí sin, gur tháinig na taifid faoi raon feidhme alt 35(1)(b) agus go raibh siad díolmhaithe óna scaoileadh faoin bhforáil sin den Acht um Shaoráil Faisnéise.

Is féidir téacs iomlán an chinnidh a fháil [anseo](#).

CAIBIDIL

3

Cúrsaí
Dlí

Sa Chaibidil seo, leagaimid amach achoimre ar chuid de na príomhábhair dhlíthiúla a tháinig chun cinn le linn 2025.

Achomhairc chuig na Cúirteanna

Féadfaidh páirtí in athbhreithniú, nó aon duine eile a ndéanann cinneadh de chuid na hOifige seo difear dó nó di, achomharc a dhéanamh chun na hArd-Chúirte ar phonc dlí. Is féidir achomharc a dhéanamh i gcoinne chinneadh na hArd-Chúirte chuig an gCúirt Achomhairc.

Rinneadh dhá achomharc ar ár gcinntí chuig an Ard-Chúirt le linn 2025, agus tá an dá chinneadh sin fós ar siúl tráth a scríofa. Ba é an t-iarratasóir (an t-iarrthóir bunaidh um Shaoráil Faisnéise) a thionscain ceann amháin de na hachomhairc agus ba é an comhlacht um Shaoráil Faisnéise ábhartha a thionscain an ceann eile.

Ina theannta sin, d'iarr iarratasóir ar díbheadh a achomharc chun na hArd-Chúirte in 2024 cead chun achomharc a dhéanamh ar bhreithiúnas na Cúirte sin chun na Cúirte Achomhairc agus chun na Cúirte Uachtaraí araon in 2025. Dhiúltaigh an Chúirt Uachtarach don iarratas i mí na Bealtaine 2025, agus rinne an Chúirt sin an t-achomharc a bhí os comhair na Cúirte Achomhairc a scriosadh amach i mí Dheireadh Fómhair 2025. Tá tuilleadh sonraí leagtha amach thíos.

In 2025 freisin, rinneadh iarratas chuig an Ard-Chúirt ar shíneadh ama chun caingean clúmhillte a thabhairt i gcoinne ár nOifige agus roinnt páirtithe eile a d'eascair, inár gcás, as cinneadh a d'eisíomar in 2022. Tá tuilleadh sonraí leagtha amach thíos.

Tá na breithiúnais uile i gcásanna a bhaineann lenár n-oifig ar fáil ar ár suíomh gréasáin ag www.oic.ie.

An Chúirt Achomhairc – Oisín Quinn McDonagh agus an Coimisinéir Faisnéise agus Coimisinéir an Gharda Síochána [2023] Uimh. 95 MCA

An Chúirt Uachtarach – Oisín Quinn McDonagh agus an Coimisinéir Faisnéise agus Coimisinéir an Gharda Síochána [2025] IESCDT 60

D'eascair an cás as iarraidh ar Shaoráil Faisnéise a rinneadh chuig an nGarda Síochána ('AGS') ag an achomharcóir, ag lorg rochtana ar thaifid a lorg i ndáil le: (i) miondealú ar gach stad agus cuardach AGS ó 1 Eanáir 2022 go dtí an 1 Eanáir 2023 i gceantar Dhún Dealgan/Lú; (ii) na forálacha dlíthiúla (más ann) a úsáideadh chun údar a thabhairt leis na stadanna agus na cuardaigh (iii) miondealú ar na stadanna agus na cuardaigh lena mbaineann de réir aoise, inscne agus eitneachais. Dhiúltaigh AGS don iarratas ar an mbonn nach comhlacht SF a bhí ann i leith na dtaifead a bhí á lorg. Déantar foráil i gCuid 1(n) de Sceideal 1 den Acht um Shaoráil Faisnéise gur gníomhaireacht atá san áireamh go páirteach í an AGS "a mhéid a bhaineann sí le taifid riaracháin a bhaineann le hacmhainní daonna, nó le cúrsaí airgeadais nó soláthair".

Inár gcinneadh, fuaireamar nach dtagann taifid ar bith de chuid AGS faoi réir an Achta um Shaoráil Faisnéise ach amháin taifid a bhaineann le cúrsaí riaracháin maidir le hacmhainní daonna, airgeadas nó soláthar, agus nach bhféadfaí a rá go dtagann na taifid a lorgaíodh, a bhaineann le stadanna agus cuardaigh, faoi réim na catagóire taifead AGS lena mbaineann an tAcht. Dá réir sin, dhearbhaíomar cinneadh AGS. Rinne an t-achomharcóir achomharc ar ár gcinneadh chuig an Ard-Chúirt agus, mar a thuairiscíomar i dTuarascáil Bhliantúil na bliana seo caite, dhíbh an Ard-Chúirt an t-achomharc ar an 19 Meán Fómhair 2024.

An 1 Márta 2025, d'fhéach an t-achomharcóir leis an mbreithiúnas sin a achomharc chun na Cúirte Achomhairc agus chun na Cúirte Uachtaraí araon. Dhiúltaigh an Chúirt Uachtarach don iarratas i mí na Bealtaine 2025. Ní raibh sé sásta go raibh cúinsí eisceachtúla ann a léirigh go raibh gá le hachomharc díreach chuig an gCúirt sin. Chinn sé gur chóir don achomharcóir dul ar aghaidh lena achomharc chun na Cúirte Achomhairc agus dá mba rud é, tar éis a chinnidh, gur mheas aon pháirtí go raibh achomharc eile chun na Cúirte Uachtaraí cuí, bheadh sé oscailte dóibh iarratas ar chead a dhéanamh ag an gcéim sin. Ina dhiaidh sin, d'iarr an t-achomharcóir go scriosfaí amach

an t-achomharc chuig an gCúirt Achomhairc. D'ordaigh an Chúirt Achomhairc go ndéanfaí an t-achomharc a scriosadh amach i mí Dheireadh Fómhair 2025.

Imeachtaí Dlí eile a bhaineann leis an gCoimisinéir Faisnéise

An Ard-Chúirt – Edel McAndrew-Bergson agus an Coimisinéir Faisnéise agus Daoine Eile [2025] Uimh. 332 MCA

Ar an 15 Iúil 2025, rinne an t-achomharcóir iarratas chuig an Ard-Chúirt ar shíneadh ama chun caingean clúmhillte a thabhairt i gcoinne roinnt páirtithe, ár nOifig san áireamh. D'eascair an t-éileamh i gclúmhillte i gcoinne ár nOifige as cinneadh a d'eisíomar an 13 Meán Fómhair 2022 i gCás Uimh. OIC -126314 maidir le diúltú ag Ospidéal Ollscoile Mater Misericordiae (an tOspidéal) rochtain a thabhairt don achomharcóir ar thaifid leighis a fir chéile nach maireann.

Forálann Rialacháin an Achta um Shaoráil Faisnéise 2014 (Alt 37(8)) 2016 do thaifid a bhaineann le duine aonair éagtha a scaoileadh sa chás gurb é an t-iarrthóir céile an duine sin agus measann an comhlacht um Shaoráil Faisnéise, ag féachaint do na himthosca go léir, go ndéanfaí freastal níos fearr ar leas an phobail ar chothromaíocht trí dheonú ná trí dhiúltú an iarraidh a dheonú. Inár gcinneadh ar Chás OIC -126314, tar éis dúinn aird a thabhairt ar an bhfianaise a chuir an dá pháirtí i láthair san athbhreithniú agus breithniú á dhéanamh againn ar an áit a bhfuil cothromaíocht leas an phobail, chinneamar nár léir go mbeadh fear céile éagtha an iarratasóra tar éis toiliú leis na taifid atá i gceist a scaoileadh agus é ina bheathaigh. Fuaireamar go raibh údar leis an Ospidéal an t-iarratas a dhiúltú. Foilsíodh leagan anaithnidithe den chinneadh ar ár

suíomh gréasáin, de bhun alt 47(1)(a) den Acht um Shaoráil Faisnéise a fhorálann nach mór dúinn cinntí a fhoilsiú tar éis athbhreithnithe.

Ba é cás an achomharcóra ná gur clúmhillteach ár gcinneadh “nár léir” go mbeadh a fear céile nach maireann tar éis toiliú leis na taifid i gceist a scaoileadh dá mbeadh sé ina bheathaigh. Ós rud é gur tionscnaíodh na himeachtaí clúmhillte lasmuigh den teorainn ama a leagadh síos dó san Acht um Reacht na dTréimhsí 1957 (Acht 1957) agus in Ordú 1B de Rialacha na nUaschúirteanna, lorg an t-achomharcóir saoirse ón Ard-Chúirt chun imeachtaí a thionscnamh lasmuigh den am, ag áitiú inter alia go raibh ceilt chalaoiseach déanta ar ábhar a d'oibrigh chun an teorainn ama ábhartha a chur ar fionraí nó a dhífheidhmiú.

Ar an 20 Márta 2026, rinne an Ard-Chúirt an t-iarratas a dhíbhe. Chinn sé go raibh caingean i gclúmhillte bunaithe ar aon ábhar a foilsíodh den chéad uair níos mó ná dhá bhliain roimh dháta an iarratais faoi urchosc reachta. Thug an Ard-Chúirt dá haire go raibh an próiseas reachtúil a bhí sainordaithe ag reachtaíocht maidir le nochtadh taifead leagtha amach go géar ag ár nOifig agus nár cuireadh ár gcinneadh ina choinne de réir an dlí ag an am sin. Chinn sé nach raibh aon dlínse aige síneadh ama a chur le hábhar an chinnidh a d'eisíomar in 2022. Chinn sé go raibh sé dodhéanta a fheiceáil mar a tháinig aon cheist maidir le ceilt chun cinn maidir le cinneadh réasúnaithe a cuireadh in iúl don iarratasóir in 2022. Thug sé dá aire freisin, a mhéid a cuireadh aon ghné dár gcinneadh ar fáil go poiblí, go raibh sé anaithnidithe agus nach raibh aon ábhar aitheantais ann. Chinn sé sna cúinsí, nach raibh éileamh i gclúmhillte réasúnta ar bhealach ar bith. Dá réir sin, rinneadh eilimintí na n-imeachtaí a bhain lenár nOifig a dhíbhe ar an mbonn sin.

CAIBIDIL

4

Staidreamh

Cuid I – Comhlachtaí Poiblí – 2025

- Tábla 1: Forléargas ar iarrataí SF ar dhéileáil comhlachtaí poiblí leo
- Tábla 2: Iarrataí SF ar dhéileáil comhlachtaí poiblí leo agus a ndearnadh achomharc ina dhiaidh sin orthu
- Tábla 3: Iarrataí SF faighte ag comhlachtaí poiblí - de réir an chineáil iarrthóra
- Tábla 4: Anailís ar iarrataí SF ar dhéileáil comhlachtaí poiblí leo
- Tábla 5: Anailís ar iarrataí SF ar dhéileáladh leo, de réir earnáil nó seirbhís phoiblí
- Tábla 6: Iarrataí SF faighte ag Ranna/Oifigí státseirbhíse
- Tábla 7: Iarrataí SF faighte ag údaráis áitiúla
- Tábla 8: Iarrataí SF faighte ag FSS
- Tábla 9: Iarrataí SF faighte ag ospidéal dheonacha, rialtóirí seirbhísí meabhairshláinte agus gníomhaireachtaí gaolmhara
- Tábla 10: Iarrataí SF faighte ag institiúidí oideachais tríú leibhéal
- Tábla 11: Iarrataí SF faighte ag comhlachtaí eile

Is í an Roinn Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh PFN agus Athchóirithe, FSS, Grúpa Idirchaidrimh um Shaoráil Faisnéise na nÚdarás Áitiúil, an Roinn Sláinte, Cónaidhm Náisiúnta na gComhlachtaí Deonacha agus an Grúpa Idirchaidrimh don Earnáil Ardoideachais a chuir na figiúirí do tháblaí 1 go 11 ar fáil, agus rinne ár nOifig féin iad a thiomsú.

Roinn II – Oifig an Choimisinéara Faisnéise – 2025

- Tábla 12: Anailís ar na hiarratais ar athbhreithniú a fuarthas
- Tábla 13: Anailís ar chásanna athbhreithnithe
- Tábla 14: Iarratais ar athbhreithniú ar glacadh leo in 2022
- Tábla 15: Toradh na n-athbhreithnuithe críochnaithe – comparáid 3 bliana
- Tábla 16: Ábhar na n-iarratas athbhreithnithe a nglactar leo – comparáid 3 bliana
- Tábla 17: Iarratais a nglactar leo de réir cineáil – comparáid 3 bliana
- Tábla 18: Diúltuithe measta mar thoradh ar neamhfhreagra ó chomhlachtaí poiblí

Cuid I – Comhlachtaí Poiblí – 2025

Tábla 1: Forléargas ar iarrataí SF ar dhéileáil comhlachtaí poiblí leo

Iarrataí ar láimh – 01/01/2025	6,992
Iarrataí a fuarthas in 2025	
Pearsanta	27,528
Neamhphearsanta	18,079
Measctha	670
Iomlán	46,277
Líon iomlán na n-iarratas atá ar láimh i rith na bliana	53,269
Iarrataí ar déileáladh leo	42,298
Iarrataí ar láimh – 31/12/2025	10,971

Tábla 2: Iarrataí SF ar dhéileáil comhlachtaí poiblí leo agus a ndearnadh achomharc ina dhiaidh sin orthu

	Líon	Céatadán
Iarrataí SF arna láimhseáil ag comhlachtaí poiblí	42,298	
Iarrataí ar athbhreithniú inmheánach a fuair comhlachtaí poiblí	1,776	4.2%
Iarratais arna nglacadh ag an gCoimisinéir	689	1.6%

Tábla 3: Iarrataí SF a fuarthas – de réir chineál an iarratasóra

Cineál Iarratasóra	Líon	Céatadán
Iriseoirí	7,534	16%
Gnó	2,295	5%
Comhaltaí an Oireachtais	544	1%
Foireann comhlachtaí poiblí	937	2%
Cliaint	26,094	57%
Eile	8,873	19%
Iomlán	46,277	

Tábla 4: Anailís ar iarratais SF ar dhéileáil comhlachtaí poiblí leo

Cineál Iarrata	Líon	Céatadán
Iarrataí arna ndeonú	14,375	34%
Iarrataí arna ndeonú i bpáirt	10,751	25%
Iarrataí diúltaithe	7,454	18%
Iarrataí aistrithe chuig an gcomhlacht cuí	885	2%
Iarrataí a tarraingíodh siar nó a láimhseáiltear lasmuigh de SF	8,833	21%
Iomlán	42,298	

Tábla 5: Anailís ar iarratais SF ar dhéileáil an earnáil seirbhíse poiblí leo

	Deonaithe	Deonaithe i bpáirt	Diúltaithe	Aistrithe	Tarraingthe siar/ Láimhseáilte lasmuigh de Shaoráil Faisnéise
Ranna na Státseirbhíse	22%	42%	23%	1%	12%
Údaráis Áitiúla	27%	35%	26%	1%	11%
FSS	34%	9%	2%	5%	50%
Ospidéal Dheonacha, Seirbhísí Meabhairshláinte	80%	5%	7%	1%	7%
Rialtóirí agus Gnómhaireachtaí Gaolmhara	13%	35%	39%	1%	12%
Institiúidí Tríú Leibhéal	23%	39%	20%	1%	17%
Comhlachtaí eile	16%	37%	36%	2%	9%

Tábla 6: Iarrataí SF faighte ag Ranna/Oifigí Státseirbhíse

Roinn/Oifig Státseirbhíse	Pearsanta	Neamhphearsanta	Measctha	Iomlán
An Roinn Coimirce Sóisialaí	2,322	285	3	2,610
An Roinn Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus Imirce	804	710	8	1,522
An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht	16	699	0	715
An Roinn Oideachais agus Óige	118	408	4	530
An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara	129	349	6	484
An Roinn Gnóthaí Eachtracha agus Trádála	54	408	8	470
Roinn an Taoisigh	4	437	0	441
An Roinn Sláinte	4	418	0	422
An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta	12	410	0	422
An Roinn Airgeadais	0	403	0	403
An Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin	13	344	3	360
An Roinn Cultúir, Cumarsáide agus Spóirt	1	350	1	352
An Roinn Iompair	17	316	0	333
An Roinn Leanaí, Míchumais, agus Comhionannais	28	241	6	275
An Roinn Aeráide, Fuinnimh agus Comhshaoil	7	266	0	273
An Roinn Cosanta	203	25	2	230
An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus an Ghaeltacht	4	133	0	137
An Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta	2	103	1	106
Iomlán	3,738	6,305	42	10,085

Tábla 7: Iarrataí SF faighte ag údaráis áitiúla

Údarás Áitiúil	Pearsanta	Neamhphearsanta	Measctha	Iomlán
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	268	550	7	825
Cathair Chorcaí	156	192	9	357
Luimneach	102	198	0	300
Corcaigh	83	190	3	276
Fine Gall	68	184	0	252
Baile Átha Cliath Theas	80	155	2	237
Dún Laoghaire/Ráth an Dúin	56	143	0	199
Gaillimh	42	157	0	199
Tiobraid Árann	41	132	1	174
Mhaigh Eo	16	157	0	173
Ciarraí	22	145	2	169
Cathair na Gaillimhe	35	123	2	160
Lú	30	128	0	158
Port Láirge	56	96	0	152
Dún na nGall	12	123	9	144
An Clár	33	104	6	143
Chill Dara	22	115	5	142
Ros Comáin	13	96	28	137
Loch Garman	39	91	0	130
Cill Mhantáin	25	103	0	128
Cill Chainnigh	26	73	1	100
An Iarmhí	33	60	0	93
Laoise	41	42	0	83
Uíbh Fhailí	18	57	3	78
Ceatharlach	7	60	0	67
Muineachán	0	63	0	63
Sligeach	1	62	0	63
An Longfort	18	43	0	61
Liatroim	5	47	7	59
An Cabhán	1	54	0	55
na Mí	6	9	0	15
Iomlán	1,355	3,752	85	5,192
Tionóil Réigiúnacha	0	4	0	4

Tábla 8: Iarrataí SF a fuair FSS (gan gníomhaireachtaí áirithe atá cumhdaithe i dTábla 9 a áireamh)

Limistéar FSS*	Pearsanta	Neamhphearsanta	Measctha	Iomlán
FSS an Deiscirt	5,894	181	1	6,076
FSS an Iarthair	3,721	290	38	4,049
FSS Bhaile Átha Cliath agus Laighin Láir	2,025	153	1	2,179
FSS Bhaile Átha Cliath Thoir Thuaidh	1,364	271	4	1,639
Iarrataí Náisiúnta FSS -Corparáideacha	0	817	0	817
Iomlán	13,004	1,712	44	14,760

*Léiríonn na figiúirí struchtúr réigiúnach FSS

Tábla 9: Iarrataí Shaorála Faisnéise a fuair ospidéal dheonacha, seirbhísí meabhairshláinte, rialtóirí agus gníomhaireachtaí gaolmhara

Ospidéal/Seirbhís/Gníomhaireacht	Pearsanta	Neamhphearsanta	Measctha	Iomlán
Ospidéal Beaumont	757	64	1	822
Ospidéal an Choim	728	23	2	753
Ospidéal San Séamas	576	33	0	609
Ospidéal Ollscoile Mater Misericordiae	556	31	0	587
Ospidéal an Rotunda	515	27	0	542
Sláinte Leanaí Éireann	437	80	0	517
Ospidéal Thamhlachta	438	24	0	462
Ospidéal Náisiúnta Athshlánúcháin, Dún Laoghaire	412	6	0	418
An tOspidéal Náisiúnta Máithreachais, Sráid Holles	320	16	0	336
Ospidéal Naomh Mícheál, Dún Laoghaire	139	152	15	306
Seirbhísí Spidiléirí Phobail Eoin Dé	239	9		248
Ospidéal Ollscoile Naomh Uinseann, Muirfin	196	28	1	225
An Otharlann Theas / Ospidéal Victoria, Corcaigh	132	6	0	138
Ospidéal na Trócaire, Corcaigh	93	26	0	119
An tOspidéal Ortaipéideach Inc, Cluain Tarbh	97	1	0	98

Ospidéal/Seirbhís/Gníomhaireacht	Pearsanta	Neamhphearsanta	Measctha	Iomlán
Ospidéal Náisiúnta Ortaipéideach Cheapaí	79	18	0	97
Comhairle na nDochtúirí Leighis	23	47	3	73
An tÚdarás Rialála Táirgí Sláinte	4	64	0	68
An tÚdarás um Fhaisnéis & Cáilíocht Sláinte	12	48	5	65
An Coimisiún Meabhairshláinte	36	20	3	59
Avista (Iníonacha na Seirbhísí Carthanachta mar a bhí)	49	2		51
Seirbhís Bráithre na Carthanachta, deisceart na hÉireann	46			46
Ospidéal Naomh Eoin, Luimneach	22	11	0	33
An Ciste Náisiúnta um Cheannach Cóireála	5	27	0	32
An Chomhairle um Ghairmithe Sláinte agus Cúraim Shóisialaigh (CORU)	12	18	1	31
Seirbhísí Ospíse agus Cúraim Mhuire	28	2	0	30
Ospidéal Peamount	25			25
Cumas Éireann	20	3	0	23
Ospidéal Naomh Uinseann, Fionnradharc	12	10	0	22
Horizons (Fondúireacht OPE)	21	1		22
Ospidéal/seirbhísí/gníomhaireachtaí eile	97	91	8	196
Iomlán	6,126	888	39	7,053

Tábla 10: Iarrataí SF faighte ag institiúidí oideachais tríú leibhéal

Comhlacht Oideachais Tríú Leibhéal	Pearsanta	Neamhphearsanta	Measctha	Iomlán
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath	30	130	0	160
Ollscoil Mhá Nuad	38	57	2	97
Ollscoil Luimnigh	28	68	1	97
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh	31	50	7	88
Ollscoil na Gaillimhe	40	44	0	84
Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath	7	58	12	77
Ollscoil Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath	21	37	1	59
Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath	11	34		45
Ollscoil Teicneolaíochta an Atlantaigh	7	28	6	41
Ollscoil Teicneolaíochta an Oirdheiscirt	1	34	1	36
Ollscoil Teicneolaíochta na Sionainne	4	20	4	28
Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan	4	23	0	27
Institiúid Teicneolaíochta Dhún Dealgan	3	14	0	17
Coláiste Mhuire Gan Smál - Luimneach	2	13	0	15
Institiúid Ealaíne, Deartha agus Teicneolaíochta Dhún Laoghaire	0	12	0	12
Coláiste Náisiúnta Ealaíne is Deartha	0	12	0	12
Institiúid Oideachais Marino	0	5	0	5
An Foras Riaracháin	0	3	0	3
Coláiste Ríoga na Máinlia	0	0	0	0
Acadamh Ríoga na hÉireann	0	0	0	0
Ollscoil Náisiúnta na hÉireann	0	0	0	0
Iomlán	227	642	34	903

Tábla 11: Iarrataí SF faighte ag comhlachtaí eile

Comhlacht Poiblí	Pearsanta	Neamhphearsanta	Measctha	Iomlán
Tusla - An Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach	1,305	186	148	1,639
An Garda Síochána	388	348	0	736
Óglaigh na hÉireann	198	96	0	294
Coimisinéirí Ioncaim	119	167	0	286
An tÚdarás Náisiúnta Iompair	13	231	0	244
An tSeirbhís Chúirteanna	94	124	0	218
Seirbhís Phríosúin na hÉireann	83	119	0	202
Oifig na nOibreacha Poiblí	4	195	0	199
Uisce Éireann	30	156	0	186
An tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta	38	41	100	179
Oifig Achomharc Leasa Shóisialaigh	153	3	0	156
RTÉ	4	149	0	153
An tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre	29	121	3	153
Líonraí BSL DAC	63	83	4	150
An Banc Ceannais	11	126	7	144
Seirbhís Thithe an Oireachtais	8	134	0	142
An Coimisiún Pleanála	3	134	0	137
An Bord um Thionóntachtaí Cónaithe	41	57	16	114
Bonneagar Iompair Éireann	0	109	0	109
Coimisiún na Meán	7	99	0	106
An Ghníomhaireacht um Thithíocht agus Pobail Inbhuanaithe	20	44	25	89
Údarás Fuinneamh Inmharthana na hÉireann	22	53	4	79
An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil	2	73	2	77
An Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí	1	74	0	75
An Chomhairle Ealaíon	5	67	0	72
Poist Phoiblí	22	46	4	72
GFT Éireann	1	67	0	68

Comhlacht Poiblí	Pearsanta	Neamhphearsanta	Measctha	Iomlán
An Coimisiún um Chosaint Sonraí		36	32	68
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta	8	58	0	66
An tÚdarás Rialála Carthanais	3	60	2	65
Tailte Éireann	36	20	2	58
Bord Iascach Intíre Éireann	5	49	1	55
An Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre	17	27	10	54
An Bord um Chúnamh Dlíthiúil	3	51	0	54
Fiontraíocht Éireann	4	48	0	52
Fiosrú (Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána roimhe seo)	21	31	0	52
An Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta	13	37	0	50
An Coimisiún um Rialú Fóntas	6	41	0	47
Údarás Uchtála na hÉireann	32	10	0	42
Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí	4	33	4	41
Oifig an Ard-Aighne/Oifig Phríomh-Aturnae an Stáit	7	32	0	39
Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann	2	32	3	37
Pobal	4	31	1	36
Bord Oideachais agus Oiliúna Chorcaí	10	23	2	35
Ombudsman Seirbhísí Airgeadais & Pinsean	14	21	0	35
Fáilte Éireann	4	29	0	33
Spórt Éireann	0	30	2	32
Rásaíocht Con Éireann	6	24	0	30
EirGrid PLC	1	28	1	30
Comhlachtaí eile (175 comhlacht le níos lú ná 30 iarratas an ceann)	214	923	53	1,190
Iomlán	3,078	4,776	426	8,280

Roinn II - Oifig an Choimisinéara Faisnéise – 2025

Tábla 12: Anailís ar na hiarratais ar athbhreithniú a fuarthas

Iarratais le haghaidh athbhreithnithe idir lámha – 01/01/25	12
Iarratais ar athbhreithniú a fuarthas in 2025	689
Líon iomlán na n-iarratas le haghaidh athbhreithnithe atá ar láimh in 2025	701
Iarratais scortha	54
Iarratais neamhbhailí	66
Iarratais aistarraingthe/réitithe	5
Iarratais diúltaithe	0
Iarratais a nglactar leo lena n-athbhreithniú in 2025	557
Líon iomlán na n-iarratas le haghaidh athbhreithnithe a breithníodh in 2025	682
Iarratais le haghaidh athbhreithnithe idir lámha – 31/12/25	19

Tábla 13: Anailís ar chásanna athbhreithnithe

Athbhreithnithe ar láimh – 01/01/2025	305
Athbhreithnithe ar glacadh leo in 2025	557
Líon iomlán na n-athbhreithnithe atá ar láimh in 2025	862
Athbhreithnithe críochnaithe in 2025	506
Athbhreithnithe tugtha ar aghaidh go dtí 2026	356

Tábla 14: Iarratas ar athbhreithniú ar glacadh leo in 2025

Comhlacht poiblí	
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte	91
An Roinn Dlí agus Cirt	65
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath	28
Tusla	16
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	15
An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara	12
An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht	12
Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin	11
Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim	10
An Roinn Coimirce Sóisialaí	9
Comhairle Contae Fhine Gall	9
An Ghníomhaireacht Tithíochta	9
Seirbhís Phríosúin na hÉireann	8
Oifig na nOibreacha Poiblí	8
Comhairle Contae Lú	7
Comhairle na nDochtúirí Leighis	7
Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath	7
Comhairle Contae Cheatharlach	6
Roinn an Taoisigh	6
Comhairle Contae Chiarraí	6
Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh	6
Ospidéal San Séamas	6
An Garda Síochána	5
An Chomhairle Ealaíon	5
Sláinte Leanaí Éireann	5
An Coimisiún um Chosaint Sonraí	5
Óglaigh na hÉireann	5
An tÚdarás Rialála Táirgí Sláinte	5
An tSeirbhís Náisiúnta Otharcharranna	5
Seirbhísí Naomh Eoin Dé	5
Eile (líon iomlán na n-iarratas atá fágtha)	163
Iomlán	557

Tábla 15: Toradh na n-athbhreithnithe críochnaithe – comparáid 3 bliana

	2025	2024	2023
Cinneadh dearbhaithe	193 [38%]	170 [33%]	178 [39%]
Cinneadh curtha ar neamhní	86 [17%]	64 [12%]	67 [14%]
Cinneadh éagsúil	57 [11%]	63 [12%]	61 [13%]
Scortha	100 [20%]	141 [27%]	85 [18%]
Socraíocht bainte amach	17 [4%]	25 [5%]	30 [6%]
Aistarraingthe	51 [10%]	57 [11%]	47 [10%]
Neamhbhailí	2 (<1%)	1 (<1%)	0
Athbhreithnithe críochnaithe	506	521	468

Tábla 16: Ábhar na n-iarratas athbhreithnithe a nglactar leo – comparáid 3 bliana

	2025	2024	2023
Diúltú rochtana	513 [92.10%]	562 [92.59%]	445 [93.09%]
Ráiteas cúiseanna faoi alt 10	14 [2.51%]	9 [1.48%]	6 [1.26%]
Leasú ar thaifid faoi alt 9	6 [1.08%]	16 [2.64%]	8 [1.67%]
Cinneadh táille a ghearradh	9 [1.62%]	2 [0.33%]	1 [0.21%]
Síneadh ama faoi alt 14	8 [1.43%]	12 [1.98%]	6 [1.26%]
Agóidí ó thríú páirtithe i gcoinne scaoileadh faisnéise fúthu nó arna soláthar acu féin	7 [1.26%]	6 [0.99%]	12 [2.51%]
Iomlán	557	607	478

Tábla 17: Iarratais a nglactar leo de réir cineáil – comparáid 3 bliana

	2025	2024	2023
Pearsanta	191 [34%]	253 [43%]	212 [44%]
Neamhphearsanta	288 [52%]	332 [54%]	247 [52%]
Measctha	78 [14%]	22 [3%]	19 [4%]
Iomlán	557	607	478

Aguisíní

Aguisín 1

From: [FOI Mail In](#)
To: [Neill Dougan \(OIC\)](#)
Cc: [FOI Mail In](#); [SecGenOffice](#)
Subject: FW: Office of the Information Commissioner - Annual Report 2025
Date: Wednesday 4 February 2026 11:01:37

CAUTION: This eMail originated from outside your organisation and the BTS Managed Desktop service. Do not click on any links or open any attachments unless you recognise the sender or are expecting the email and know that the content is safe. If you are in any doubt, please contact the OGCIO IT Service Desk.

Dear Neill,

I refer to your below correspondence. Please find attached, Section 34 Certificates which were renewed by the Department in 2025.

Please note, no new certificates have been issued – these certificates were pre-existing and renewed by the Minister.

Should you require any further information, please do not hesitate to contact me.

Yours sincerely,

Katie Doran

Freedom of Information Unit

Katie Doran

Ardoifigeach Feidhmiúcháin | Bainistíocht Eolais agus Cosaint Sonraí | Trédhearcacht
Higher Executive Officer | Knowledge Management and Data Protection | Transparency

An Roinn Dlí agus Cirt, Gnothaí Baile agus Imirce
Department of Justice, Home Affairs and Migration

51 Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath 2, D02 HK52
51 St Stephen's Green, Dublin 2, D02 HK52

R/E KaDoran@justice.ie G/W www.gov.ie/justice
T twitter.com/DeptJusticeIRL I [instagram.com/dept_justice_ireland](https://www.instagram.com/dept_justice_ireland) L [linkedin.com/company/deptjustice](https://www.linkedin.com/company/deptjustice)

Aguisín 2

Roinn an Taoisigh
Department of the Taoiseach

19 February, 2026

Mr. Stephen Rafferty,
Senior Investigator,
Office of the Information Commissioner,
6 Earlsfort Terrace,
Dubin 2,
D02 W773.

By email only to: Neill.Dougan@oic.ie

Review of Certificates issued under Section 34 of the FOI Act, 2014

Dear Mr. Rafferty,

I am writing in reply to your correspondence dated 09 January 2026 to Mr. John Callinan, Secretary General, concerning the above.

I wish to confirm that on 10 February 2026, the Taoiseach, the Minister for Public Expenditure, Infrastructure, Public Service Reform and Digitalisation and the Minister for Enterprise, Tourism and Employment carried out a review for the period January 2024 to 31 December 2025.

Seven certificates were reviewed, which were issued by the Minister for Justice.

The Taoiseach, the Minister for Public Expenditure, Infrastructure, Public Service Reform and Digitalisation and the Minister for Enterprise Tourism and Employment were satisfied that it was not necessary to request revocation of any of the seven certificates which were the subject of this review.

Copies of the forms signed by the reviewers to that effect are enclosed.

Yours sincerely,

Aileen Shanahan
FOI Officer
FOI Unit
Phone 01 6194014

An Coimisinéir Faisnéise
Information Commissioner